

Helsingin kaupungin elinkeinopolitiikan
painopisteet 2022 – 2025

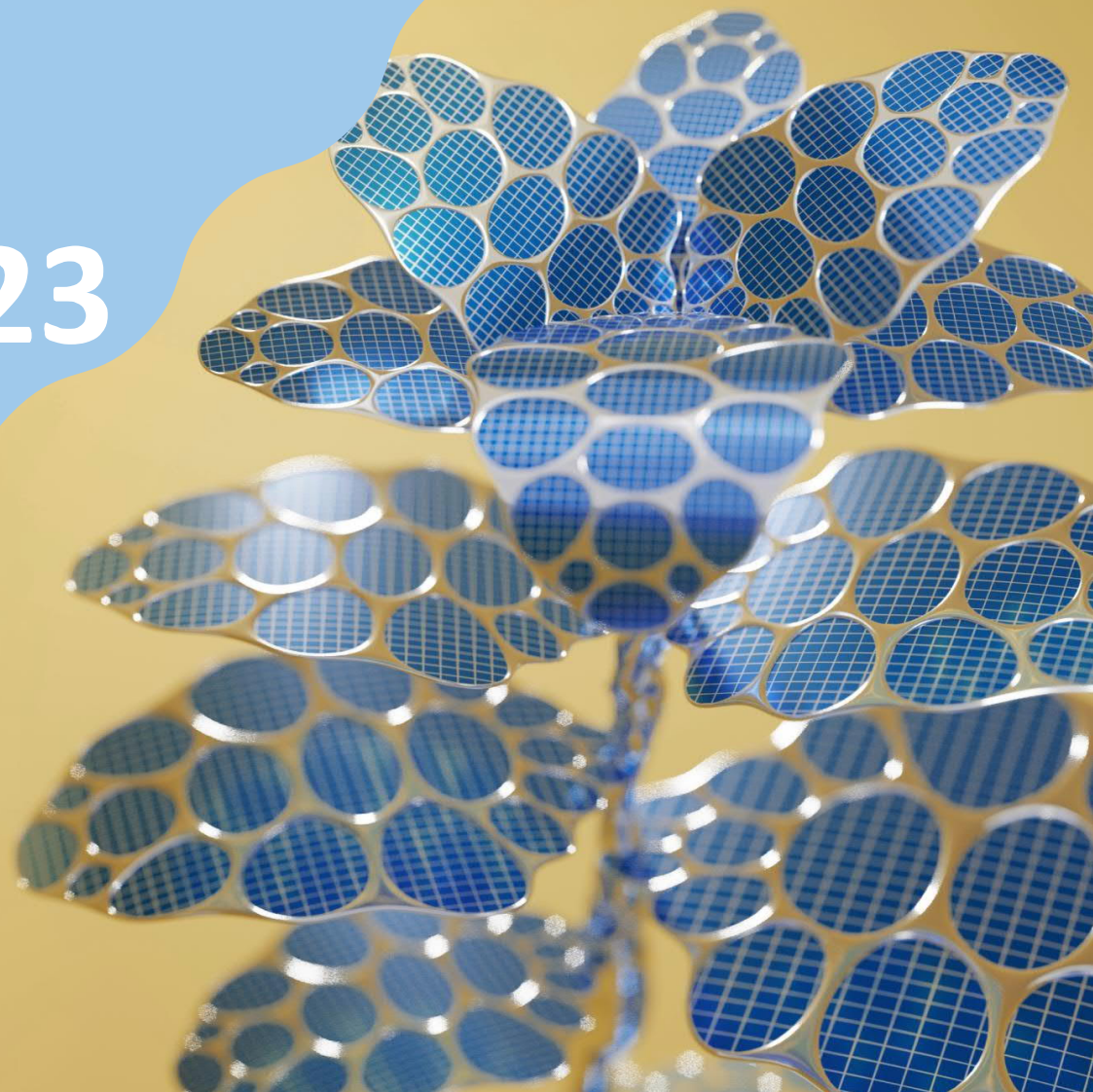
Vuosiraportti 2023

Havaintoja toimintaympäristön muutoksesta sekä
kaupungin toiminnasta ja tuloksista

Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto
18.3.2024

Helsinki

Business
Helsinki

Johdanto

- Helsingin kaupungin elinkeinopolitiikan painopisteet 2022-2025 hyväksyttiin kaupunginhallituksen elinkeinojaostossa 14.3.2022. Painopisteiden määrittelyn tavoitteena on varmistaa, että Helsingin kaupunkistrategian kirjaukset toteutuvat mahdollisimman hyvin.
- Kaupunkistrategian mukaan Helsinki on kasvun paikka. Kaupunkiorganisaation tavoitteena on tukea Helsingin kehitystä osaajille ja yrityksille houkuttelevana paikkana, jossa taloudellinen toimeliaisuus kasvaa sekä elinkeinot ja ammatit monipuolistuvat. Onnistunut elinkeinopolitiikka vahvistaa kaupunkilaisten toimeentuloa sekä kaupungin taloutta ja kykyä tuottaa hyvää asuinympäristöä ja hyvinvointia tukevia palveluita kaupunkilaisille.
- Elinkeinopolitiikan painopisteisiin liittyvää kehitystä seurataan säännöllisesti ja raportoidaan kaupunginhallituksen elinkeinojaostolle vuosittain. Vuosiraportissa painopisteitä käsitellään kahdesta näkökulmasta. Ensinnäkin raportissa nostetaan esille havaintoja toimintaympäristössä tapahtuneesta muutoksesta. Toiseksi raportissa käsitellään kaupungin omia toimenpiteitä ja niiden tuloksia.
- Tavoitteena on, että vuosiraportoinnista muodostuu jatkuvasti kehittyvä prosessi, joka auttaa kaupungin elinkeino-osastoa ja toimialoja asettamaan toiminnalleen oikeanlaisia tavoitteita ja kehittämään yhteistyötä kaupungin toimintaa vahvasti läpileikkaavissa teemoissa.

Elinkeinopolitiikan painopisteet

- Kaupungin elinkeinopoliittista toimintaa jäsentäviä painopisteitä on määritelty seitsemän. Neljä ensimmäistä painopistettä luovat edellytyksiä pitkäjänteiselle kasvulla. Kaupunki panostaa niihin yli strategiakausien. Kolme jälkimmäistä painopistettä ovat linjauksia, joiden kehitystä halutaan erityisesti vauhdittaa meneillään olevalla strategiakaudella.
 - Painopisteet ovat ohjanneet Helsingin kaupungin elinkeino-osaston toiminnan suunnittelua, minkä lisäksi ne kattavat kaupungin keskeisten elinkeinoyhtiöiden toiminnan. Painopisteiden kautta voidaan jäsentää ja kuvata toimialoilla tehtävää työtä.
 - Vuosien 2022-2023 aikana kaupunkistrategian ja painopisteiden pohjalta on valmisteltu seuraavia teemakohtaisia toimintasuunnitelmia:
 - [Elinkeinopoliittiset tavoitteet maankäytölle](#)
 - [Matkailun ja tapahtumien toimintaohjelma 2022-2026](#)
 - [Helsingin kaupungin kotoutumisen edistämisen painopisteet vuosille 2022-2025](#)
 - [Helsingin työ-, opiskelu- ja yrittäjyysperusteisen maahanmuuton toimenpideohjelma 2022-2025](#)
 - [Kansainvälisen toiminnan linjaukset 2022-2025](#)
- **Yritysten kilpailukykyä tukevat liiketoiminta- ja innovaatioympäristöt vahvistuvat**
 - **Helsingiläinen yrittäjyys ja yritystoiminta kasvavat, uudistuvat ja monipuolistuvat**
 - **Helsingiläisten todennäköisyys työllistyä paranee ja yritykset saavat riittävästi osaavaa työvoimaa**
 - **Helsingin vetovoima kestävän matkailun, kulttuurin ja tapahtumien kaupunkina vahvistuu**
 - **Helsingistä kehittyy yhä kiinnostavampi kohde kansainvälisille osaajille, yrityksille ja investoinneille**
 - **Helsingissä kehitetään globaalisti merkityksellisiä ongelmia ratkaisevaa liiketoimintaa**
 - **Ydinkeskustan elinvoima vahvistuu**

Vuosiraportin sisällysluettelo

1. Keskeiset havainnot toimintaympäristön muutoksista vuonna 2023
2. Kehitetään Helsinkiä yritystoiminnalle suotuisana toimintaympäristönä
3. Vahvistetaan Helsinkiä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan keskuksena
4. Tuetaan yritysten perustamista ja kasvua neuvonta-, valmennus- ja innovaatiopalveluilla
5. Houkutellaan kansainvälisiä sijoituksia ja yrityksiä Helsinkiin
6. Vahvistetaan Helsingin vetovoimaa kestävän matkailun, kulttuurin ja tapahtumien kaupunkina
7. Nostetaan helsinkiläisten todennäköisyyttä työllistyä
8. Edistetään työperusteista maahanmuuttoa ja kehitetään kotoutumista

Otsikon puitteissa käsiteltävät
elinkeinopolitiikan painopisteet

- Yritysten kilpailukykyä tukevat liiketoiminta- ja innovaatioympäristöt vahvistuvat
- Ydinkeskustan elinvoima vahvistuu
- Helsingissä kehitetään globaalisti merkityksellisiä ongelmia ratkaisevaa liiketoimintaa
- Helsinkiläinen yrittäjyys ja yritystoiminta kasvavat, uudistuvat ja monipuolistuvat
- Helsingistä kehittyy yhä kiinnostavampi kohde kansainvälisille osaajille, yrityksille ja investoinneille
- Helsingin vetovoima kestävän matkailun, kulttuurin ja tapahtumien kaupunkina vahvistuu
- Helsinkiläisten todennäköisyys työllistyä paranee ja yritykset saavat riittävästi osaavaa työvoimaa
- Helsingistä kehittyy yhä kiinnostavampi kohde kansainvälisille osaajille, yrityksille ja investoinneille

1

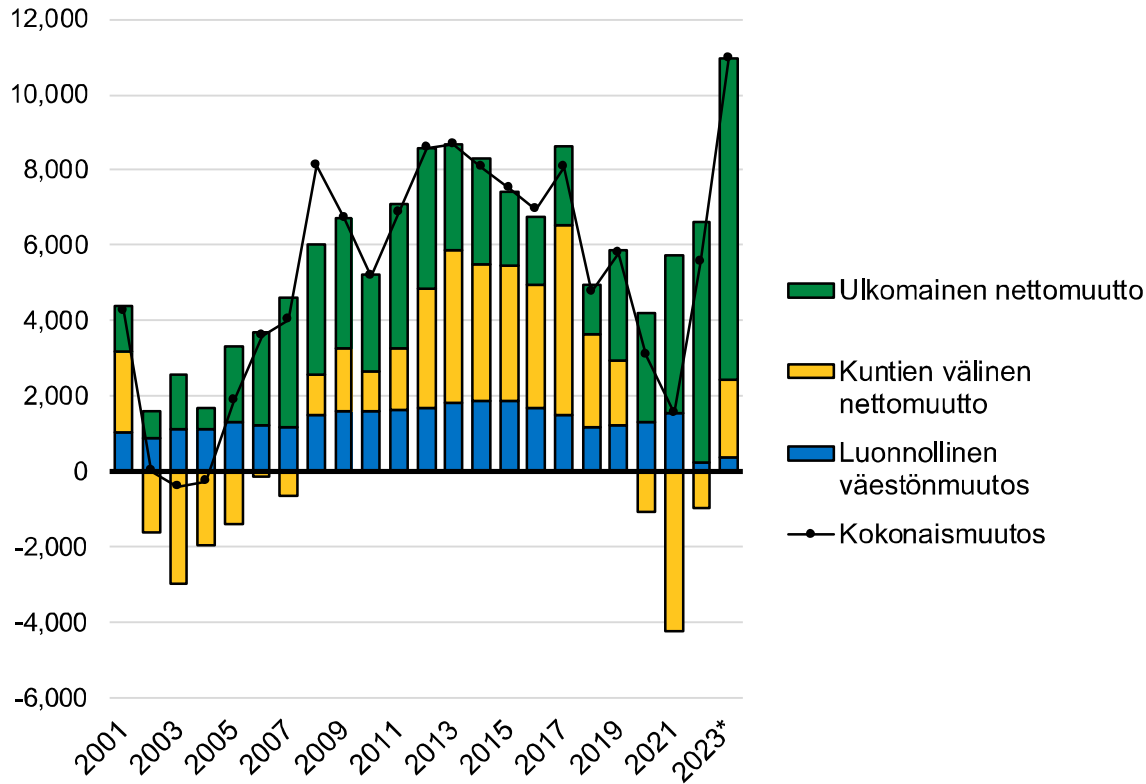
Keskeiset havainnot toimintaympäristön muutoksista vuonna 2023

Tiivistelmä keskeisistä havainnoista

- Vuoden 2023 toimintaympäristö oli haastava ja huolestuttavakin. Voidaan sanoa, että kyse oli jälleen yhdestä koronapandemiasta alkaneesta ”poikkeusvuodesta”. Venäjän hyökkäyssota, korkea inflaatio ja korkojen nousu ovat aiheuttaneet talouteen huomattavaa epävarmuutta. Asuntokauppa ja rakentaminen ovat vähentyneet huomattavasti. Heikentynyt kansainvälinen saavutettavuus ja sodan muut välilliset vaikutukset vaikeuttavat matkailu- ja tapahtumatoimintaa Helsingissä. Geopoliittinen tilanne on edelleen korostanut Helsingin sataman tärkeyttä ulkomaankaupalle ja huoltovarmuudelle. Kiristyneet rahoitusolosuhteet näkyvät startup- ja kasvuyritysten mahdollisuutena nostaa uutta rahoitusta. Konkurssien määrä on noussut selvästi vuoteen 2022 verrattuna.
- Vuoden 2023 aikana työttömyys lisääntyi Helsingissä. Joulukuussa 2023 työttömyysaste oli 1,2 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuotta aikaisemmin. Avoimia työpaikkoja oli 40 % vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Vaikka Helsingin työttömyysaste oli joulukuussa 2023 hieman heikompi kuin Suomessa keskimäärin, työttömyystilanne on kuitenkin heikentynyt hitaammin kuin useimmissa suurissa kaupungeissa. Tätä selittää erityisesti kokoaikaisesti lomautettujen määrän kehitys.
- Vaikeasta toimintaympäristöstä huolimatta Helsingin väestönkasvu oli ennätysellisen vahvaa – erityisesti nettomaahanmuuton ansiosta. Myös kotimaan muuttoliike palautui normaaliksi.
- Uusia yrityksiä on perustettu suunnilleen samalla tahdilla kuin edellisinäkin vuosina. Keskipalkat ovat Helsingissä nousseet nopeammin kuin koko maassa tai muissa kuutoskaupungeissa. Helsingin työpaikkamäärän kasvu näyttää nojaavan korkean osaamistason asiantuntijatehtäviin – ”informaation ja viestinnän” -toimialaan sekä ”ammattilliseen, tieteelliseen ja tekniseen toimintaan”.
- Helsingin muuttoliikkeeseen perustuva vahva väestönkasvu ja toisaalta muuta maata hitaammin heikentävä työllisyystilanne voivat olla merkkejä Helsingin resilienssistä. Vaikeassa suhdannetilanteessa suuren kaupungin laajat mahdollisuudet ja työmarkkinat houkuttelevat ihmisiä ja auttavat luomaan edellytyksiä uudelle kasvulle. Helsingin palveluvaltainen yritys- ja työpaikkarakenne vaikuttaa loiventavan heikentyvän suhdanteen vaikutusta, kuten myös tiettyjä aloja vaivaava työvoimapula.

Helsingin väestökehitys vuonna 2023

Helsingin väestömuutokset 2001–2023

*Ennakkotieto

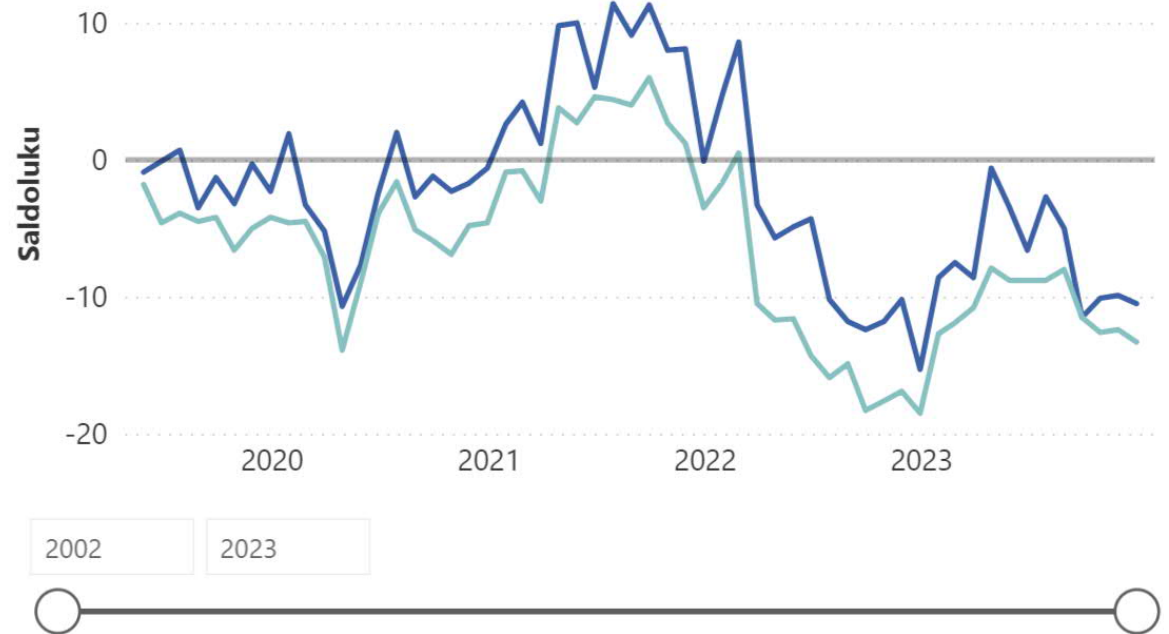
- Ennakkotiedon mukaan Helsingissä asui vuoden 2023 lopussa 674 963 henkilöä.
- Kasvua vuodesta 2022 oli ennakkotiedon mukaan 10 935 henkilöä.
 - +367 henkilöä (luonnollinen väestönlisäys)
 - +2062 henkilöä (kuntien välinen muutto)
 - +8520 henkilöä (nettomaahanmuutto)
- Nettomaahanmuutto oli ennätysellisen suurta. Luku sisältää Ukrainasta paenneita arviolta alle 1500 henkilöä.
- Kotimaan muuttoliike palautui voitolliseksi.
- Luonnollinen väestönkasvu on ollut kaksi vuotta erittäin pientä.

Kuluttajien luottamus ja talouden suhdanne heikentyi vuoden 2023 aikana

- Korkotason nousun ja nopean inflaation vuoksi kuluttajien ostovoima heikkeni kevästä 2022 kevääseen 2023.
- Kuluttajien luottamus Suomen talouteen oli vuonna 2023 heikolla tasolla.
- Myös yritysten näkymät ovat heikentyneet vuoden aikana.
- Tilanteen odotetaan paranevan vuoden 2024 aikana, kun talous alkaa kasvaa muualla Euroopassa.
- Koko Suomen kansantalous painui taantumaan vuoden 2023 loppupuoliskolla.

Kuluttajien luottamusindikaattori

Alue ● Pääkaupunkiseutu ● Suomi

Lähde: Helsingin seudun suunnat / Tilastokeskus, kuluttajien luottamus

Helsingin työttömyystilanne joulukuussa 2023 ja työttömyyden kehitys

Joulukuu 2023	Helsinki	Muutos verrattuna joulukuuhun 2022	Muutos verrattuna joulukuuhun 2021
Työvoima (2021)	353 085		
Työttömyysaste, %	11,6	+ 1,2 %-yksikköä	+ 0,4 %-yksikköä
Työttömät työnhakijat	40 812	12 %	4 %
työttömät	38 163	10 %	5 %
kokoaikaisesti lomautetut	2 649	49 %	- 9 %
miehet	22 812	14 %	4 %
naiset	18 000	9 %	2 %
nuoret (alle 25-vuotiaat)	2 847	20 %	-3 %
25-29-vuotiaat	4 406	19 %	10 %
25-49-vuotiaat	24 446	14 %	9 %
yli 50- vuotiaat	13 519	6 %	-4 %
pitkäaikaiset (yli vuoden)	16 422	7 %	-16 %
ulkomaan kansalaiset	9 088	15 %	19 %
Avoimet työpaikat	5 305	-40 %	-51 %

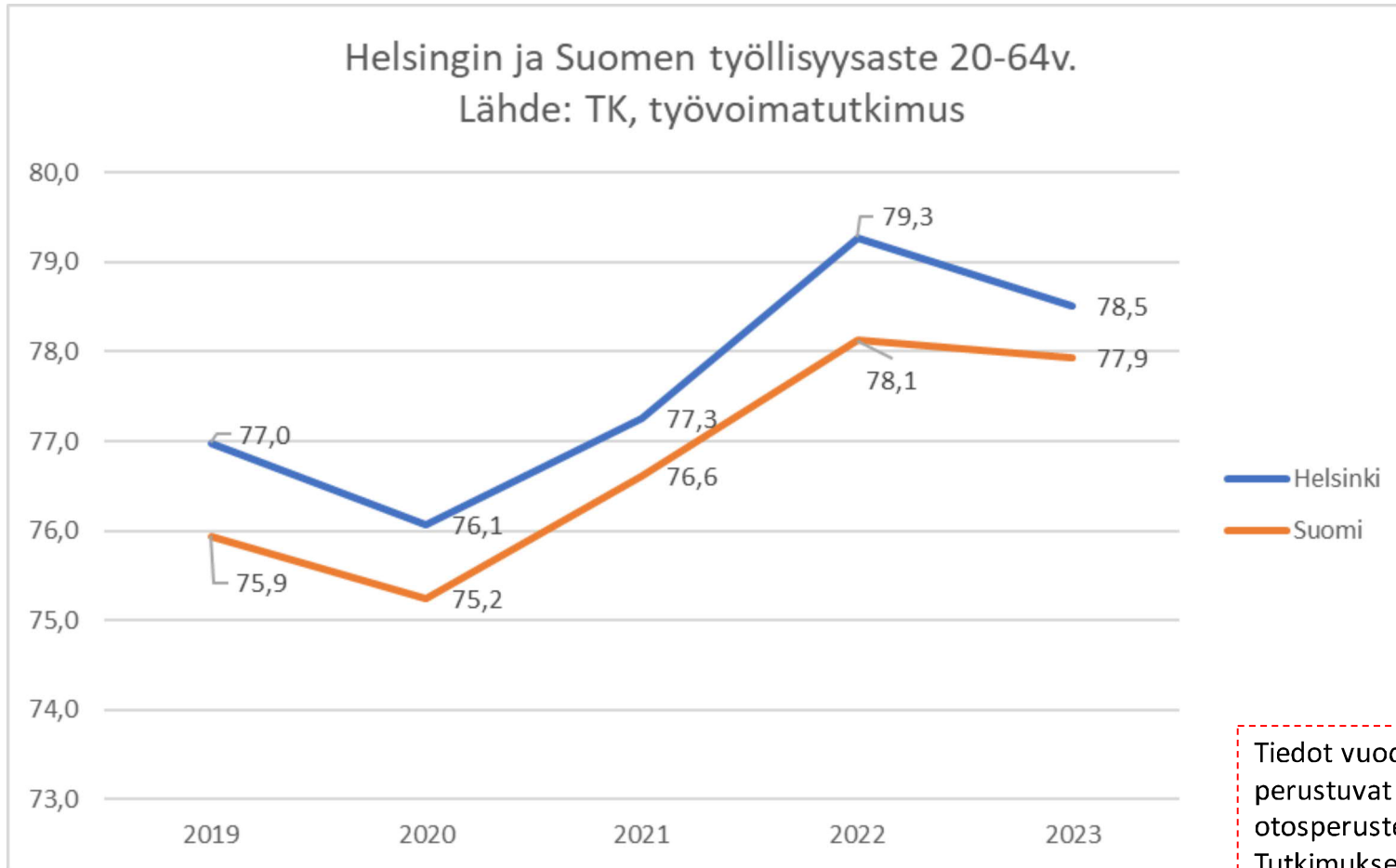
Työttömyyden kehitys koko maassa ja C6-kaupungeissa (joulukuu 2023)

	Työttömien työnhakijoiden määrän muutos (joulukuu 2022 – joulukuu 2023)	Työttömyysaste (joulukuu 2023)
Koko maa	+ 14 %	11,2 %
Helsinki	+ 12 %	11,6 %
Espoo	+ 16 %	9,8 %
Vantaa	+ 15 %	12,4 %
Tampere	+ 30 %	13,0 %
Turku	+ 7 %	13,0 %
Oulu	+ 13 %	13,7 %

Lähde: Työnvälitystilasto, TEM

- Työttömien työnhakijoiden määrä on kasvanut vuoden 2023 aikana selvästi koko Suomessa ja kuudessa suurimmassa kaupungissa.
- Työttömien työnhakijoiden määrä lisääntyi Helsingissä suhteellisesti toiseksi vähiten kuutoskaupungeista.
- Erityisesti lomautusten määrät ovat kasvaneet suurimmassa osassa muita kaupunkeja nopeammin kuin Helsingissä.
- Helsingin työttömyysaste on kuutoskaupungeista toiseksi pienin Espoon jälkeen.

Työllisyysasteen kehitys Helsingissä ja Suomessa

- Helsingin työllisyysasteen vuosikeskiarvo vuonna 2023 oli 78,5 % (20 – 64 v.)
- Helsingin työllisyysaste on laskenut vuoden 2023 aikana noin 0,8 %-yksikköä.
- Helsingin työllisyysaste on korkeampi kuin Suomessa keskimäärin, mutta työllisyysasteiden tasot ovat lähentyneet vuoden 2023 aikana.

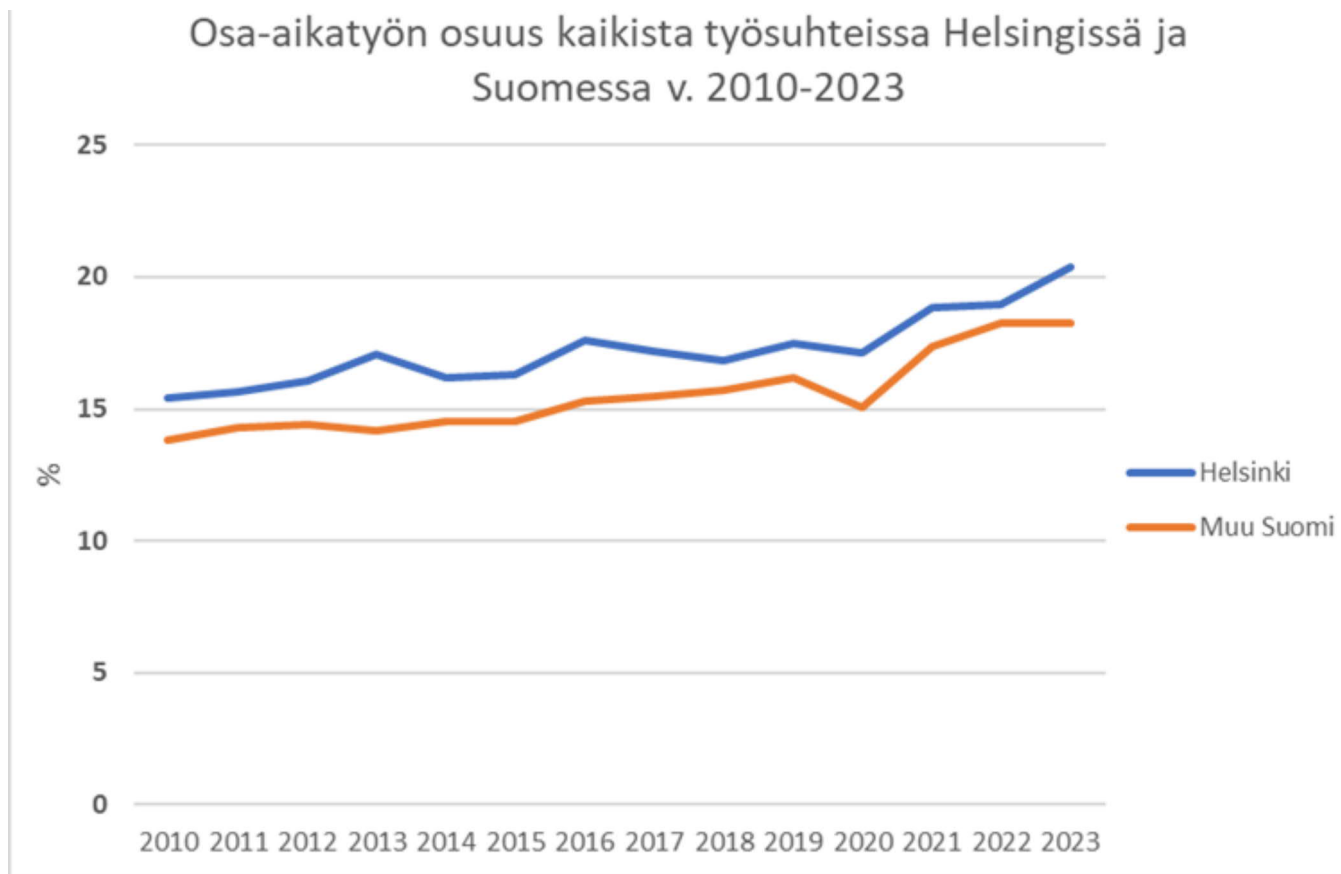
Tiedot vuoden 2023 työllisyysasteesta perustuvat Tilastokeskuksen otosperusteiseen työvoimatutkimukseen. Tutkimuksen otos on Helsingin osalta pieni ja voi sisältää satunnaisvirheitä.

Tehdyt työtunnit ja osa-aikatyö

- Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan tehdyt työtunnit vähenivät Helsingissä vuonna 2023.
- Työvoimatutkimuksen mukaan osa-aikatyön osuus kaikista työsuhteista on edelleen kasvanut Helsingissä ja oli 20,4 % vuonna 2023.
- Helsingissä tehdään enemmän osa-aikatyötä kuin muualla Suomessa.

	Helsingissä tehdyt työtunnit (1000)	Muutos % ed. vuodesta
2020	692 400	-2,2
2021	709 500	2,5
2022	737 600	4,0
2023	730 300	-1,0

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Helsingissä keskipalkat ovat muuta maata korkeammat

- Helsingiläisten keskipalkat ovat korkeammat kuin koko maassa tai useimmissa C6-kaupungeissa (pl. Espoo)
- Myös palkkojen nousu on ollut Helsingissä muuta maata ja C6-kaupunkeja hieman nopeampaa.
- Tämä tukee kysyntää ja kaupungin verotulojen kasvua.

2021-2023	2021	2022	2023	D% 21-22	D% 21-23
Koko maa	3 496	3 577	3 694	2,30 %	5,65 %
Helsinki	4 050	4 155	4 295	2,60 %	6,06 %
Espoo	4 580	4 682	4 811	2,24 %	5,05 %
Vantaa	3 592	3 680	3 786	2,46 %	5,41 %
Tampere	3 335	3 416	3 522	2,43 %	5,62 %
Turku	3 169	3 227	3 330	1,85 %	5,08 %
Oulu	3 419	3 486	3 612	1,97 %	5,65 %

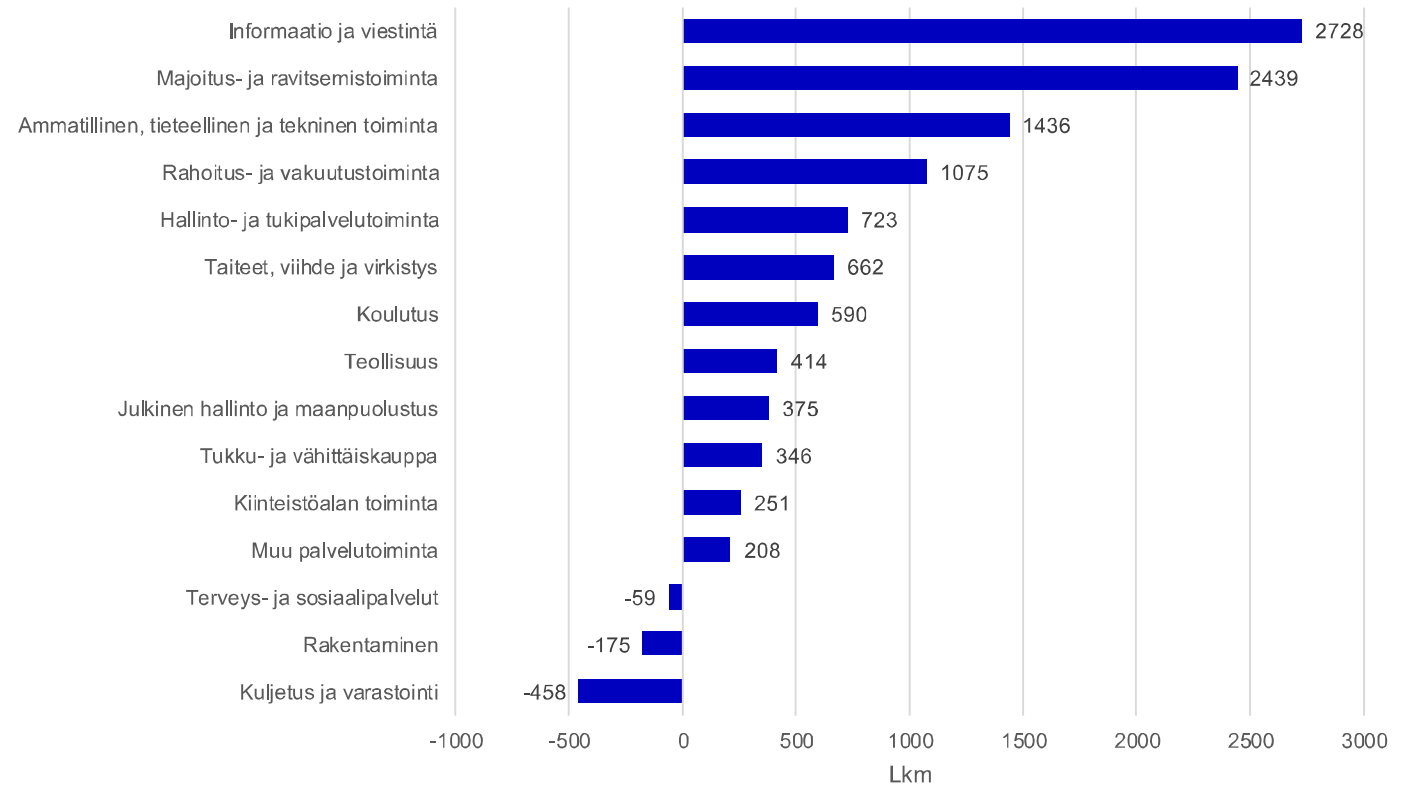
Lähde: Tulorekisteri/verohallinto

Helsingin työpaikkamäärän kehitys 2021 – 2022 (Työssäkäyntitilasto)

- Helsingin työpaikkamäärä kasvoi vuosina 2021 – 2022 yli 10 000:lla.
- Kasvu oli suurinta informaatio ja viestintäalalla sekä ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan alalla. Majoitus- ja ravitsemistoiminta toipui koronapandemian vaikutuksista.
- Työpaikkamäärä väheni eniten kuljetuksen ja varastoinnin toimialalla.
- Helsingin työpaikkaomavaraisuus vuonna 2022 oli 132 % (Työssäkäyntitilasto).
- Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen perusteella näyttäisi siltä, että työpaikkamäärän kasvu on jatkunut Helsingissä vahvana myös vuonna 2023.

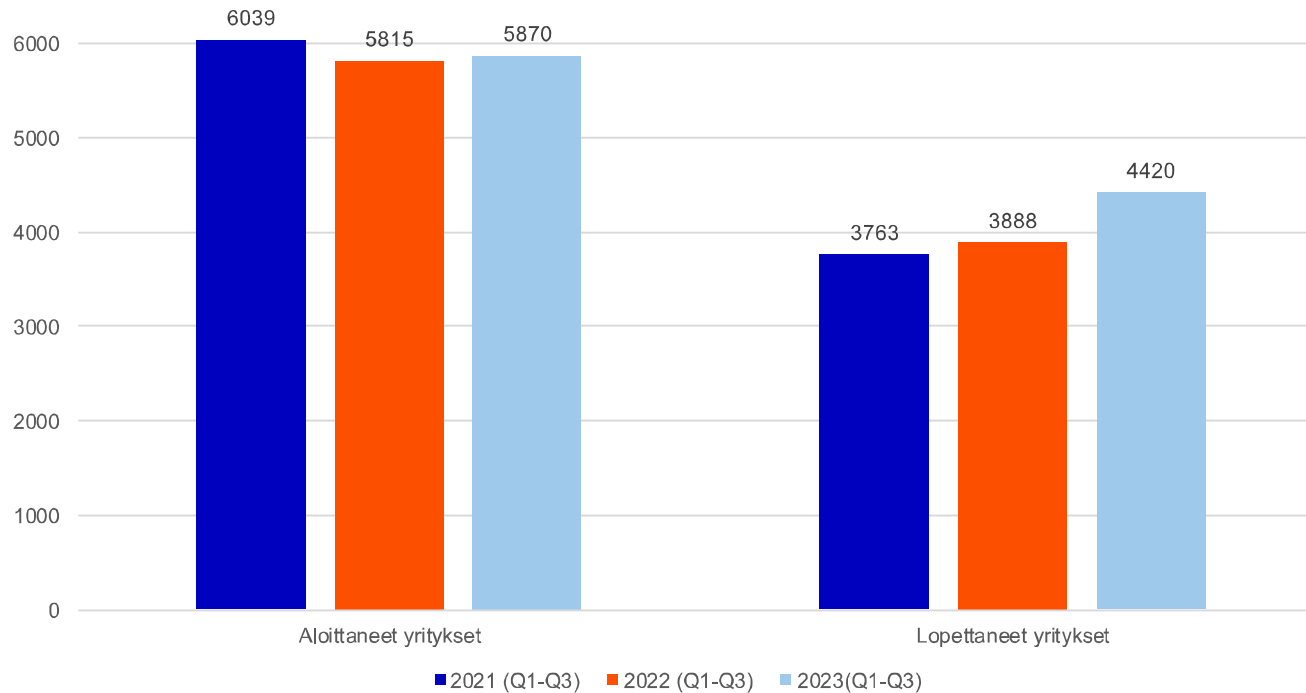
Helsingin työpaikkamäärän muutos v. 2021-2022

Lähde: TK, työssäkäyntitilasto

Aloittaneet ja lopettaneet yritykset Helsingissä 2021 - 2023

Aloittaneet ja lopettaneet yritykset Helsingissä (lkm)

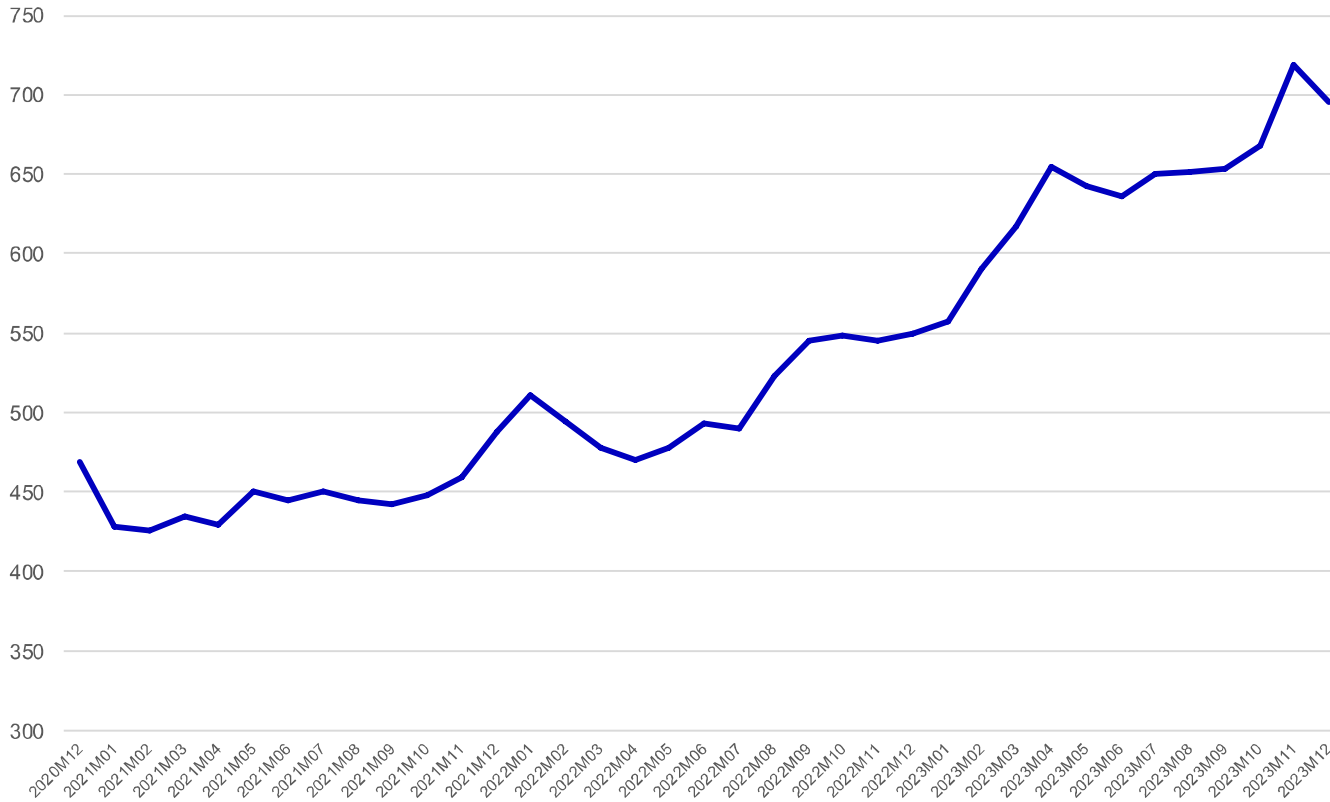
Lähde: Tilastokeskus, aloittaneet ja lopettaneet yritykset

- Helsingissä aloitti vuonna 2023 (Q1-Q3) toimintansa 5870 yritystä. Toimintansa lopetti 4420 yritystä.
- Yritystoiminnan aloitusten määrä on pysynyt samalla tasolla kuin vuosina 2021 ja 2022. Lopettaneiden yritysten määrä on noussut.
- 23 % vuonna 2023 (Q1-Q3) perustetuista yrityksistä kuului toimialaan ”ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta”. Seuraavaksi eniten (9 %) yrityksiä perustettiin toimialalla ”informaatio ja viestintä”.
- Vuonna 2023 (Q1-Q3) lopettaneiden yrityksiä oli aloittaneita yrityksiä enemmän yhdellä toimialalla – ”tukku- ja vähittäiskauppa”.
- Tilasto aloittaneista ja lopettaneista yrityksistä sisältää osakeyhtiöiden lisäksi luonnolliset henkilöt sekä muut oikeudelliset muodot.

Konkurssien määrän kehitys Helsingissä

Konkurssien määrä Helsingissä

Liukuva vuosisumma 12/2020 - 12/2023

Helsinki

Business Helsinki

Vuonna 2023 Helsingissä pantiin vireille 696 konkurssia

(Vuonna 2022 550 konkurssia; kasvua 27 %)

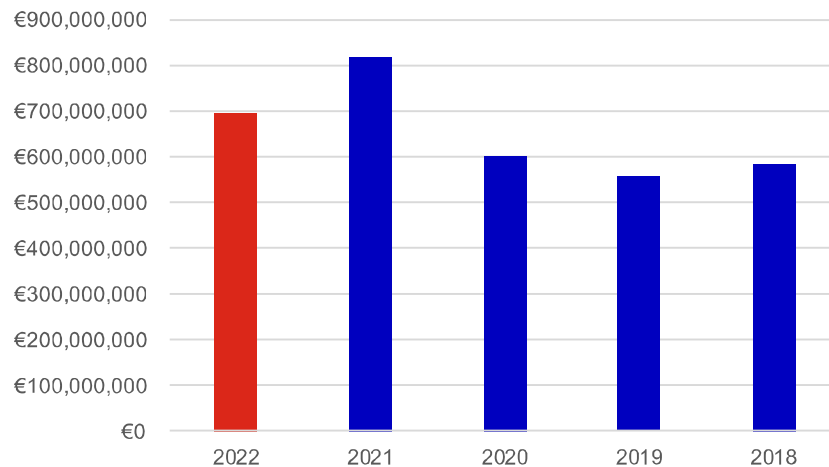
Vireille pannut konkurssit vuonna 2023 Helsingissä, yritysten lukumäärä		Kasvu-% vuodesta 2022
Teollisuus, kaivostoiminta sekä energia- ja vesihuolto	30	- 14 %
Rakennus- toiminta	137	43 %
Kauppa	104	4 %
Kuljetus- ja varastointi	37	-10 %
Majoitus- ja ravitsemus- toiminta	85	67 %
Muut palvelut	301	34 %

Lähde: Konkurssit ja yrityssaneeraukset, Tilastokeskus

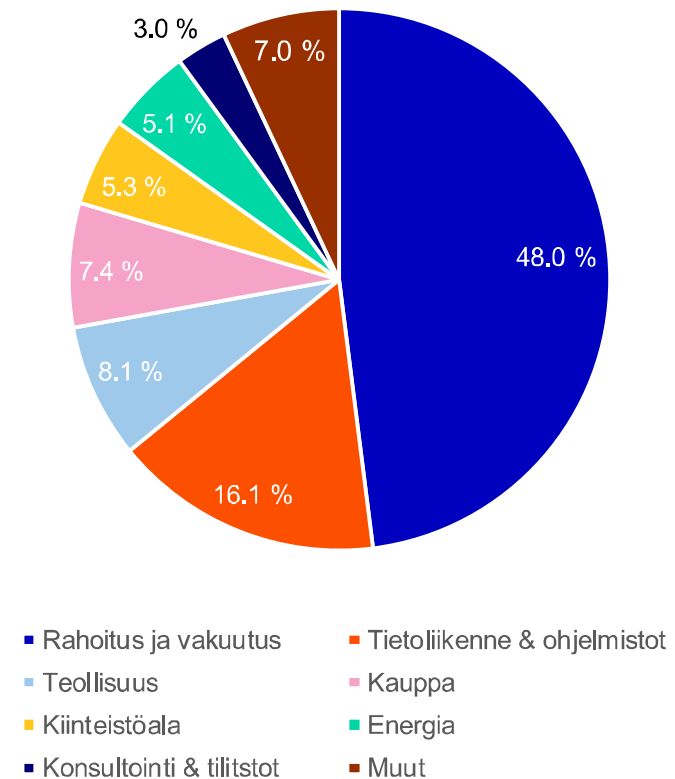
Yhteisöveron tuotto Helsingissä 2022

- Helsingissä yhteisöveron yhteenlaskettu tuotto oli vuonna 2022 noin 690 M€.
- Yhteisöveron tuotto laski vuodesta 2021 15 %, mutta oli silti korkeampi kuin vuosina 2018–2020.

Yhteisöveron tuotto Helsingissä 2018 - 2022

Eri toimialojen osuudet yhteisöveron tuotosta vuonna 2022 (TOP 150 yritystä). TOP 150 -yritysten osuus vuoden 2022 yhteisöveron tuotosta on 66 %.

2

Kehitetään Helsinkiä yritystoiminnalle suotuisana toimintaympäristönä

- Elinkeinotoiminta ja maankäyttö
- Kaupungin yritysmyönteisyyden kehittäminen
- Ydinkeskustan elinvoimaisuuden vahvistaminen

Tiivistelmä keskeisistä havainnoista

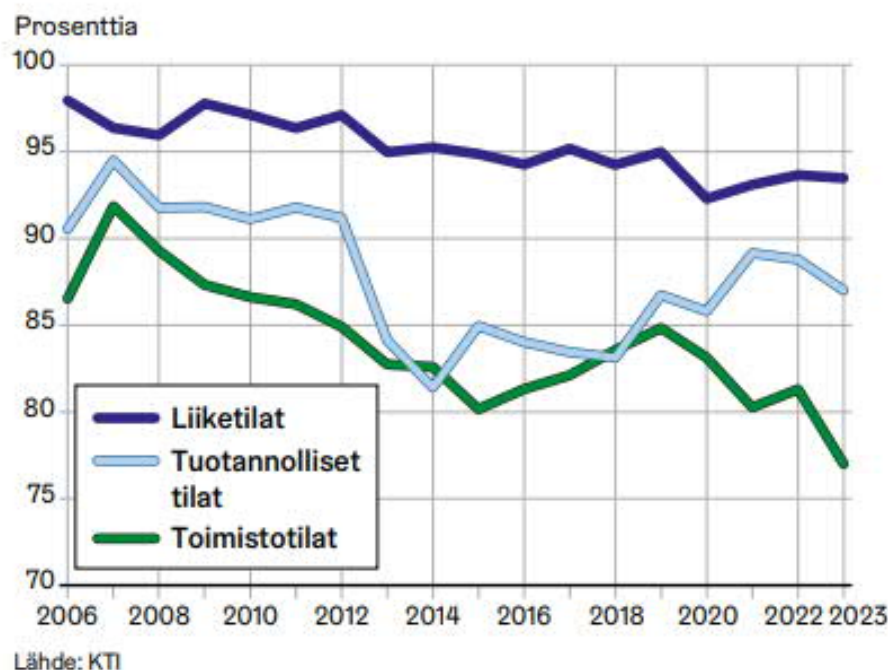
- Kaupunki pyrkii varmistamaan, että Helsingissä on monipuolisia sijoittumismahdollisuuksia erilaisille yrityksille. Toimintaa ohjaavat elinkeinopoliittiset tavoitteet maankäytölle, joista osa on otettu kaupungin toiminnassa hyvin huomioon, mutta osa yritysalueisiin ja ydinkeskustaan liittyvistä tavoitteista näyttää jääneen muiden näkökulmien jalkoihin.
- Toimitilojen käyttöasteet pääkaupunkiseudulla ovat laskeneet vuonna 2023 liiketilojen, tuotannollisten tilojen ja toimistotilojen osalta. Kehitys esimerkiksi toimistomarkkinoilla näyttää hyvin jakautuneelta. Hyvillä sijainneilla olevat laadukkaat tilat ovat vetovoimaisia, kun osaa tyhjästä tiloista on hyvin vaikea saada vuokrattua. Helsingin ydinkeskustan vetovoima toimistomarkkinoilla näyttää olevan edelleen hyvä. Siinä missä toimistotila- ja tonttitarjonta on runsasta, kaupungilla on pula vuokrattavista yritystonteista.
- Kaupungin yritysmuutoseisyyttä on arvioitu joka toinen vuosi toteuttavalla laajalla yrityskyselyllä. Kyselyn perusteella voidaan sanoa, että kaupungin yritysmuutoseisyydessä on paljonkin kehitettävää. Yritykset tuntuvat kokevan, ettei heidän näkemyksiään oteta riittävästi huomioon kaupunkikehittämisessä. Esimerkiksi kyselyyn vastanneet kuljetus- ja varastointialan ja teollisuuden yritykset eivät olleet valmiita suosittelemaan Helsinkiä sijaintipaikkana.
- Yritysten halukkuus suositella Helsinkiä sijaintipaikkana näyttää heijastelevan ainakin osittain tiettyjen toimialojen työpaikkojen määrässä tapahtunutta kehitystä (ks. kalvot 14 ja 30). Työpaikkojen määrä on lisääntynyt esimerkiksi informaation ja viestinnän -toimialalla, missä Helsinki koetetaan suhteellisen hyvänä sijaintipaikkana. Sen sijaan työpaikkamäärä on vähentynyt mm. kuljetuksen ja varastoinnin toimialoilla, missä yritysten halukkuus suositella Helsinkiä sijaintipaikkana on vähäistä.
- Helsingin ydinkeskustan elinvoimaisuus ei näytä kehittyneen parempaan suuntaan. Tyhjien liiketilojen määrä ja vajaakäyttöisen toimistotilan määrä on lisääntynyt. Matkailijoiden määrä ei ole vielä saavuttanut koronapandemiaa edeltänyttä tasoa. Valmistelussa on useita hankkeita, jotka voivat vaikuttaa positiivisesti elinvoimaisuuteen erityisesti pidemmällä aikavälillä. Keskustelua ydinkeskustan elinvoimaa kehittävästä toimenpide-ehdotuksista lisätään kaupungin ja elinkeinoelämän yhteisessä HELY-työryhmässä.

Toimitilamarkkinoiden kehitys vuonna 2023

KTI Kiinteistötieto Oy:n vuonna 2024 laatiman raportin mukaan:

- Kiinteistökauppavolyymi putosi vuonna 2023 yli 60 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.
- Pääkaupunkiseudun toimistotilojen vajaakäyttö on kääntynyt kasvuun viimeisen puolentoista vuoden aikana. Vajaakäyttöaste oli 14,6 %, kun se vuonna 2022 oli 12,6 %.
- Liiketilojen vuokraodotukset ovat kääntyneet lähes kaikilla alueilla negatiivisiksi vuoden 2023 alkupuolella. Liiketilojen keskimääräinen käyttöaste oli pääkaupunkiseudulla 93,5 % syyskuussa 2023.
- Tuotannollisten tilojen käyttöaste heikkeni vuoden 2023 aikana ja oli noin 87 % syyskuun alun tilanteessa.

Kuvio 17. Toimitilojen käyttöasteiden (%) kehitys pääkaupunkiseudulla

Toimistojen vajaakäyttöasteet Q4/2023

KTI Kiinteistötieto Oy:n vuonna 2024 laatiman raportin perusteella:

- Helsinki Research Forumien määrittelemien toimisto-osamarkkinoiden vajaakäyttöaste oli vuoden 2023 lopussa 14,6 %.
- Suurimmat vajaakäyttöasteet Pitäjänmäen ja Vallilan alueella. Alhaisimmat Pasilassa ja Keilaniemessä.
- Markkinat ovat hyvin jakaantuneet. Halutumpien alueiden vuokrat nousevat samalla, kun toisilla alueilla vuokraaminen on hyvin hankalaa.
- Suurin osa yritysten muutoista tapahtuu aiempaa pienempiin, mutta useimmiten sijainniltaan ja ominaisuuksiltaan laadukkaampiin tiloihin.
- Suhdanneltilanne on myös vähentänyt kiinteistöjen käyttötarkoitusten muutoksia, mikä on osaltaan kasvattanut tyhjän toimistotilan määrää.

Taulukko 2. Pääkaupunkiseudun keskeiset toimisto-osamarkkinat

Alue	Toimistoneliöt	Tyhjillään olevat	Vajaakäyttöaste %	Nettokäyttöön-otto (Q4/2023)
Aviapolis	187 815	35 843	19,1 %	1 990
CBD	647 754	89 296	13,8 %	-2 394
Hakaniemi	173 499	19 586	11,3 %	54
Kalasadama	203 673	33 693	16,5 %	476
Keilaniemi	206 516	16 878	8,2 %	1 305
Leppävaara	265 633	46 970	17,7 %	-187
Otaniemi	176 035	31 633	18,0 %	-1 922
Pasila	459 242	34 057	7,4 %	-4 520
Pitäjänmäki	370 440	102 402	27,6 %	-1 289
Ruoholahti	352 847	50 624	14,3 %	-3 275
Sörnäinen	149 582	26 553	17,8 %	993
Vallila	379 370	78 241	20,6 %	-1 145
SBD	682 051	56 874	8,3 %	-656
Kaikki yhteensä	4 254 457	622 651	14,6 %	-10 570

Lähde: Helsinki Research Forum

Elinkeinotoiminta ja maankäyttö

Maankäytölle on asetettu elinkeinopoliittiset tavoitteet (ELMA)

- Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto hyväksyi 42 maankäyttöön liittyvää elinkeinopoliittista linjausta kokouksessaan 14.3.2022.
- Kaupungilla on merkittävä rooli yritystoiminnalle kilpailukykyisen toimintaympäristön turvaamisessa. Helsingissä toimii osaamisintensiivisen korkea tuottavuuden yritystoiminnan rinnalla laaja joukko ”tavallisia” yrityksiä, jotka ovat välttämättömiä elinkeinoelämän, kaupunkilaisten ja koko yhteiskunnan toiminnalle.
- Toteuttamalla elinkeinopoliittisia linjauksia maankäytössään kaupunki edistää tehokkaimmin yritysten toimintaedellytyksiä lähivuosina. Linjaukset jakautuvat lukumääräisesti seuraaviin kokonaisuuksiin:
 - Monipuolisia sijoittumismahdollisuuksia erilaisille yrityksille (23)
 - Innovaatiot ja kestävä kasvu (6)
 - Elämysten Helsinki (10)
 - Yritysmönteiset palveluprosessit (3)
- ELMA-linjausta [seurantaraporttia](#) käsiteltiin kaupunginhallituksen elinkeinojaostossa 12.2.2024.

ELMA-linjaukset, joihin on erityisesti kiinnitettävä huomiota jatkossa

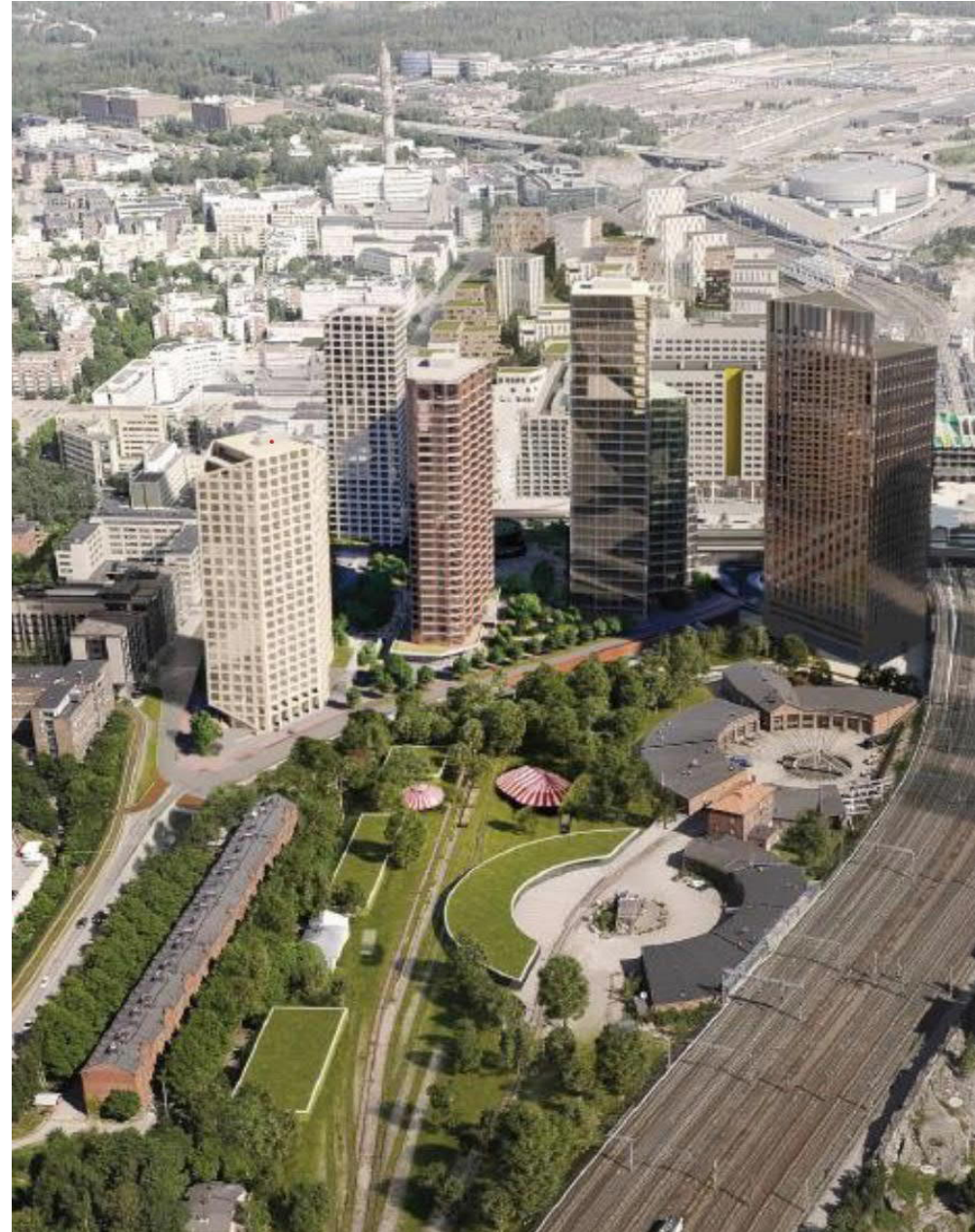
ELMA-linjausten seurantaraportissa tunnistettiin, että enemmistö tavoitteista on otettu hyvin tai melko hyvin huomioon kaupungin toiminnassa. Osa yritysalueisiin ja ydinkeskustaan liittyvistä tavoitteista näyttää kuitenkin jääneen muiden näkökulmien jalkoihin. Erityisesti seuraaviin linjauksiin tulee kiinnittää huomiota jatkossa.

Linjaus	Kokonaisuus
Keskustan hyvä saavutettavuus kaikilla kulkumuodoilla kaikkina vuodenaikoina turvataan. Saavutettavuuden parantamisessa painotetaan kestäviä ja kustannustehokkaita kulkumuotoja, turvaten myös sujuva henkilöautoliikenne sekä asukkaille että liikkeissä asioiville. Kaupunki varmistaa keskustan logistiikkatoimintojen sujuvuuden nykyistä tehokkaammin.	Elinvoimainen ydinkeskusta ja kasvava kantakaupunki (monipuolisia sijoittumismahdollisuuksia erilaisille yrityksille)
Kaupunki kehittää olemassa olevia yritysalueita esikaupunkialueilla monimuotoisesti elinkeinopolitiikan ja yritystoiminnan tarpeista lähtien, säilyttäen alueet pääosin nykyisessä laajuudessaan. Mikäli tämä ei ole kaupungin kokonaisedun kannalta perusteltua, kaupunki huolehtii siitä, että ao. yrityksille suunnattu viestintä on oikea-aikaista ja riittävää, ja pyrkii löytämään yritystoiminnalle sopivia alueita muualta monipuolisen elinkeinorakenteen turvaamiseksi. Lisäksi arvioidaan, onko joillakin yritysalueilla syytä sallia hybridirakentamista.	Yritysten tarpeita palvelevat yritysalueet (monipuolisia sijoittumismahdollisuuksia erilaisille yrityksille)
Kaupunki osoittaa alueeltaan lisää raskaalle liikenteelle tarkoitettuja ajantasauspaikkoja.	
Kaupunki mahdollistaa monipuolisen ja innovatiivisen kiertotaloustoiminnan alueellaan ja varmistaa, että tilatarpeiltaan erilaisille kiertotaloustoiminnoille löytyy sijaintipaikkoja kaupungin alueelta. Tämä edellyttää analyysiä sijaintipaikkojen riittävyydestä ottaen huomioon erityisesti materiaalin käsittelyn ja kuljetusten logistiset vaatimukset. Yhteistyötä seudun kuntien ja seudullisten toimijoiden (mm. HSY) kanssa lisätään.	Kiertotalous (innovaatioita ja kestäväää kasvua maankäytön keinoin)

Elinkeinotoiminnan kannalta keskeiset kaavaehdotukset

- Elinkeinotoiminnan kannalta keskeiset tarkistettavat kaavaehdotukset kaupunkiympäristölautakunnassa 2023
 - Viikinrannan energiakortteli (26 600 k-m² toimitilaa)
 - Suvilahden tapahtumakortteli (18 800 k-m² toimitilaa)
 - Sörnäisten energiakortteli (50 000 k-m² toimitilaa)
 - Haagan ympyrä ja Vihdintie (73 700 k-m² toimitilaa)
 - Pasilan tornialueen keskiosa (46 300 k-m² toimitilaa)
 - Kaartin lasaretin kortteli (18 500 k-m² toimitilaa)
 - Sörnäistenrannan kaava (30 000 k-m² toimitilaa)
 - Roihupelto, Raippatie 4 (20 000 k-m² toimitilaa)
- Vuonna 2023 yhteensä 347714 k-m² tarkistettua toimitilakaavaa.
- Yleiskaavan toteuttamishjelman uudistamisen yhteydessä tullaan tarkastelemaan kaupungin toimitila-alueita kokonaisuutena ja selvittämään alueiden yleiskaavallinen ajantasaisuus.
- Keskustelua elinkeinoelämän kanssa pyritään syventämään. Esimerkiksi tonttipolitiikan toimenpiteitä on laadittu muuttuneessa markkinatilanteessa, jatkuvassa vuoropuhelussa rakennusalan toimijoiden kanssa.

Helsinki

Asuntotuotannon ylläpito ja kaupungin kasvun tukeminen

- Kaupungin kasvu on tärkeää elinkeinoelämän edellytysten kannalta. Houkuttelevat asuinalueet tukevat osaavan työvoiman saatavuutta yrityksissä ja kaupunkirakenteen tiivistäminen synnyttää uusia kasautumishyötyjä, jotka ruokkivat positiivista kaupunki- ja elinkeinokehitystä.
- Kaupunki jatkoi kunnianhimoista ja vahvaa asuntorakentamisen tasoa myös nykyisessä markkinatilanteessa.
- Vuonna 2023 aloitettiin 1435 asunnon rakentaminen ja 1050 asunnon peruskorjaus tarjoten näin rakennusliikkeille työtä. Kaupungin merkittävät investoinnit luovat edellytyksiä kasvulle ja yritysten toiminnalle.
- Merkittävät saavutettavuushankkeet, kuten pikaraitiotiehankkeet etenivät aikataulussa. Raide-Jokerin avautuminen oli koko kaupungin tasolla merkittävä saavutus.

Helsinki

As Oy Helsingin Siili, kuva Kari Palsila

Kaupungin yritysmuonnteisyyden kehittäminen

Tavoitteena yritysmuonteisuuden vahvistaminen

Yritysmuonteisuudella tarkoitetaan:

- Riittävän nopeaa, ennakoitavissa olevaa ja tasapuolista yritysten asioiden käsittelyä
- Yrityksille suunnatun palvelutarjonnan ja palveluprosessien asiakaslähtöisyyttä
- Yritysmuonteisen toimintaympäristön kehittämistä
- Yritysnäkökulmien huomioimista päätöksenteossa, vaikuttamistyössä ja kehittämistoiminnassa.

Kilpailu yrityksistä edellyttää yritysmuonteisuuden vahvistamista!

Helsingissä on **52 000** yritystä. Valtaosa on pieniä (alle 50 hlöä). Keskisuuria ja suuria on vähän, mutta niiden merkitys työllisyydelle ja liikevaihdolle on erittäin suuri.

Helsingin yrityksissä työllistyy viidesosa Suomen yritysten henkilöstöstä.

Vuonna 2023 toteutettiin Helsingin yrityskysely

- Laaja, lähes tuhannen, helsinkiläisen yritysvastaajan (n=975) aineisto käytettävissä. Tietoa yritysten näkemyksistä, kokemuksista ja odotuksista.
- Tuloksia yritysten koon (Tilastokeskuksen yrityskokoluokittelu), toimialan, suurpiirin ja kansainvälisyyden perusteella.
- Selvitykseen koottu runsaasti myös avoimia vastauksia ja vertailutietoa.
- Koko selvitys ja keskeiset tulokset kaupunkitiedon sivuilla:
<https://kaupunkitieto.hel.fi/fi/helsingin-yrityskysely-2023-nakemyksia-kaupungin-elinvoimatekijoista>

Yrityskysely: Suosittehalukkuus vahvasti sidoksissa yrityksen toimialaan

Yritysten halukkuus suositella Helsinkiä sijaintipaikkana NPS-luvun valossa.

**Eniten
suosittelemia**

1.	Rahoitus- ja vakuutusala	29 (2023)
2.	Muotoilu- ja luovat alat	26 (2023)
3.	Informaatio- ja viestintäala	17 (2023)
4.	Määrittelemätön toimiala / muu	13 (2023)
5.	Kiinteistöala	9 (2023)
6.	Life Science	7 (2023)

**Eniten
kriittisiä
vastaajia**

7.	Matkailu- ja majoitus	0 (2023)
8.	Ravitsemustoiminta	-1 (2023)
9.	Kaupan ala	-14 (2023)
10.	Rakentaminen	-16 (2023)
11.	Teollisuus	-18 (2023)
12.	Smart & clean	-20 (2023)
13.	Kuljetus- ja varastointi	-32 (2023)

Suositteluhalukkuus (NPS)

NPS lasketaan vähentämällä arvosanan 9-10 antaneista arvosanan 0-6 antaneet

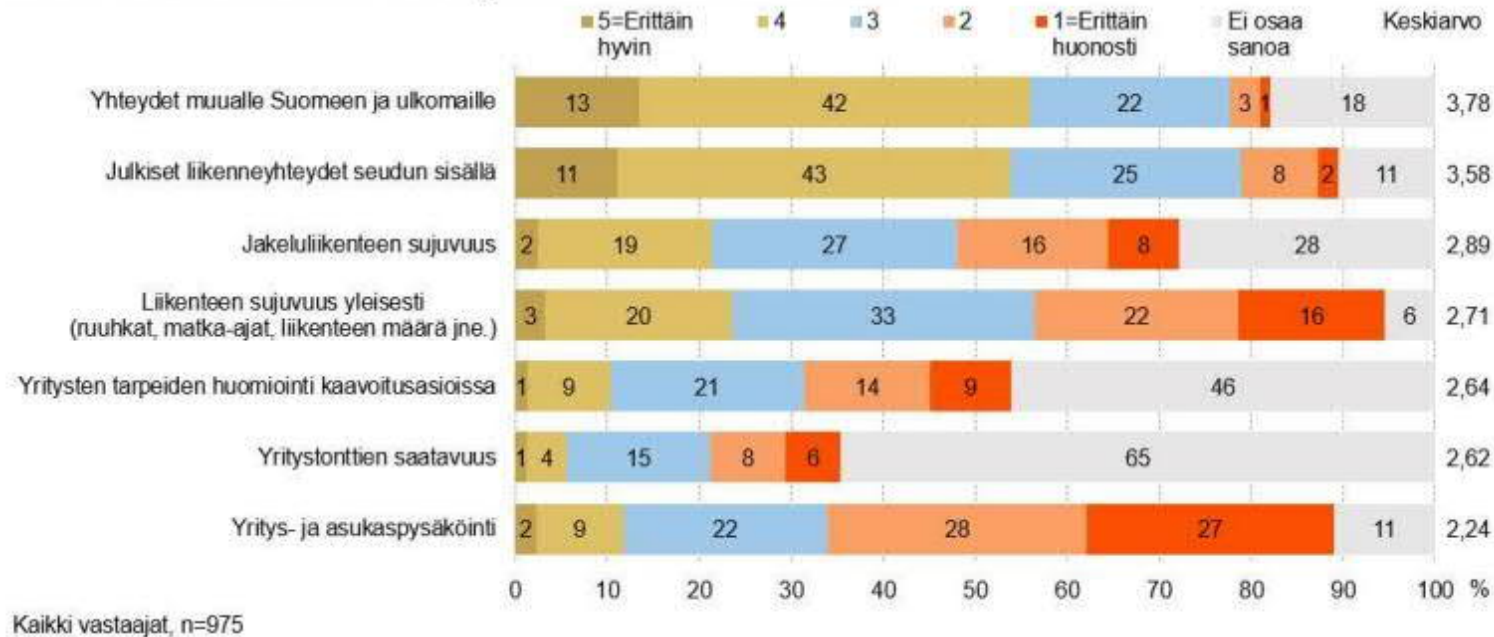
Tulkintaohje NPS:

40+ erinomainen
20-39 hyvä
0-19 tyydyttävä
Alle 0 heikko tulos

Lähde: Helsingin yritys­kysely 2023
n=arvion antaneet (ei neutraalit) vastaajat, 2023 n (kaikki)=945

Yrityskysely: Yritysten näkemyksiä maankäytöstä ja liikenteestä

Miten hyvin tai huonosti Helsingin kaupunki on mielestänne onnistunut seuraavissa maankäyttöön ja liikenteeseen liittyvissä asioissa?

Lähde: Helsingin yrityskysely 2023

- Helsingin kaupungin yrityskyselyyn vastanneet yritykset suhtautuivat positiivisesti Helsingin yhteyksiin muualle maahan ja ulkomaille sekä julkisiin liikenneyhteyksiin.
- Vastaajat suhtautuivat negatiivisesti liikenteen yleiseen sujuvuuteen sekä erityisesti yritys- ja asukaspysäköintiin.
- 65 % vastaajista ei osannut kommentoida kysymystä yritystonttien saatavuudesta. Kysymykseen vastanneista kuitenkin selvästi suurempi osa suhtautui asiaan negatiivisesti kuin positiivisesti. Sama havainto liittyy kysymykseen yritysten tarpeiden huomioimisesta kaavoituksessa.

Yritysmyönteisyyden edistäminen kaupunkiorganisaatiossa

- Elinkeino-osastolla työskentelee kaksi yritysluotsia, joiden tehtävänä on tiiviissä yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa auttaa yrityksiä löytämään oikeat yhteistyötahot yritysten asioiden edistämiseksi. Luotsien palvelulupauksena on vastata yhteydenottoihin yhden arkipäivän sisällä.
- Kaupunkiympäristön toimialalla on muun muassa jalkautettu yrityskyselyn tuloksista esille nousseita kehittämisaihioita ja kutsuttu koolle kaupunkitasoinen asiakaskokemuksen kehittämiseen keskittynyt verkosto.
- Yritysten osallistamis- ja kuulemismenettelyjä on kehitetty voimakkaasti esimerkiksi Espan kokeilujen yhteydessä. Keskeisistä investointihankkeista järjestetään markkinavuoropuhelut.
- Yritysvaikutusten arvioinnin toimintamallia hyödynnetään yritysmuönteisyyden edistämiseksi ja parempien ratkaisujen löytämiseksi.
- Vuonna 2024 elinkeino-osastolle on perustettu kaksi uutta vakanssia, joista toisen tehtävänä on koordinoita kaupungin palveluita esim. potentiaalisten investointien kohdalla ja sujuvoittaa Helsinkiin asettautumista. Toinen vakanssi luotsaa ydinkeskustan kehittämisen tahtotilaa yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa.

Helsinki

Business Helsinki

Yritysten asiointien kehittäminen kaupunkiympäristön toimialalla

- Vuonna 2022 kehitettyä yritysten asiakaspalvelumallia toteutettu ja seurattu.
- Yritysten asiointia kehitetty mm.:
 - Kansallisen Luvat ja valvonta -asiointikanavan asteittainen käyttöönotto.
 - Vastattu maalämmön lisääntyneeseen kysyntään asiointia sujuvoittamalla.
 - Ketterille kioskeille mahdollistettu ajanvaraus asiointiin.
 - Rakennusvalvonta on palvelumuotoillut suurasiakaspolkua.
 - Asuntorakentamisen prosessissa huomioitu vahvemmin asiakasnäkökulma ja järjestetty tapahtumia rakennuttajille.
 - Yleisten alueiden käyttöön uusi asiointikanava (Haitaton).
 - Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuudessa aloitettiin asiakaskokemuksen kehittämiskokonaisuus:
 - Tuotettiin palvelulupaus.
 - Lupa- ja valvontaprosessien käsittelyaikoja seurattu säännöllisesti.
 - Aloitettu asiakaskokemusmittaukset useammassa palvelussa.
 - Mittauksia laajennetaan vuonna 2024 edelleen ja asiakkuuksien johtamiseen panostetaan.

Helsinki

Kiinteistöjen kehittäminen yritysten ja yhteisöjen toimintaan

- Hakaniemen hallin remontti valmistui vakuksi 2023 ja yrittäjät siirtyivät takaisin halliin remontoituihin tiloihin.
- Finlandia-talon remontti on käynnissä.
- Lapinlahden sairaalan kehittäminen yritystoimintaan jatkui.
- Stansvikin kartanoalueen rakennusten hintakilpailu päättyi ja konseptin kehittäminen jatkuu.
- Katajanokan Tulli- ja Pakkahuoneen ja Jätkäsaarella sijaitsevan L3-makasiinin neuvottelut jatkuivat yritysten ja yhteisöjen käyttöön.
- Kluuvin virastotalon myynti käynnistettiin uudelleen.
- Tennispalatsin myynnistä kaupunginvaltuuston päätös.
- Hanasaaren voimalaitosalueen kilpailun valmistelu on aloitettu.
- Useiden toimitilatonttien kehittäminen keskustassa, Kampissa ja Ruoholahdessa.

Helsinki

Ydinkeskustan elinvoimaisuuden vahvistaminen

Ydinkeskustan elinvoimaisuus

- Käyntimäärät ovat ydinkeskustassa kasvaneet noin 6% (aluerajauksesta riippuen) vuoteen 2022 verrattuna, mutta eroa vuoteen 2019 on vielä
- Ravintoloiden määrä on kasvanut ydinkeskustassa. Tarkkaa kasvumäärää on kuitenkin mahdotonta sanoa tarkkaan, sillä rekisteristä on poistunut lukuisia ns "haamuyrityksiä" viime vuosien aikana. Kasvua on tapahtunut etenkin Kluuvin kaupunginosassa.
- Matkailijoiden rekisteröidyt yöpymiset ovat kasvaneet 11,3 % vuoteen 2022 verrattuna, mikä on karkeasti vuoden 2018 tasolla.
- Autoilun määrät eivät ole merkittävästi muuttuneet, mutta ajankohtainen tieto vuoden 2023 tilanteesta saadaan vasta myöhemmin keväällä 2024.
- Keskustan pysäköintimäärät ovat lisääntyneet (1- ja 2-maksuvyöhykkeellä: 2019 n. 6100000, 2022 n. 5630000 ja 2023 n. 6190000 maksutapahtumaa.)
- Kaupunkiorganisaatio kehittää elinvoiman tarkastelua liiketilojen ja toimitilojen käyttöasteen, vuokrahintojen, tapahtumien kävijämäärien, liikevaihtotietojen, muuttoliikkeen seurannan, sekä erilaisten asukas- ja yrityskyselyjen avulla.
- Kaupunkiorganisaatiossa on vahvistettu ydinkeskustan elinvoimaisuuteen liittyvää henkilöresursointia (esimerkiksi asumis- ja toimitilahankkeiden vauhdittaminen, tiedolla johtamisen tukeminen sekä kehittämisen tahtotilan muodostaminen yhdessä elinkeinoelämän kanssa).

Helsinki

Ydinkeskustan toimitilamarkkinat

KTI Kiinteistötieto Oy:n vuonna 2024 laatiman raportin mukaan:

- Suurin osa yritysten muutoista tapahtuu aiempaa pienempiin, mutta usein sijainniltaan ja ominaisuuksiltaan laadukkaampiin toimitiloihin.
- Tilankäyttäjien vaatimukset näkyvät halutuimpien alueiden vuokratason nousuna, vaikka toimistojen vajaakäyttö on kasvanut. KTI:n Helsingin ydinkeskustan (CBD) toimistovuokria kuvaava vuokraindexi nousi 3,7 % syyskuun 2022 ja elokuun 2023 välillä alkaneissa vuokrasopimuksissa.
- Haastava markkinatilanne näkyy kuitenkin tyhjän tilan määrän kasvuna myös ydinkeskustassa. KTI:n seuraamassa tilakannassa ydinkeskustan toimitilojen käyttöaste putosi alle 88 % syksyllä 2023.
- Ydinkeskustan **liiketilojen** murros jatkuu. Pukeutumiseen liittyvät yritykset vähentävät tilankäyttöään. Sen sijaan ravintoloiden, kahviloiden, hyvinvointipalveluiden sekä viihde- ja vapaa-ajanpalveluiden tarjonta lisääntyy. Matkailijoiden koronapandemiaa edeltänyttä tasoa vähäisempi määrä vaikuttaa negatiivisesti jatkuvasti lisääntyneen hotellitarjonnan toimintaedellytyksiin.
- KTI:n vuokratietokannassa keskustan parhaan liikepaikka-alueen käyttöaste pysyi vuonna 2023 ennallaan yli 93 % verrattuna edelliseen vuoteen.

Kuva 1. Helsingin ydinkeskusta-alue, toimitilat

Lisäykset karttaan KTI. Maanmittauslaitos & ESRI Finland LITE open data, lisensoitu CC BY 4.0 -lisenssillä.

Lähde: KTI

Lähde:

Kaleva, H. & Kumpula, S. & Rantanen, P. (2024). Toimitilamarkkinat Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla 2023/2024. Tilastoja 2024: 1. Helsinki: Helsingin kaupunginkanslia. Saatavilla: https://www.hel.fi/static/kanslia/Kaupunkitieto/24_02_08_Tilastoja_1.pdf.

Helsinki

Keväällä 2023 toteutetun Helsingin keskustan elinvoimalaskennan mukaan tyhjiä liiketiloja oli 293 kpl (noin 9,6 % kaikista liiketiloista), mikäli oli 18 tyhjää liiketilaa enemmän kuin keväällä 2022. Tyhjiin liiketiloihin määrä on koko mittaushistorian korkein. Lisäksi liiketiloihin kokonaismäärä väheni vuoden aikana 47 kpl.

- **Lähde:** Elinvoimalaskennan tulokset Helsinki H1/2023; TietoJärjestelmäPalvelu Salokorpi Oy

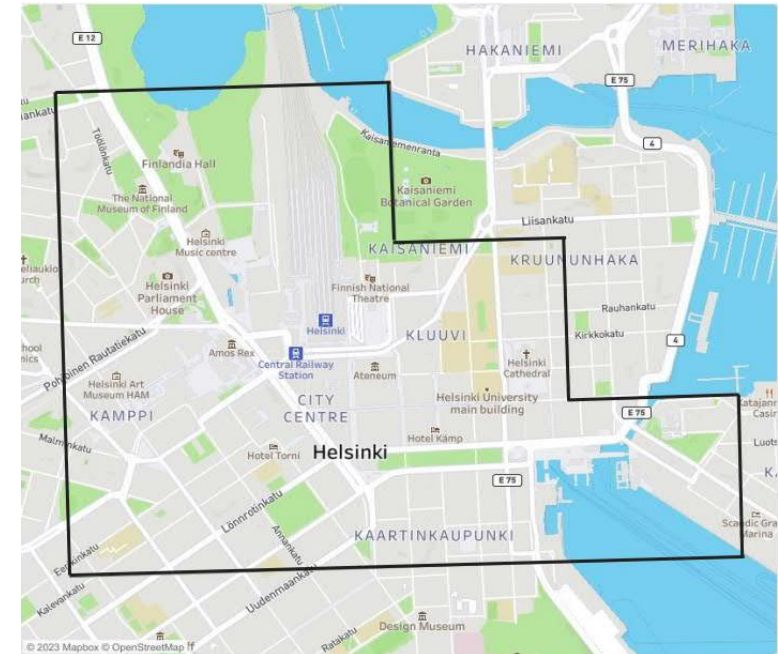
Ydinkeskustan elinvoimaisuutta kehittäviä suunnitelmia ja toimenpiteitä

- Ydinkeskustan saavutettavuuteen liittyy useita toimenpiteitä, kuten pikaraitioteiden kehitys, pyöräilyn olosuhteet, kävelyn edistämishjelma. Huoltoliikenteen ja autoliikenteen saavutettavuuden osalta huoltotunnelin laajentaminen on oleellinen vuonna 2023 käynnistynyt aloite.
- Alueiden käytössä mm. terassiohjeiden päivittäminen ja yleisesti sallivampi suhtautuminen terasseihin ja parklet-terasseihin. Senaatintorin "kevennetty" terassi oli menestys ja toimiva yhteistyöesimerkki yritysten suuntaan.
- Merellisen Helsingin tukeminen vahvistui, uusi vakanssi saarten ja ranta-alueiden infrastruktuurin kehittämiseen.
- Erilaisia merkittäviä hankkeita suunniteltu ja alkanut keskustassa, esimerkiksi Mannerheimintie 14 tuo uutta laadukasta toimitilaa ydinkeskustaan.
- Vuonna 2024 päätöksentekoon tulossa muun muassa Länsisataman pikaraitiotie, Rautatieaseman ympäristön uudistaminen, Kaivokadun periaatteet sekä Ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelma. Konversioperiaatteiden päivittämisen valmistelu alkoi 2023 ja valmistuu 2024 keväällä.
- Yleisenä tavoitteena lisätä ydinkeskustan elinvoimaa lisäämällä asumista, työpaikkoja, ja tukemalla tapahtumia esimerkiksi tapahtumainfraa kehittämällä sekä edistämällä matkailua.
- Keskustan elinvoimaisuutta vahvistetaan suur tapahtumien kautta. Vuonna 2024 tällaisia ovat esimerkiksi Tall Ships Races Helsinki, Helsingin ruokaviikot ja erityinen ruokavuosi, Michelin Nordic Star Revelation Helsinki, Suvilahden festivaalit ja Olympiastadionin konsertit ja urheilutapahtumat.
- Lisäksi kaupunki on järjestänyt opiskelijakilpailun ydinkeskustan elinvoimaisuuden vahvistamisesta yhdessä Helsingin yliopiston ja Aalto-yliopiston kanssa sekä kehittänyt Downtown Helsinki -markkinointiyhteistyötä.

Keskustan elävyyssindeksi

- Ydinkeskustan vilkkautta seurataan matkapuhelindatan avulla. Nortecon Oy:n tuottama Keskustan Elävyyssindeksi tuottaa tietoa keskustassa liikkuvien ihmisten määrästä, saapumisajoista ja viipymästä. Tarkastelualue kattaa ydinkeskustan ja jakautuu 500m x 500m ruutuihin. Kohdealue ja mittarit pysyvät vuosittain samoina.
- Vuoden 2023 mittaus osoittaa Helsingin keskustan vilkkauden jatkavan hidasta palautumista verrattuna vuoden 2019 tasoon. Keskimäärin mitattu vilkkaus oli noin kolmanneksen alhaisempi kuin ennen pandemiaa.
- Vuoden 2023 mittauksen keskeiset tulokset ovat:
 - käyntimäärä oli 67,1 milj. eli keskimäärin 183 706/vrk. Tämä on +9 % kasvu vuoteen 2022 verrattuna ja -32 % vuoteen 2019 verrattuna.
 - asiointimäärä oli 47,9 milj. eli keskimäärin 131 337/vrk (+10 % vs. 2022, -29 % vs. 2019)
 - kokonaisviipymä/vrk oli 659 089 h (+8 % vs. 2022, -33 % vs. 2019)
 - asiointiviipymä/vrk oli 157 140 h (+13 % vs. 2022, -37 % vs. 2019)
- Vuonna 2023 käyntien ja asiointien kasvu tapahtui pääosin Q1:n aikana, jonka jälkeen kasvua vuoteen 2022 verrattuna ei juurikaan ole tullut.
- Asiointiviipymissä pikakäyntien osuus oli arkisin edelleen suurin, noin 30 % kaikista asioinneista. Pitkät viipymät ovat kasvaneet sekä lauantaisin että sunnuntaisin 2 %-yksikköä verrattuna vuoteen 2022 ja niiden osuus oli lauantaisin suurin, noin 30 % kaikista asioinneista.
- Tulosten perusteella näyttää siltä, että nykyinen taso kaikilla keskeisillä mittareilla saavutettiin jo Q3 2022 aikana

Keskustan elävyyssindeksin tarkastelualue. Lähde: Nortecon Oy

Esplanadin kokeilu

- Kokeilulla ei ole vuoden 2023 aikana ollut merkittävää vaikutusta alueen elinvoimaisuuteen, suuntaan tai toiseen, mikäli mittarina pidetään yritysten ilmoittamia liikevaihtojen kehitystietoja.
 - Ravintoloiden osalta kehitys on ollut positiivista, kauppaliikkeiden osalta negatiivista.
 - Käytännössä ei voida sanoa, mikä on juuri kokeilun vaikutus yritysten toimintaan, ja mikä vaikutus on muilla tekijöillä.
- Alueella käyntien määrä kuitenkin kasvoi, ja asukaskyselyissä koettu viihtyisyys kasvoi selvästi.
 - Toisaalta käyntimäärien kasvu verrokialueella päärautatieasemalla oli vielä suurempaa ja huomattava osa yritysten antamasta palautteesta oli selvästi kokeilun jatkamista vastaan.
- Autoilun osalta matka-ajat kasvoivat lievästi. Siirtymää muille kaduille ei ole käytännössä juurikaan tapahtunut.
- Kävelijöiden määrä on laskentapisteissä kasvanut osin huomattavasti. Pyöräilyn määrä ei ole kasvanut merkittävästi. Autoilun määrä on pysynyt ennallaan.
- Välitulosten perusteella mielipiteet järjestelyjä kohtaan jakautuvat melko tasan; 51% kannattaa ja 49% vastustaa. Kokeilu ja datan kerääminen jatkuvat vuoden 2024 aikana.
- Kokeilu on tuottanut huomattavasti tietoa keskustan tulevia liikennejärjestelyjä ja niiden suunnittelua varten.

Helsinki

3

Vahvistetaan Helsinkiä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan keskuksena

- Kampusinkubaattorit-ohjelma, korkeakoulukampusten kehittäminen innovaatiokeskittyminä ja Maria01
- Kaupungin elinkeinoperustan uudistumista tukevat rahoitusinstrumentit

Tiivistelmä keskeisistä havainnoista

- Helsinki, pääkaupunkiseutu ja Uusimaa ovat Suomen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan (TKI) tärkein keskittymä. Euroopan komission vertailun mukaan Helsinki-Uusimaa on EU:n toiseksi innovatiivisin alue.
- Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla on Suomen parhaat edellytykset rakentaa tutkimukseen perustuvaa innovatiivista ja kasvuhakuista liiketoimintaa. On hyvin perusteltua, että kaupunki pyrkii osaltaan rakentamaan edellytyksiä uuden liiketoiminnan syntymiselle ja kasvattamaan siten innovatiivisten ja kasvuhakuisten yritysten määrää.
- Kaupunki panostaa vuosina 2021-2024 merkittäväällä tavalla kampusinkubaattorit-ohjelman kehittämiseen yhdessä alueen korkeakoulujen kanssa. Ohjelman tavoitteena on mm. lisätä alkuvaiheen yritysten määrää ja tukea TKI-lähtöistä yritystoimintaa. Vuonna 2023 korkeakoulut järjestivät yritystoimintaa tukevia palveluita 11 kampuksella. Toimintaan osallistui yli 600 ihmistä ja 84 yrittäjää käynnisti uuden liiketoiminnan. Ohjelma on auttanut luomaan teemassa koordinaatiota ja verkostoja alueen korkeakoulujen välille ja tukenut erityisesti Helsingin yliopiston yritys- ja innovaatiopalveluiden kehittymistä. Vuonna 2024 on tärkeää varmistaa hyvin alkaneen toiminnan pitkäjänteisyys.
- Helsingin kaupungin innovaatorahasto on joustava rahoitusinstrumentti, jolla voidaan edistää kaupungin elinkeinoperustan uudistumista ja esimerkiksi korkeakoulukampusten kehittymistä innovaatiokeskittymiksi. Instrumentin avulla voidaan edistää ketterästi uusia aloitteita ja kehityssuuntia tilanteessa, jossa Helsingin seudulla ei ole käytettävissä niin paljoa EU:n aluekehitysvaroja kuin muilla Suomen seuduilla. Jatkossa on tärkeää huolehtia, että strategisesti merkittäviin hankkeisiin pystytään suuntaamaan rahoitusta riittävästi ja tarpeeksi pitkäjänteisesti.

Helsinki, pääkaupunkiseutu ja Uusimaa TKI-toiminnan keskuksena

- Helsinki-Uusimaa on Euroopan unionin toiseksi innovatiivisin alue Euroopan komission ylläpitämän Regional Innovation Scoreboardin (RIS) mukaan. Ensimmäisenä on Tanskan pääkaupunkiseutu. Uudenmaan liitto on asettanut tavoitteeksi nousta listan ensimmäisen sijalle.
- Uudenmaan osuus koko maan TKI-menoista on 50 % ja TKI-henkilöstöstä 45 %.
- Lähes puolet Suomen tutkija-asteen koulutetuista valmistuu yliopistoista, jotka sijaitsevat Helsingissä tai Espoossa.
- Vuonna 2023 Helsingin yliopisto sai 12. eniten tutkimusrahoitusta EU:n Horisontti-ohjelmasta kaikista eurooppalaisista yliopistoista (n. 46 M€).
 - Lähde: <https://sciencebusiness.net/news/horizon-europe/horizon-europe-2023-winners-and-losers-revealed>
- 75 % yritysten patenttihakemuksista vuosina 2010 – 2023 on tehty Uudellamaalla.
- Uudenmaan yrityssektorin TKI-menojen kasvu on kuitenkin hidastunut suhteessa moniin muihin maakuntiin. Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjanmaan yritysten TKI-menot suhteessa alueiden yrityskantaan ovat korkeammat kuin Uudellamaalla.

Lähde: [Uudenmaan EU-tasoisien TKI-toiminnan tiekartta. Uudenmaan liiton julkaisu E 251 - 2024](#)

Kampusinkubaattorit-ohjelma, korkeakoulukampusten kehittäminen innovaatiokeskittyminä ja Maria01

Kampusinkubaattorit-ohjelma

- Kampusinkubaattorit-ohjelma on merkittävä aloite, jonka mahdollistaa kaupunginhallituksen osoittama 6 miljoonan euron erillisrahoitus esihautomo- ja hautomotoiminnan kehittämiseen vuosille 2021 -2024.
- Ohjelmaa toteutetaan yhteistyössä seitsemän paikallisen korkeakoulun kanssa, joista jokainen tuo mukaan oman vahvuutensa ja erityisosaamisensa. Korkeakoulujen kanssa on neuvoteltu tasavertaisesta rahoituksesta, minkä ansiosta korkeakouluille ohjelmassa osoitettu 5,2 miljoonan euron rahoitus tuplaantuu.
- Tavoitteina on mm. lisätä alkuvaiheen yritysten määrää, tukea TKI-lähtöistä yritystoimintaa ja parantaa syntyneiden yritysten kasvumahdollisuuksia. Syntyvät palvelut vahvistavat Helsingin houkuttelevuutta kansainvälisille osaajille.
- Korkeakoulut vastaavat esihautomo- ja hautomo-ohjelmien toteutuksesta. Ne ovat kestoaltaan 2–6 kuukautta ja niiden temaattiset fokukset vaihtelevat kampuksittain. Toiminta kattaa tällä hetkellä 11 kampusta. Helsingin kaupungin roolissa korostuu kampuksille sijoittuvien hautomo-ohjelmien ja alueen innovaatiotoimijoiden yhteistyön kehittäminen.

Aalto University

Haaga-Helia

HANKEN

Metropolia
University of Applied Sciences

UNIVERSITY OF HELSINKI

Powered by

Kampusinkubaattorit-ohjelma

- Osallistumisen myötä opitaan perustaidot yrittäjyydestä ja yrityksen perustamisesta. Keskiössä on muun muassa liiketoiminnan kehittäminen, sopivan tiimin muodostaminen, asiakkaan tarpeiden ymmärtäminen sekä myynti ja markkinointi
- Työskentelyn tueksi tarjotaan valmennuksen lisäksi avoimia työskentelytiloja, mentorointia, työkaluja sekä järjestetään tapahtumia, joiden kautta voi laajentaa verkostoaan, lisätä osaamistaan ja mahdollisesti löytää omaan tiimiin uusia jäseniä.
- Kaupungin rahoituksen myötä korkeakoulujen hautomo-ohjelmiin on mahdollista hakea myös kampuksen ulkopuolelta. Tämä mahdollistaa moninaiset kampusrajat ylittävät palvelupolut, mikä vuorostaan lisää toiminnan houkuttelevuutta.
- Vuoden 2023 aikana hautomotoiminta oli käynnissä jokaisella 11 kampuksella. Toimintaan on sidottu yli 60 asiantuntijaa. Hautomo-ohjelmiin on ollut yli 850 hakijaa, ohjelmien läpikäyneitä henkilöitä oli yli 600 ja yli 80 yrittäjää on käynnistänyt uuden liiketoiminnan.

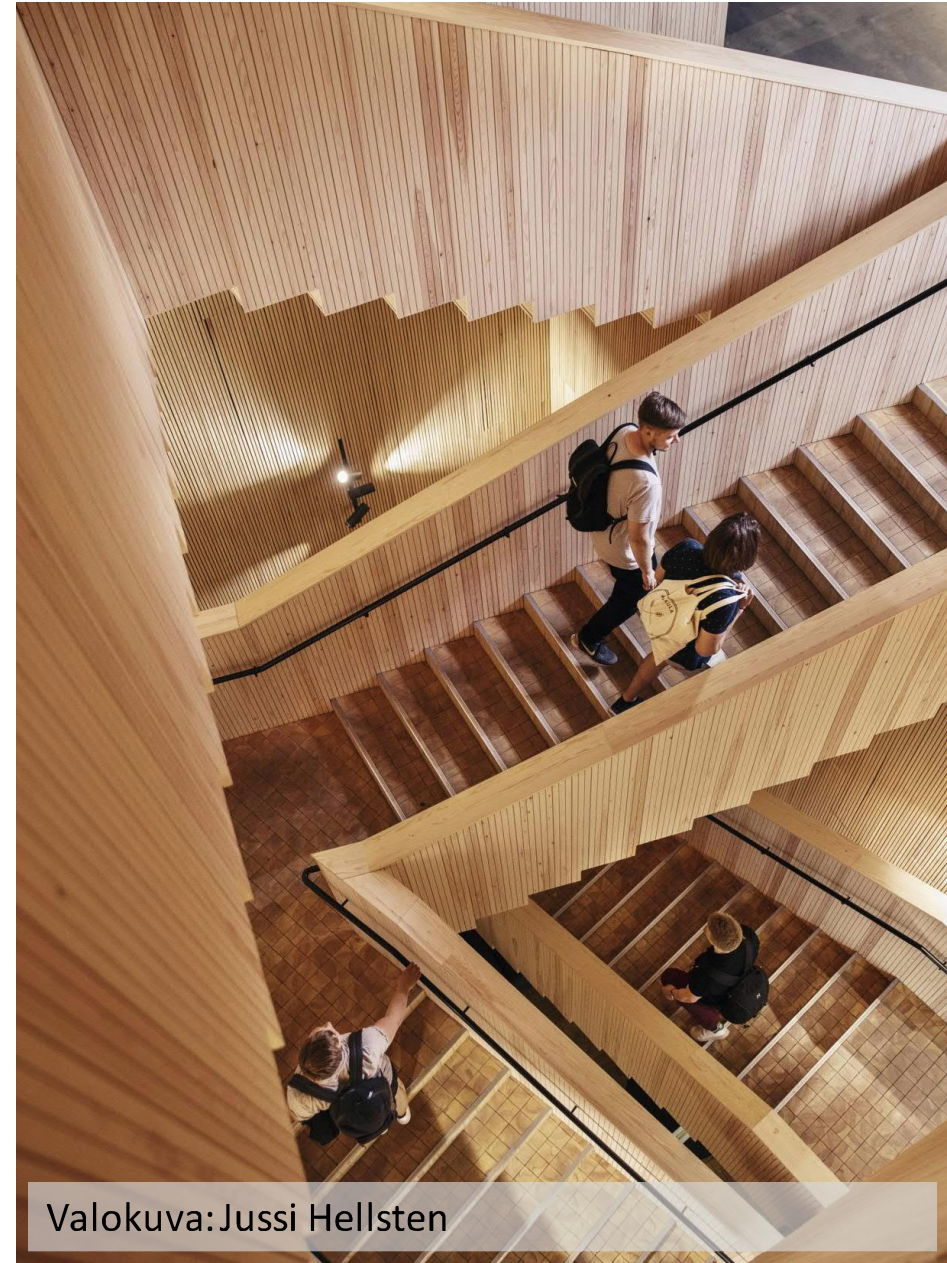
Helsinki Business Helsinki

Valokuva: Jussi Hellsten

Kampusinkubaattorit-ohjelma

- Kampusinkubaattorit-ohjelma mahdollistaa **Helsingin kaupungille systemaattisen ja strategisen roolin** pääkaupunkiseudun kasvuyritysekosysteemin orkestroinnissa ja fasilitoinnissa. Ohjelman myötä syntynyt kampushautomoverkosto tapaa kaupungin kutsumana kuukausittain koordinoiden sekä operatiivista yhteistyötä että hautomoverkoston viestintää.
- Korkeakoulujen lähtökohdat esihautomo-/hautomotoiminnalle erosivat ohjelmatoiminnan käynnistyessä. Kaupungin fasilitoiman yhteistyön kautta **hautomoiden keskinäinen verkosto** on aiempaan verrattuna huomattavasti aktiivisempi, minkä vuoksi tiedonvaihto ja toisilta oppiminen on mahdollistanut nopeaa kehitystä hautomotoiminnan laadussa.
- Vuoden 2024 keskeinen tavoite on varmistaa **toiminnan jatkuvuus**. Lisäksi toimintaa kehitetään väliarvioinnin havaintojen mukaisesti: mm. palvelupolkujen kirkastaminen, kaupungin roolin vahvistaminen, hautomo-ohjelmien synergian lisääminen ja pitch-tilaisuuksien lisääminen rahoitusvalmiuden kehittämiseksi.

Kampusinkubaattorit-ohjelman väliarviointi

TAVOITE

Ohjelmakauden **01/22 -06/23 tulosten arviointi** suhteessa ohjelmalle asetettuihin tavoitteisiin sekä kuinka hyvät edellytykset käynnistetyillä toimenpiteillä on saavuttaa toivotut vaikutukset. Arviointi toteutettiin syksyn 2023 aikana 4FRONT Oy:n toimesta.

NOSTOJA ARVIOINNISTA

Yrittäjyyskulttuuri ja hautomotoiminta ovat vahvistuneet korkeakouluissa ohjelman myötä. 93 % suosittelee oman kokemuksensa perusteella osallistumista.

Kampusinkubaattorit-ohjelma on lyhyessä ajassa luonut raamit uudelle yhteistyölle ja keskustelulle kaupungin ja korkeakoulujen välillä. Korkeakouluilla on vahva tahtotila jatkaa käynnistettyä toimintaa ja kampuskohtaista sekä palvelupolkuja selkeyttävää verkostoyhteistyötä

Helsingin yliopiston ja Aalto-yliopiston hautomo-ohjelmien myötä ollaan vaikutettu sisäisiin rakenteisiin, minkä johdosta neljä tiimiä on saanut Business Finlandin R2B-rahoituksen.

Englanninkieliset hautomo-ohjelmat houkuttelevat kansainvälisiä opiskelijoita.

Helsinki

Business Helsinki

1. Helsingin yliopisto

Keskusta, Kumpula, Meilahti, Viikki
7 hakua per vuosi, 10-15 tiimiä/haku

Kampusinkubaattorit-ohjelma

2. Aalto-yliopisto

2 hakua/vuosi, 10-15 tiimiä/haku

3. Metropolia

Myllypuro, Arabia
5 hakua per vuosi, 10-15 tiimiä/haku

4. Haaga-Helia

2 hakua/vuosi, 10-15 tiimiä/haku

5. Arcada

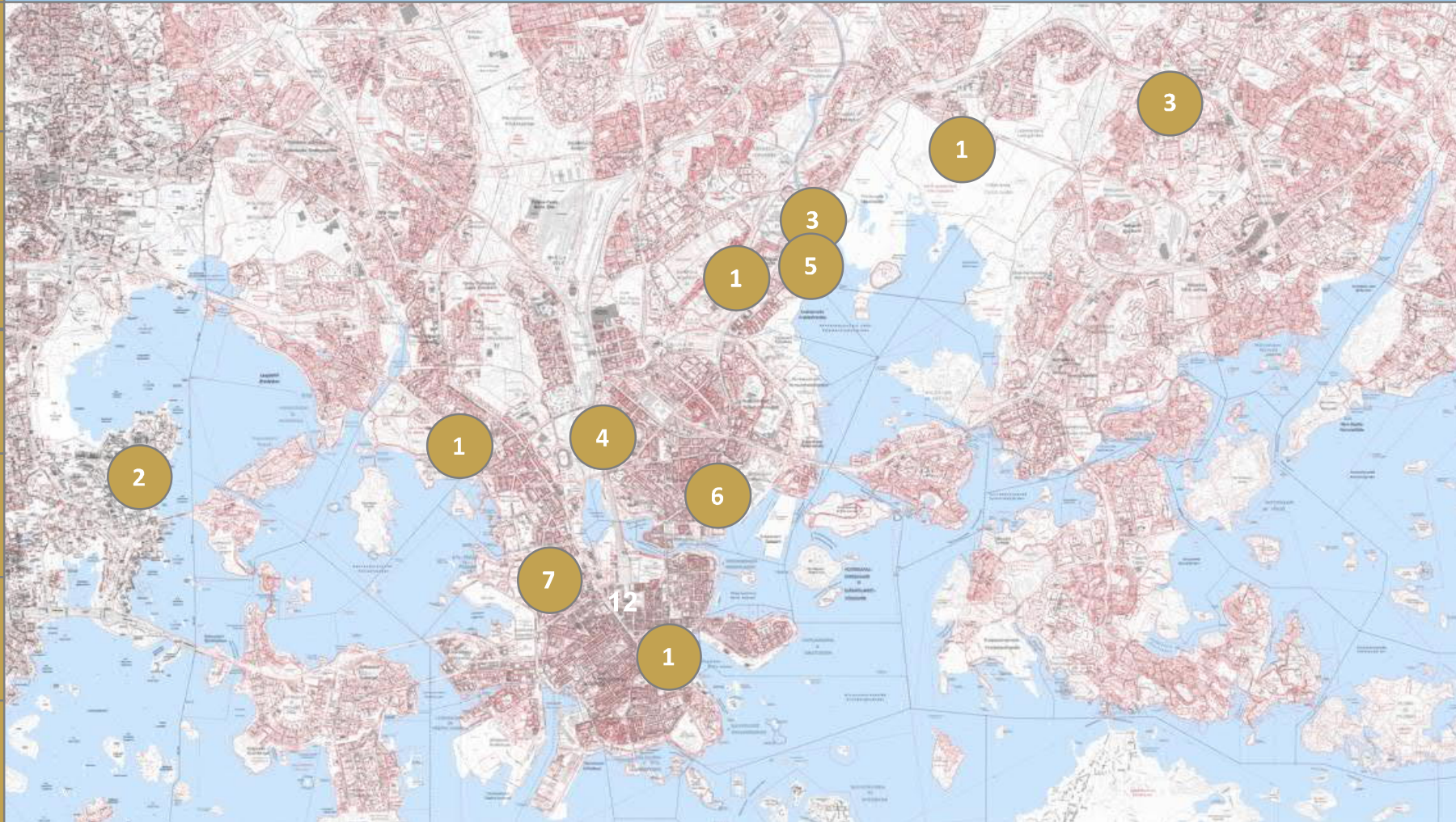
2 hakua/vuosi, 10-15 tiimiä/haku

6. Taideyliopisto

2 hakua/vuosi, 10-15 tiimiä/haku

7. Hanken

2 hakua/vuosi, 10-15 tiimiä/haku

Korkeakoulukampusten kehittäminen innovaatiokeskittyminä

Kampusinkubaattorit-ohjelman rinnalla korkeakoulukampusten kehittämistä on jatkettu myös muilla keinoilla.

- **Helsingin yliopiston** kanssa tehtiin vuonna 2023 selvitys **keskustakampuksesta**, jossa tunnistettiin kampuksen innovaatiopotentiaali ja kehittämismahdollisuudet. Lisäksi elinkeino-osasto sparrasi yliopistolla ensimmäistä kertaa laadittavaa innovaatiotiekarttaa. Yhteisistä rajapinnoista ja uusista toimenpiteistä sopiminen jatkuu vuonna 2024.
- **Kumpulan innovaatiokampus -hanke** käynnistyi keväällä 2023 innovaatorahaston rahoituksella. Tavoitteena on synnyttää yritykset ja yliopistotutkimuksen yhteen tuova tekoäly-, kestävyys ja deeptech -innovaatioalusta sekä kehittää ja tarjota palveluita yliopiston, yritysten ja Ilmatieteen laitoksen yhteisten tutkimus- ja innovaatiohankkeiden syntymisen tueksi.
- Viikin kampuksella on innovaatorahaston tuella kehitetty edelleen **Viikki Innovation Platform & Food Lab** -hankkeessa, jossa Viikin innovaatiotoimintaa ja -palveluita on lähdetty koordinoimaan yhteistyössä laajemman ekosysteemin kanssa.
- Metropolian vetämä **Myllypuron rakennusalan osaamiskeskittymän kehittämisen hanke** käynnistyi innovaatorahaston rahoituksella syksyllä 2023. Tavoitteena on synnyttää TKI-toiminnan ekosysteemi, joka osallistaa opiskelijat ja elinkeinoelämän sekä yhteiskunnan muut eri tahot ratkomaan rakennusalan globaaleihin ja paikallisiin muutosilmiöihin liittyviä haasteita kokonaisvaltaisesti yli teknologia- ja toimialarajojen.

Strateginen korkeakouluysteistyö

Kaupungin tärkeimmät strategiset korkeakoulukumppanit ovat Helsingin yliopisto, Aalto-yliopisto ja Metropolia. Kumppanuuksien painopisteinä on muun muassa innovaatio- ja yrittäjyystoiminnan edistäminen, osaavan työvoiman saatavuus, kestävä kehitys ja hyvinvointi.

Maria 01 kasvuyrityskampus

- Helsingin Kamppiin vanhan Marian sairaalan alueelle syksyllä 2016 avattu Maria 01 -kasvuyrityskeskittymä on toimintansa aikana kasvanut yhdeksi Euroopan merkittävimmäksi kasvuyrittäjyyskeskittymäksi ja -ekosysteemiksi. Kaupunki on strategiassaan sitoutunut Maria 01 toiminnan kehittämiseen.
- Maria 01 yritykset olivat vuoden 2022 lopun mittaushetkellä tuottaneet 749 milj. € liikevaihtoa, yli 6 000 työpaikkaa sekä maksaneet lähes 320 milj. € palkkoja.
- Vuonna 2023 voimaan tulleen asemakaavan mukaisesti alueen pohjoisosan entiset sairaalarakennukset, jotka ovat Maria 01:n käytössä, muutetaan pysyvästi toimitiloiksi. Lisäksi kaava mahdollistaa uuden, noin 50 000 kerrosneliömetrin laajuisen kasvu- ja teknologiayrityskorttelin rakentamisen. Laajennuksen jälkeen kampuksella on tilaa usealle sadalle toimijalle ja arviolta 5 000 työntekijälle.
- YIT valmistelee yhdessä Helsingin kaupungin kanssa rakentamista alueen eteläosaan. Varsinainen talonrakentaminen alkaa näillä näkymin vuonna 2025. Ennen uudisrakentamista kaupunki tekee alueella erilaisia muutos- ja esirakentamistöitä vuoden 2024 aikana.

maria 01

20,000
Square meters of
space

1,500+
Community Members

180+
In-house startups

+917M€
Total amount of
funding raised by
Maria 01 Member
Startups

Kaupungin elinkeinoperustan uudistumista tukevat rahoitusinstrumentit

Innovaatorahasto uudistaa kaupungin elinkeinoperustaa

- [Helsingin kaupungin innovaatorahasto](#) rahoittaa vuoden 2024 alussa oheisissa taulukoissa esitettyjä hankkeita. Vuoden 2023 lopussa päättyi kuusi hanketta.
- Innovaatorahaston rahoittamilta uusilta hankkeilta on edellytetty vuodesta 2023 lähtien, että niiden lähtökohtaisesti tulee sisällyttää budjetteihinsa vähintään 50% vastinrahoitusta.
- Innovaatorahastosta voidaan myöntää vuonna 2024 yhteensä 1,5 miljoonaa euroa uutta hankerahoitusta. Myönnettävä summa on sama kuin vuonna 2023, mutta selvästi pienempi kuin sitä edeltävinä vuosina.

Hanke	Päätoteuttaja	Aikataulu	Rahoitus
Helsinki yritysten kehitys- ja kokeilualustana – Testbed Helsinki	Elinkeino-osasto, yrityspalvelut	1/2020 – 12/2024	1 498 709 €
Urban Tech Helsinki -hautomo	Elinkeino-osasto, yritysten toimintaympäristöt	2/2019 – 12/2025	2 643 050 €
Kalasatama Kaljaasi Fortunan katu – energiapilotti	Kaupunkiympäristön toimiala, RYA	1/2020 – 12/2025	1 317 325 €
Viikki Innovation Platform & Food Lab - biokampuksen innovaatiokeskittymän kehittäminen	Helsingin yliopisto	1/2021 – 12/2024	965 520 €
Mobility Data Lab	Elinkeino-osasto ja Forum Virium Helsinki	1/2022 – 12/2024	1 499 432 €
Health Proof Helsinki - Health Business RDI ecosystem environment	Metropolia Ammattikorkeakoulu	12/2021 – 4/2024	350 974 €
Biodesign Helsinki: Tarvelähtöiset lääketieteellisen teknologian innovaatiot Helsingissä	Aalto-yliopisto	8/2022 – 7/2024	408 106 €
Match made in Helsinki: yhteisten toimintamallien kehittäminen helsinkiläisen kasvuyritysekosysteemin sitomiseksi osaksi kansainvälistä yrittäjyyskosysteemiä	Slush Oy	5/2022 – 12/2024	247 245 €
Finnish AI Region – FAIR	Elinkeino-osasto, yrityspalvelut	9/2022 – 9/2025	447 692 €
Kumpulan innovaatiokampus	Helsingin yliopisto	3/2023 – 3/2025	1 177 830 €
Rakennusalan tieto- ja taitokeskittymä - Helsinki Myllypuron kampus	Metropolia Ammattikorkeakoulu	10/2023 – 09/2025	359 292 €

Vuoden 2024 alussa käynnistyvät innovaatorahastosta rahoitetut hankkeet

- Elinkeinojaosto myönsi vuonna 2023 rahoitusta seuraaville vuonna 2024 alkaville hankkeille:

Hanke	Päätoteuttaja	Aikataulu	Rahoitus
Helsinki – Female Tech Founder Frontrunner	Tech Nordic Advocates ry	1/2024–12/2025	250 000 €
Helsinki Education Hub – koulutus- ja oppimistoimialan innovaatio- ja osaamiskeskus	Helsingin yliopisto	1/2024–12/2026	890 475 €
Maria 01 - Ekosysteemin, verkostojen sekä vaikuttavuuden kasvattaminen ja kehittäminen	Startup Maria Oy	1/2024–12/2024	297 058 €

Helsinki – Female Tech Founder Frontrunner -ohjelma pohjautuu Tech Nordic Advocates ry:n vuosina 2022-23 toteuttaman kansainvälisen mentorointiohjelman tuloksille. Hanke edistää naisyrittäjyyttä ja tarjoaa uuden kiihdyttämöpalvelun, joka on suunnattu pidemmälle ehtineille yrittäjille ja yrityksille, jotka tähtäävät kansainväliseen kasvuun.

Helsingin yliopiston keskustakampuksella Siltavuorenpenkereellä käynnistyy uusi **Helsinki Education Hub** - koulutus- ja oppimistoimialan innovaatio- ja osaamiskeskus, joka pohjautuu elinkeino-osaston vuosina 2021-23 kehitettyihin Helsinki Education Hub -toimenpiteisiin.

Syksyllä 2016 avattu **Maria 01** -kasvuyrityskeskittymä on kasvanut yhdeksi Euroopan merkittävimmäksi kasvuyrittäjyyskeskittymäksi. Hankkeen tarkoituksena on jatkokehittää Helsingin yritys ekosysteemiä tukevia palveluja ja tuotteita sekä kehittää Maria 01:n kansallista ja kansainvälistä verkostoa.

HEVi-ohjelma toteuttaa EU:n alue- ja rakennepolitiikkaa pääkaupunkiseudulla

- Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupungit toteuttavat valtion kanssa neuvoteltua ekosysteemisopimusta yhdessä vuosina 2021 – 2027. HEVi-ohjelma on osa EU:n alue- ja rakennepolitiikkaa.
- [Hankeportfolio](#) vuoden 2023 lopussa:
 - Käynnissä 12 hanketta (32 osahanketta, joista Helsingin kaupungin 6 ja Forum Virium Helsingin yksi)
 - Rahoitus 11 830 000 M€ (EAKR 60 %, kunnat 26 %, muut 14 %)
 - Hankkeissa toteuttajina pääkaupunkiseudun kaupungit, korkeakoulut ja tutkimuslaitokset
- Vuonna 2024 haetaan uusia hankkeita kaupunkiratkaisuihin, hyvinvointiin ja terveysteknologiaan sekä yleiseen ekosysteemikehittämiseen ja uusiin avauksiin.

4

Tuetaan yritysten perustamista ja kasvua neuvonta-, valmennus- ja innovaatiopalveluilla

- Yritysneuvontapalvelut vuonna 2023
- Kasvuyrityspalvelut vuonna 2023
- Innovaatioyhteistyö yritysten kanssa
- Forum Virium Helsingin toiminta vuonna 2023

Tiivistelmä keskeisistä havainnoista

- Uusien yritysten perustamistahti on pysynyt Helsingissä suunnilleen edellisten vuosien tasolla (ks. kalvo 15). Helsingin kaupungin yritysneuvontapalveluiden asiakkaat perustivat vuonna 2023 yli 700 uutta yritystä. Jatkossa kaupungin palveluita kehitetään huomiomaan paremmin erityyppiset yrittäjyyden ja liiketoimintamallien muodot.
- Pääomasijoitukset Helsingille tärkeisiin startup- ja kasvuyrityksiin ovat vähentyneet vuonna 2023 edellisiin vuosiin verrattuna. Kaupungin järjestämät valmennus- ja hautomopalvelut näyttävät vakiinnuttaneen asemansa. Palveluiden piiriin on hakeutunut vuosina 2022 - 2023 yhteensä yli 300 yritystä, jotka ovat keränneet rahoitusta lähes 40 miljoonaa euroa.
- Kaupunki tekee kuluvan strategiakauden aikana innovaatioyhteistyötä yli 50 yrityksen kanssa vuosittain. Kokeilut ja pilotoinnit ovat tukeneet yritysten tuotekehitystä. Jatkossa toiminnassa tulee kiinnittää lisää huomiota uusien ratkaisujen liiketoimintaedellytysten vahvistamiseen.
- Kaupunki on käynnistänyt EU:n ja valtion tuella palvelukokonaisuuden, joka vahvistaa pk-yritysten osaamista tekoälyn käyttöön otossa. Palveluita tuotetaan laajan kumppaniverkoston kanssa. Tulevien vuosien aikana seurataan, millaisia hyötyjä palvelu tuottaa asiakkaille.

Kehitetään globaalisti merkityksellisiä ongelmia ratkaisevaa liiketoimintaa

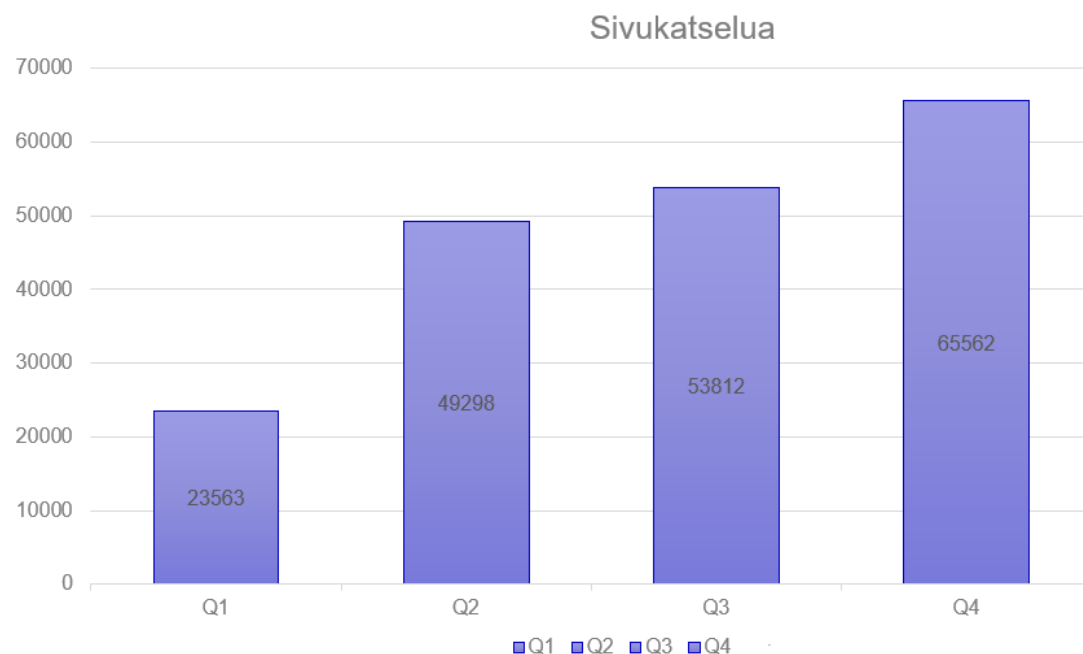
- Helsingin kaupungin elinkeinopolitiikan painopisteissä vuosille 2022 – 2025 asetettiin yhdeksi toimintaa suuntaavaksi tavoitteeksi se, että ”Helsingissä kehitetään globaalisti merkityksellisiä ongelmia ratkaisevaa liiketoimintaa”.
- Tavoite on näkynyt kaupungin toiminnassa erityisesti seuraavilla tavoilla:
 - Panostukset rakentamisen kiertotalouden kehittämiseen kannustavat toimintaan osallistuvia yrityksiä luomaan uusia rakentamisen ympäristöjalanjälkeä pienentäviä ratkaisuja. Rakentamiseen kiertotalouteen liittyvät ratkaisut ovat sovellettavissa muissakin kaupungeissa. Helsingin toiminta edelläkävijänä voi synnyttää markkinoita uusille ratkaisuille. Uusien ratkaisujen pilotointi Helsingin kaupungin kanssa voi toimia yrityksille hyvänä referenssinä.
 - Myös muu kehitys- ja kokeilualustatoiminta keskittyy sellaisiin kaupunkiympäristön ja kaupunkilaisten arjen kannalta merkityksellisiin teemoihin, joissa on potentiaalia ratkoa globaalisti merkityksellisiä ongelmia ja parantaa kaupunkilaisten arkea. Kehitys- ja kokeilualustatoiminnan teemoja ovat terveys ja hyvinvointi, älyliikenne, opetusratkaisut sekä rakennettuun ympäristöön liittyvät kysymykset.
 - Samoin Helsingin kaupungin omat yrityshautomot ovat keskittyneen oppimISRatkaisujen sekä hyvinvointi- ja terveysteknologian edistämiseen.
- Edellä mainituissa teemoissa voi parhaimmillaan yhdistyä kaupunkilaisten ja ympäristön hyvinvointia kehittävät näkökulmat helsinkiläistä elinkeinoelämän kasvua tukevaan liiketoimintapotentiaaliin.

Vuonna 2023 jalkautettiin Business Helsinki -brändiä

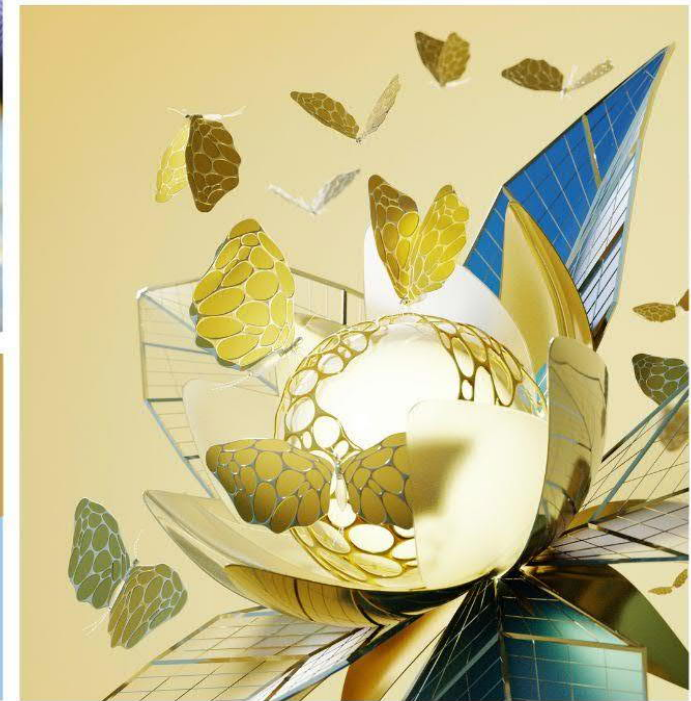
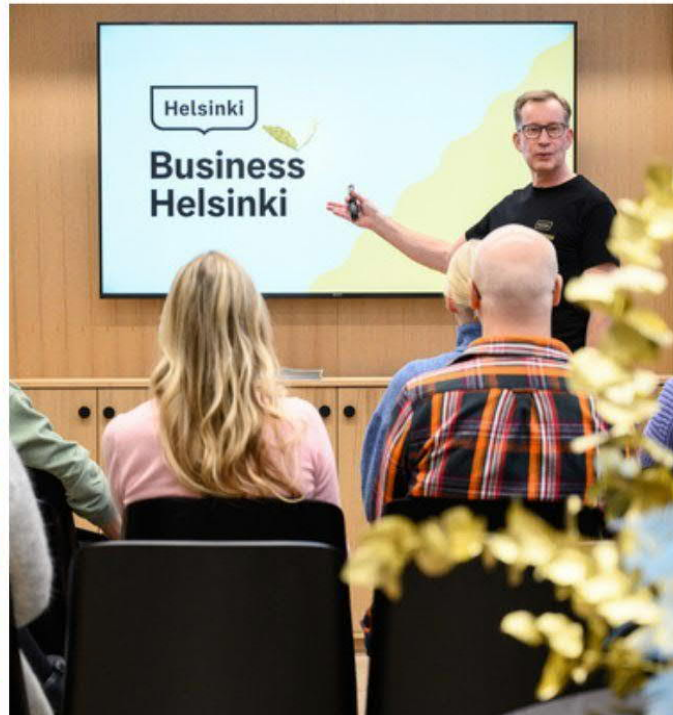
- Vuonna 2023 keskityttiin tukemaan elinkeino-osaston yrityspalveluiden löydettävyyttä jalkauttamalla Business Helsinki –brändiä.
- **8.5. – 22.5. brändikampanja**
 - **Reach:** 699 000 hlöä
 - **CTA:** 4490 siirtymää
 - **Tapahtumailmoittautumiset:** ilmoittautumiset kasvua +53.5% | tavoite +20 %
 - **Varaukset yritysneuvontaan:** lukuja ei saataville
- Business Helsingin somekanavien seuraajamäärät kasvoivat vuoden 2023 aikana Instagramissa sekä erityisesti LinkedIn:issä.
- Markkinointipanostukset ovat näkyneet Business Helsinki Acceleratorin ja yritysneuvonnan asiakasmäärissä.

Hel.fi/yritykset ja työ -osion sivukatseluiden kehitys

Vuosi 2023

Business Helsingin brändi-ilme

Yritysneuvontapalvelut vuonna 2023

Yritysneuvonta vuonna 2023

Koulutukset ja infotilaisuudet

- Yritysneuvonnan asiakkaille pidettiin yhteensä 100 tilaisuutta ja tilaisuuksiin osallistui 4145 henkilöä. (V. 2022: 141 tilaisuutta ja osallistuneita 3959 henkilöä).
- Vaikka tilaisuuksien määrää vähennettiin, tilaisuuksiin osallistuneiden määrä edellisvuoteen nähden kasvoi hieman.

Yritysneuvonnan volyyymi

- Yritysneuvontaa tehtiin 6 HTV:n voimin vuoden 2023 aikana. Yritysneuvoja tiimissä oli 8 henkilöä, joista osa teki osa-aikaista työtä.
- Neuvontakertojen määrää ei saada raportoitua vuodelta järjestelmämuutosten vuoksi, mutta kokemusperäisesti arvioiden neuvonnan volyyymi on pysynyt aiempien vuosien tasolla. Kysyntää palvelulle on riittänyt vuoden aikana jatkuvasti. Asiakkaat saavat ajan asiakasneuvontaan 2 viikon sisällä ajan varauksesta.

Perustettujen yritysten määrä

- Vuodelta 2023 ei saada aiempiin vuosiin verrattavaa vertailukelpoista dataa perustettujen yritysten määrästä. Tämä johtuu siitä, että järjestelmämuutosten vuoksi asiakasneuvontaja ja tilaisuuksiin osallistuneita ei saada raportoitua koko vuodelta aiempien vuosien tavoin.
- **Vajaan datan perusteella perustettujen yritysten määräksi saadaan 721 uutta yritystä** (Huomioitavaa on, että luku ei ole vertailukelpoinen aiempien vuosien vastaavan luvun kanssa. Perustettujen yritysten määrästä puuttuu mm. koulutuksiin ja tilaisuuksiin osallistuneet asiakkaat sekä osa neuvontaan osallistuneista asiakkaista.)
- Kuntakokeilun starttirahapäätöksiä tehtiin vuoden aikana 582 kpl, jossa on kasvua edelliseen vuoteen nähden +17%. (Starttirahapäätösten volyymin kasvusta voidaan olettaa, että kasvua olisi myös perustettujen yritysten määrässä, mutta puutteellisen datan vuoksi asiaa ei voida vahvistaa. Samaa hypoteesia puoltaa myös kasvu tilaisuuksiin osallistuneiden määrässä.)
- Perustettujen yritysten yhtiömuodot (pl. Kevyt-yrittäjät) jakoutuivat liki tasan yksityisen elinkeinonharjoittajan (50%) ja osakeyhtiön (49%) välillä. Muita yhtiömuotoja oli mm. kommandiittiyhtiö. Toimialatietoa ei käytettävissä datan tietoon tarvittavan ulkoisen datalähteen integraation puuteen vuoksi.

Asiakastyytyväisyys

- Asiakastyytyväisyyden mittaamisen järjestelmä vaihdettiin myös vuonna 2023. Vanhan palvelun käytön lopettamisen ja uuden käyttöönoton välillä on ajallinen aukko; uudella järjestelmällä on aloitettu kerätä asiakaspalautetta 10/2023 alkaen. Järjestelmän toimivuutta kehitetään edelleen. Loppuvuoden 2023 kerätyn palautteen perusteella asiakastyytyväisyys on edelleen pysynyt erittäin hyvällä tasolla: asteikolla 1-5 palautteiden keskiarvo oli 4,7.

Yritysneuvonnan asiakkaat vuonna 2023

- Asiakkaita kuvailevaa dataa ei ole käytettävissä koko vuoden ajalta järjestelmämuutosten vuoksi. Uusi järjestelmä asiakkaiden itse ilmoittamien tietojen (ajanvarauslomake) osalta otettiin käyttöön syyskuussa 2023 (vastaajamäärä alla olevissa datoissa 1162 vastaajaa).
- 41 % asiakkaista ilmoitti haluavansa neuvontaa etäyhteydellä ja 59 % paikan päällä elinkeino-osaston toimistolla. Asiakkaiden toiveet neuvonnasta paikanpäällä ovat lisääntyneet vuoden aikana.

Asiakkaan ilmoittama sukupuoli	
Nainen	51 %
Mies	46 %
En halua kertoa	2 %
Muu	1 %
Yhteensä	100 %

Asiakkaan ilmoittama ikä	%-osuus
Alle 20 vuotta	4 %
20 -29	27 %
30-39	38 %
40-49	20 %
50-59	9 %
60-69	2 %
70-	0,2 %
Yhteensä	100 %

Asiakkaan ilmoittama haluttu neuvontakieli (annetuista vaihtoehdoista)	
Kieli	%-osuus
suomi	63 %
englanti	30 %
venäjä	4 %
arabia	2 %
ruotsi	1 %
espanja	1 %
viro	0,3 %
Yhteensä	100 %

Asiakkaan ilmoittama kotikunta	%-osuus
Helsinki	83,0 %
Muut	8,0 %
Espoo	5,0 %
Vantaa	4,0 %
Yhteensä	100 %

Yrityksen perustaminen	%-osuus
Yritys on jo perustettu	27 %
Yritystä ei ole vielä perustettu	73 %
Yhteensä	100 %

Asiakasymmärrys ja tiedolla johtaminen keskeisiä kehittämisteemoja

Yritysneuvonnan toimintaa on kehitetty edelleen vuoden 2023 aikana:

- Asiakasymmärryksen kehittäminen yksi kehitysteema yritysneuvonnassa. Asiakasymmärrystä on koostettu ja syvennetty mm. asiakashaastatteluilla ja tutkimuksilla asiakastyytyväisyyden kyselytutkimusten lisäksi (mm. asiakastyytyväisyystutkimukset, maahanmuuttajayrittäjien tutkimus, tyttöjen start-up-yrittäjyys).
- Toimintaa on lähdetty kehittämään eri kohderyhmissä asiakastarveperusteisesti. Tavoitteena on ymmärtää paremmin asiakkaan tarpeita, suunnitelmia liiketoiminnan laajuuteen liittyen (osa-aikainen yrittäjyys, itsensä työllistäminen, kasvava liiketoiminta). Tavoitteena palveluportfolion ja –prosessien kehittäminen (ml. digitaaliset palvelut kattamaan kevyimmät asiakastarpeet yrityksen perustamiseen liittyen).
- Lisäksi tavoitteena on ollut kehittää proaktiivista asiakashankintaa erityisesti kasvavaa liiketoimintaa suunnittelevien aloittavien yrittäjien kohderyhmistä.
- Tiedolla johtamisen kyvykkyyksiä on kehitetty yritysneuvonnan tiimissä mm. uutta CRM-työkalua kehittämällä ja neuvontaprosessissa syntyvän datan laatua parantamalla.

Vuosi 2023 oli järjestelmämuutosten vuosi:

- Uusi, koko elinkeino-osaston yhteinen CRM-järjestelmä otettiin tuotantoon keväällä 2023 ja vanhoista järjestelmistä luovuttiin.
- Asiakastyytyväisyyden mittaamisessa käytetyn aiemman järjestelmän käyttö lopetettiin keväällä 2023 ja uusi järjestelmä saatii n käyttöön vasta lokakuussa 2023.
- Uusilla järjestelmillä mahdollistetaan jatkossa aiempaa parempi asiakaspalveluprosessi ja tiedolla johtamisen kehityspolku mm. vaikuttavuuden arvioisen kehittämiseksi.
- Järjestelmämuutosten vuoksi moni aiempi aikasarjadata katkesi ja vuoden 2023 luvut eivät monessa kohtaa ole suoraan vertailukelpoisia aiempien vuosien datojen kanssa (Digitaalisen murroskohdan aiheuttama epäjatkuvuuskohta datan kerryttämisessä).

Kasvuyrityspalvelut vuonna 2023

Business Helsinki Accelerator

- Business Helsinki Accelerator tarjoaa toimialariippumatonta valmennusta startup-yrityksille ja -tiimeille. Acceleratorin konseptiin kuuluu henkilökohtainen valmennus ja pitkäkestoinen tuki. Tärkein toimintamuoto ovat 1-to-1 –valmennukset, joissa keskitytään kunkin startupin ajankohtaisiin kehittämistoimenpiteisiin. Vuonna 2023 toimintaa pyöritti pääasiassa 3 valmentajaa.
- Vuonna 2023
 - Toimintaan osallistui 137 tiimiä tai yritystä (asetettu tavoite 100)
 - Asiakasyritykset keräsivät rahoitusta 11,1 milj. euroa (tavoite 5 milj. euroa)
 - Asiakkaista ulkomaalaistaustaisia oli noin 50 %
 - Toiminnassa kehitettiin kontakteja pääomasijoittajiin sekä yhteistyötä kampusinkubaattorit-ohjelman kanssa
- Palvelu saa valmennettavilta pääosin suoraa positiivista palautetta. Toiminnan laadusta kertoo myös se, että alumni-tiimit saattavat kysyä neuvoa vielä pitkäänkin aktiivisen valmennusvaiheen jälkeen.
- Vuonna 2023 tarve valmennukselle on ollut suurta, koska startup-toiminta on kohdannut useita kriisejä (Venäjän hyökkäyssota, inflaatio ja kasvuyritysten rahoituksen romahtaminen). Huomionarvoista onkin, että valtaosa yritysten keräämästä rahoituksesta toteutui alkuvuodesta 2023, minkä jälkeen rahoitustilanne on kiristynyt. Kyse on maailmanlaajuisesta ilmiöstä.
- Toiminta kehittyi myönteisesti vuoteen 2022 verrattuna. Vuonna 2023 Acceleratorin asiakkaat keräsivät rahoitusta 11,6 milj. euroa, kun vuonna 2022 tulos oli noin 6 milj. euroa. Voidaan arvioida, että palvelun osuus Helsingissä ja Suomessa syntyneiden startup-yritysten valmennuksessa on merkittävä.

Acceleratorin palveluihin osallistuneet yritykset toimivat monipuolisesti eri aloilla.

16 % - oppimis- ja koulutusteknologiat*
15 % - alustat
15 % - tieto-ohjautuva toiminta
7 % - Deeptech
6 % - rahoitusteknologia
6 % - puhtaat ja älykkäät teknologiat
6 % - kiinteistötekniikka
6 % - liikkuminen
22 % - muut

*Oppimis- ja koulutusteknologioiden suuri osuus perustuu yhteistyöhön Helsinki Education Hubin kanssa.

Health Incubator Helsinki

- Health Incubator Helsinki on tutkimusperusteisille terveysalan alkuvaiheen startup-tiimeille ja -yrityksille tarkoitettu yrityshautomo. Palvelu sisältää kullekin tiimille räätälöityä valmennusta, koulutuksia ja mentorointia sekä verkostoitumismahdollisuuksia terveysalan ekosysteemiin. Hautomoon osallistuville yrityksille on järjestetty toimitilat Meilahdesta yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa. Palvelu voi jatkua jopa 3 vuoden ajan.
- Vuonna 2023
 - Toimintaan osallistui 35 asiakasta ja 10 alumni-yritystä
 - Yritykset keräsivät rahoitusta 11,5 milj. euroa (tavoite 10 milj. €)
 - Järjestettiin yli 30 koulutustilaisuutta
 - Palvelulla on yli 2000 LinkedIn-seuraajaa
- Toiminnan tulokset olivat vastaavalla tasolla kuin vuonna 2022 (30 osallistujaa ja 10,9 milj. euroa kerättyä rahoitusta). Tämä on osoitus siitä, että Health Incubator Helsinki pystyy tuottamaan säännöllisesti merkittäviä tuloksia hyvin kohtuullisilla resursseilla ja on vetovoimainen alalla toimivien yritysten näkökulmasta.
- Vuoden 2023 aikana toiminnassa tehtiin yhteistyötä runsaan kansainvälisen verkoston kanssa (ml. AstraZeneca) ja osallistuttiin lukuisiin alan tapahtumiin. Verkkosivuston uudistamisprojektilla tavoitellaan palveluekosysteemin vahvistamista edelleen. Jatkossa verkkosivujen kautta voi helposti hakeutua mentoriksi tai kumppanuusorganisaatioksi.

Helsinki Education Hub

- Koulutusalan startup-yritysten kasvua ja alan ekosysteemin kehitystä palvelut Helsinki Education Hub (HEH) toimi aikavälillä 10/2020– 12/2023 Helsingin kaupungin innovaatorahaston tuella.
- Vuonna 2023 HEH:n hautomotoimintaan osallistui 20 varhaisen vaiheen tiimiä. Vuonna 2023 hautomon asiakkaat keräsivät rahoitusta 300 000 euroa.
- HEH:ssä järjestettiin yhteistyökumppaneiden kanssa 60 tapahtumaa ja mm. merkittävä Slushin sivutapahtuma yli 200 osallistujalle (investED).
- Helsinki Education Hubista teetetyt arviointiraportin perusteella toiminta onnistui vastaamaan toimialan haasteeseen vahvistamalla liiketoimintaosaamista alan nuorissa startup-tiimeissä.
 - 43 % hautomoon osallistuneista yrityksistä on saanut Business Finlandin rahoitusta vuosina 2019 – 2023
 - 71 % hautomoyrityksistä uskoi, että HEH:n palvelut olivat erittäin arvokkaita yrityksen perustamisen ja kasvun kannalta
 - 94 % HEH:n henkilökohtaisia palveluita saaneista hautomoyrityksistä koki, että toiminta oli auttanut löytämään oikeat palvelut ja polut yrityksen kasvun edistämiseksi
 - HEH:ssä tehty runsas ekosysteemi- ja verkostotyö kasvattivat kansainvälistä mielenkiintoa Helsinkiä kohtaan ja vahvisti Suomen mainetta koulutusalan osaajana.

Toiminta jatkuu Helsingin yliopiston kasvatustieteelliseen tiedekunnan vastuulla vuosina 2024 - 2026

- HEH:n toimintaa jatketaan Helsingin kaupungin innovaatorahaston tuella vuosina 2024 – 2026.
- Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala sekä elinkeino-osasto osallistuvat, mutta päävastuu toiminnasta on Helsingin yliopistolla.
- Hankkeessa jatketaan tavoitetta vahvistaa Helsingin yliopiston ja Helsingin kaupungin roolia alan ajatusjohtajana, uudistajana ja innovatiivisten ratkaisujen kehittäjänä. Uusi hanke kehittää erityisesti korkeakoulu yhteistyötä, lisää tutkimustietoa sekä tutkimuksen soveltamista uusien ratkaisujen kehittämiseen. Hautomotoimintaa jatketaan ja kehitetään edelleen.
- Hanke vahvistaa Helsingin yliopiston keskustakampuksen innovaatiopotentialia. HEH:n fyysinen toiminta siirtyy Helsingin yliopiston keskustakampukselle Siltavuorenpenkereelle.

Innovaatioyhteistyö yritysten kanssa

Kehitys- ja kokeilualustatoiminta vuonna 2023

- Innovaatioyhteistyötä tehtiin 55 yrityksen kanssa. Erilaisia kokeiluja ja pilotteja käynnistettiin yhteensä 36.
- Yhteistyöyrityksistä noin kolmannes keskittyi kiertotalouteen ja vajaa kolmannes oppimisteknologiaihin (EdTech).
- Loput jakautuivat melko tasaisesti älyliikenteen, rakennetun ympäristön, terveyden ja eri teknologia-alojen yritysten kesken.

Asiakastyytyväisyys:

- Yritysten antama arvosana saadulle tuotekehityshyödyille oli 4,1 ja liiketoiminnan kehitykselle 3,5 asteikolla 1-5.
- Yritykset olivat tyytyväisiä pääsyyn aitoihin käyttöympäristöihin ja yhteistyöhön kaupungin kanssa.
- Yritykset toivoivat kaupungilta enemmän yhteistyötä kokeilussa olleen ratkaisun edistämiseen kokeilun/pilotin päättymisen jälkeen.
- Myös suurempaa rahallista tukea ja kokeilujen keston pidentämistä toivottiin jonkin verran.

Muu yhteistyö yritysten kanssa

- Innovaatiopalvelut-tiimin ydintehtävä on edistää kaupungin, yritysten ja TKI-toimijoiden välistä innovaatioyhteistyötä.
- Lisäksi
 - Yrityksiä kutsuttiin mukaan hanketoimintaan (EU-hankkeet, muut hankkeet)
 - Yrityksiä ohjattiin muihin palveluihin, esim. kasvuyritystiimin accelerator-palveluun
 - Yrityksiä verkotettiin keskenään ja muiden relevanttien yhteistyökumppaneiden kanssa
 - Edistettiin yritysten kansainvälistymistä. Vuonna 2023 osallistuimme Smart City Expoon Barcelonassa kuuden yhteistyöyrityksen sekä Tukholman ja Oslon kaupunkien kanssa

Esimerkkejä kokeiluista

- [Älyliikenne: Sähköpotkulautojen käyttöä seuraavan teknologian kokeilu](#)
- [Älyliikenne: Callboats](#)
- [EdTech: Taskumetsä-peli](#)
- [Rakennettu ympäristö: Viherseinäkekokeilut](#)
- [Terveys ja hyvinvointi: Itsemittauspiste](#)
- [Kiertotalous: kierrätysmateriaaleista rakennettu pilottipuisto](#)

Kiertotalouden klusteriohjelma

Tavoite ja toimintatavat

- Tavoitteena on kehittää kiertotalouden mukaista liiketoimintaa ja uusia innovaatioita rakentamisen sektorilla.
- Klusteri kehittää työkaluja, tarjoaa koulutusta, käynnistää innovaatiohaasteita, kokeiluja ja hankkeita yhdessä klusterin jäsenten kanssa.
- Klusteri tekee tiivistä yhteistyötä kansallisella tasolla yritysten toimintaedellytysten parantamiseksi.

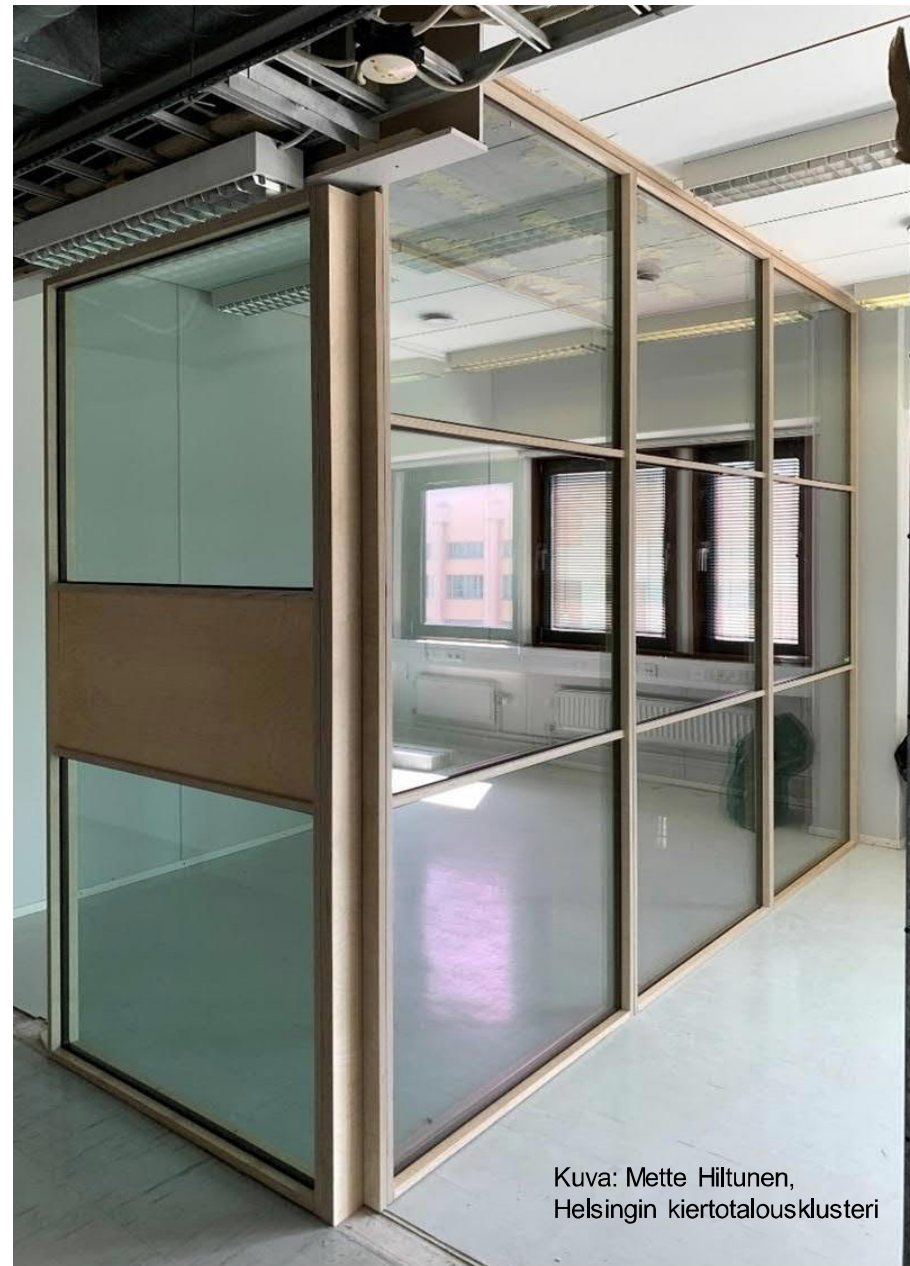
Kiertotalouden klusteriohjelma

Toiminta 2023

- Klusterissa on tällä hetkellä mukana 154 yritystä ja muuta organisaatioita.
- Uusia toimijoita ilmoittautui mukaan vuonna 2023 noin 35 kpl.
- Vuonna 2023 järjestettiin 27 tapahtumaa, joihin osallistui noin 1000 henkeä.
- Esimerkkejä klusterissa kehitetyistä ratkaisuista (2023):
 - Rakennusosien uudelleenkäytön kelpoistamiseen liittyvä työkalu
 - Liimapuupalkkien ja teräsrakenteiden työmaatestaukseen kehitetyt työkalut ja menetelmät
 - Purettavien ikkunoiden käyttö toimistojen väliseinissä
 - Kevytsaven käyttö rakentamisessa

Helsinki

Business Helsinki

Kuva: Mette Hiltunen,
Helsingin kiertotalousklusteri

Finnish AI Region FAIR

Perustiedot

- Hankkeen tavoitteena on nopeuttaa ja laajentaa tekoälyn käyttöönottoa pk-yrityksissä.
- Hanke tarjoaa pk-yrityksille asiantuntijapalveluita tekoälyn, lisätyn todellisuuden, suurteholaskennan ja kyberturvallisuuden aloilla.
- Hanketta rahoittavat EU:n Digitaalinen Eurooppa -ohjelma, Business Finland, Helsingin kaupungin innovaatorahasto ja yrityskumppanit.
- Toiminta alkanut 2022 (2023), kesto 3+4 vuotta.
- Hankekonsortioon kuuluvat:
Helsingin kaupunki (koordinaattori), Vantaan kaupunki, Espoon kaupunki, Enter Espoo, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, Metropolia ammattikorkeakoulu, Helsinki XR Center, Aalto yliopisto, Helsingin yliopisto, CSC Tieteen tietotekniikan laitos, EIT digital ja KIRA-InnoHub ry

Finnish AI Region FAIR

Palvelu ja toiminta 2023

- Hanke tarjoaa seuraavia palveluita:
 - Digimaturiteettimittaus
 - Tarvekartoitus- ja neuvontapalvelut
 - Konsultaatiopalvelut
 - Suunnittelupalvelut
 - Opinnäytetyöt (kandi ja maisteri)
 - PoC-projektit, hackathonit, kiihdyttämöohjelmat
 - Testialustat (laboratorio- ja kaupunkitestialustat)
 - Koulutus-, verkosto- ja sijoittajatapahtumat
 - Rahoitusneuvonta, Access to finance -kiihdyttämöpalvelu
- Vuonna 2023 palveltiin 82 rekisteröitynyttä asiakasyritystä.
- Yritykset edustivat sisältöalueita digital service industries (45), health (15) ja smart cities (17).
- Yrityksistä merkittävä osa (57) oli alle 10 henkeä työllistäviä mikroyrityksiä. 10-50 henkeä työllistäviä pieniä yrityksiä oli seuraavaksi eniten (15).
- Noin 400 yritystä osallistui erilaisiin tapahtumiin ja verkkokoulutuksiin.

Forum Virium Helsingin toiminta vuonna 2023

Forum Virium Helsinki

- Vuonna 2005 perustettu Helsingin innovaatioyhtiö
- Kehittää tulevaisuuden kaupunkiratkaisuja: älykaupunki, älykäs liikkuminen ja data
- Töissä noin 60 huippuasiantuntijaa
- Vuosittain projektirahoitus 4–6 M€
- Yhtiötä rahoittavat Helsinki ja EU
- Toimitusjohtaja Mika Malin
- Asiakastyytyväisyys 4,8 / 5
- Työtyytyväisyys 4,2 / 5
- Vaikuttavuus:
 - Uusia yrityksiä ja TKI-panos
 - Innovatiivisia kaupunkiratkaisuja
 - Datalla palveluita ja liiketoimintaa
 - EU:n innovaatorahaa Helsinkiin
 - Tulevaisuuden ennakointityö

Kotiutettu EU-rahoitus vuonna 2023

- Forum Viriumin Helsinkiin kotiuttama EU-rahoitus 3,1 M€ vuonna 2023.
- 30 käynnissä olevan hankkeen ylivuotinen kokonaisbudjetti 27 miljoonaa euroa.
- Viime vuonna 25 EU-hankehakua, joista läpi meni 10 hanketta.
- Hankkeiden läpimenoprosentti 42 %.
- Forum Virium on Suomen 10 tehokkaimman EU:n innovaatorahoituksen hankkijan joukossa (Horizon-rahoitusohjelma).
- Kaupungin 1 euron perusrahoitus Forum Viriumille tuo Helsinkiin EU-rahaa 3 euroa.
- Kehitämme Helsingin digi- ja dataratkaisuja EU-rahalla tehokkaasti.
- Autamme ja sparraamme Helsingin kaupungin toimialoja ja strategiosaostoa EU-rahoituksen hakemisen kehittymisessä.

Innovaatio- ja kehitysprojektit vuonna 2023

- Vuonna 2023 oli käynnissä 34 innovaatioprojektia.
 - Projekteissa korostuu yritysten TKI- ja kokeilutoiminta
 - Tavoitteena uusia älykkäitä kaupunkipalveluja Helsinkiin
 - Yrityksille kilpailukykyä ja elinvoimaa
- Mukana 70–80 yritystä kehittämässä innovaatioita vuoden aikana.
- Korkeakouluyhteistyö: Aalto-yliopisto, Helsingin yliopisto, Metropolia, Tallinnan teknillinen yliopisto ja useita muita eurooppalaisia yliopistoja.
- Vaikuttavuutta seurataan ja raportoidaan vaikuttavuusraportissa.
- Tuotimme strategista medianäkyvyyttä Helsingin Smart Citylle tavoittamalla kansainvälisesti 42 miljoonaa ihmistä, jonka mainosarvo oli 20 miljoonaa euroa.*
- Laaja kansainvälinen innovaatiokumppani- ja tutkimusverkosto ympäri Eurooppaa.

Yritysvaikutukset vuonna 2023

- Yritykset ovat tyytyväisiä innovaatioprojektien tuloksiin.
 - Asiakastyytyväisyys: Paljonko lisäarvoa projekti tuotti 4,8 / 5
 - Suositteisitko yhteistyötä Forum Viriumin kanssa 9,6 / 10
 - Hankkeen vaikutus liiketoimintaan 3,6 / 5
- Vuoden 2023 aikana 20 yritystä pilotoi kaupunkiratkaisuja Helsingissä.
- Palveluiden yhteiskehittämistilaisuuksia 30 kpl joissa noin 1300 osallistujaa.
- Kaupunkikehitysoppaita julkaistu 5 kpl joita ladattu noin 1000 kertaa.
- Menestystarinoita 2023:
 - Droneyritysten tuotekehitys ja kaupunki-ilmailun strategia
 - Älykäs saaristoliikenne Helsingissä ja Callboats-yhtiön menestys
 - Hoivarobotin pilotointi HUS-sairaalassa
 - Työttömien digitaitoja parantava yritysinnovaatio hankittiin sotepeassa vakikäyttöön
 - Kaupunkiuudistusalueiden kehitys älyratkaisuilla: Malmi, Pasila, Malminkartano, Mellunkylä

5

**Houkutellaan
kansainvälisiä sijoituksia
ja yrityksiä Helsinkiin**

Tiivistelmä keskeisistä havainnoista

- Helsinki Partners Oy on ollut toiminnassa kaksi kokonaista vuotta. Vuonna 2023 yhtiön invest-in -toimintoja fokusoitiin uudelleen. Venäjän markkinoista luovuttiin ja proaktiivista toimintaa Kiinassa vähennettiin. Tärkeitä markkinoita ovat Intia, Japani, Etelä-Korea ja Kanada.
- Vuonna 2023 Helsinki Partnersin myötävaikutuksella alueelle perustettiin kolme ulkomaalaisomisteista rahastoa ja toteutettiin 14 investointiprojektia, joiden tuloksena Helsinkiin syntyi 221 työpaikkaa. Vuonna 2022 toiminnan tuloksena raportoitiin 243 työpaikkaa.
- Helsingin kaupungin elinkeino-osasto toteuttaa yhdessä Espoon ja Vantaan kaupunkien kanssa vuosina 2023 – 2025 hanketta, joka kehittää pääkaupunkiseudulle ns. laskeutuvien yritysten palvelua. Vuonna 2023 palvelun avulla ulkomailta tulleet yrittäjät perustivat Helsinkiin 19 yritystä, joihin syntyi yli 60 työpaikkaa.
- Laskeutuvien yritysten palvelut -hanke on onnistunut jo ensimmäisenä toimintavuotenaan osoittamaan, että palvelulle on olemassa kysyntää ja Helsingin brändiä ja tarinaa on mahdollista hyödyntää ulkomaisten startup-yrittäjien houkuttelussa Helsinkiin ja pääkaupunkiseudulle.

Invest in -toiminta vuonna 2023

- **Helsinki Partners Oy:lle** vuosi 2023 oli uusien potentiaalisten invest in -markkinoiden avaamisen vuosi johtuen kaikkien aktiviteettien lopettamisesta aiemmin vahvalla fokusmarkkinalla Venäjällä ja proaktiivisen toiminnan merkittävästä vähentämisestä Kiinassa. Lisäksi vuoden aikana Israelin aktiviteetit jouduttiin perumaan. Uusista markkinoista suurimmat panostukset kohdistettiin Etelä-Koreaan ja Kanadaan. Japani ja Intia pysyivät edelleen tärkeinä invest in -fokusmarkkinoina. Uusien asiakkuuksien hankkimiseksi jatkettiin 90 Day Finn ja Founders to Finland -ohjelmia.
- Investointien houkuttelemiseksi järjestettiin vuoden aikana kymmenen asiakastapahtumaa ulkomailla sidosryhmien kanssa, joista panostuksiltaan merkittävimpiä olivat tapahtumasarjat Japanissa, Intiassa sekä Etelä-Koreassa. Asiakkaita hankittiin myös osallistumalla tarkoin valittuihin tapahtumiin maailmalla, kuten Collision-tapahtumaan Torontossa Choose Europe -verkoston kanssa, sekä erilaisiin toimialatapahtumiin kuten European Quantum Technology Conference ja AWE EU (XR). Helsingissä järjestettiin noin 10 omaa asiakastapahtumaa pääasiallisesti Slushin sekä Arctic15 ja World Circular Economy Forumin yhteydessä. Lisäksi alueella vieraili yhtiön kutsusta 13 strategista FDI-asiakasta sekä useita kymmeniä muita FDI-asiakkaita, useita delegaatioita ja sidosryhmiä, joille räätälöitiin kiinnostusten mukaisia tapahtumia ja ohjelmia.
- Helsinki Partnersin toiminnan myötävaikutuksesta alueelle perustettiin kolme ulkomaisomisteista rahastoa ja toteutettiin 14 investointiprojektia, joiden tuloksena Helsinkiin saatiin 221 työpaikkaa. Luotujen työpaikkojen määrä oli hieman edellisvuotta (244) alhaisempi, johon vaikuttivat globaali taloustilanne ja geopoliittiset levottomuuden sekä se, että iso osa nyt perustamisvaiheessa olevista asiakasprojekteista on luotu koronavuosien aikana etänä.
- Investointien houkuttelussa jatketaan panostamista vihreän ja digitaalisen siirtymään. Proaktiivisen toiminnan maantieteellisiä painopisteitä ovat Intia, Japani, Kanada ja Saksa.

Pääomasijoittajien houkuttelu vuonna 2023

- **Helsinki Partners Oy** aloitti rahastojen ja LP-sijoitusten (limited partner) houkuttelun vuoden 2023 aikana.
- Toiminnassa keskityttiin asiakkuuksien luomiseen sekä tunnettuuden rakentamiseen Suomen tarjoamista mahdollisuuksista kohderyhmän keskuudessa. Osallistuttiin kansainvälisiin sijoittajatapahtumiin Tokiossa, Montereyssa, Intiassa, Saksassa sekä New Yorkissa, jossa HKO-vierailun yhteydessä sijoittajille järjestettiin myös oma tapahtuma.
- Helsingissä kohderyhmälle järjestettiin seitsemän tapahtumaa, pääasiallisesti Arctic15:n ja Slushin ympärille. Lisäksi toteutettiin Impact Officen kanssa Impact House -tapahtumasarja kestävien sijoitusten edistämiseksi Helsinkiin. Vuoden aikana yhtiö isännöi lähes 40 sijoittaja -asiakasta. Lisäksi lanseerattiin uusi sijoittajille kohdistettu ohjelma Venture Nordics.
- Yhtiön toiminnan tuloksena Helsinkiin perustettiin kolme rahastoyhtiötä, joiden tavoitteena on kerätä pääomia suomalaisten kasvuyhtiöiden tukemiseksi.
- Vuonna 2024 jatketaan edellisenä vuonna luotujen asiakasprojektien työstämistä ja pyritään kasvattamaan projektien lukumäärä. Lisäksi tehdään toimenpiteitä tunnettuuden kasvattamiseksi mm. tarkoin valituissa kansainvälisissä tapahtumissa. Vuonna 2024 pilotoidaan tälle kohderyhmälle Venture Nordics –ohjelmaa, jonka tavoitteena on tutustuttaa valikoiduille sijoittajille Helsinkiin tarjomiin mahdollisuuksiin.

Kansainvälisten kasvuyritysten soft landing -palvelu

- Laskeutuvien Yritysten Palvelut Pääkaupunkiseudulle (LYPPE) -hanke tarjoaa kansainvälisille kasvuyrityksille helpon ja tehokkaan tien globaaliin kasvuun pääkaupunkiseudulla.
- Hanke toteutetaan yhteistyössä Espoon ja Vantaan kanssa 1.1.2023 - 31.12.2025 työllistäen kolme asiantuntijaa Helsingissä ja kaksi henkilöä Vantaalla ja Espoossa.
- Hankkeen tavoitteena on houkutella ja auttaa vähintään 30 (koko hanke 50) kansainvälistä kasvuyritystä EU:n ulkopuolelta Helsinkiin sekä kehittää maailman parhaat softlanding-palvelut poikkihallinnollisena yhteistyönä mm. Business Finlandin, Migrin ja ulkoministeriön kanssa.

Hankkeen tuloksia vuonna 2023

Laskeutuvien Yritysten Palvelut Pääkaupunkiseudulle (LYPPE) -hanke on raportoitunut seuraavia tuloksia vuoden 2023 osalta

- 19 yritystä perustettu Helsinkiin (tavoite vuodelle 2023 oli 10)
- 63 uutta työpaikkaa luotu (vuoden 2023 tavoite 25)
- 2 yritystä saanut Business Finlandin Tempo-rahoituksen
- Osallistuttu useisiin kansainvälisiin teknologiatapahtumiin ja yrityksiä tuotu mm. Slushiin ja Arctic15 tapahtumiin Helsinkiin
- Startup softlanding palveluista kirjoitettu mm. WIRED UK:ssa.
- Yritysten perustajat Venäjältä, Turkista, Pakistanista, Intiasta, Yhdysvalloista, Kiinasta, Iranista, Argentiinasta, Nepalista, Latviasta ja Israelista
- Yritysten edustamat teollisuuden / toimialat: edTech, robotiikka, media, rahoitusala, kemian teollisuus, elektroniikka, terveys, markkinointi, tekoäly, tietoturva, urheilu, alustatalous, peliteollisuus, verkkokauppa.
- Yritysten perustajista ollut 11 naista (17%)

6

Vahvistetaan Helsingin vetovoimaa kestävän matkailun, kulttuurin ja tapahtumien kaupunkina

- Helsingin kehittäminen
matkailukohteena vuonna 2023
- Matkailumarkkinointi, viestintä ja
kongressimyynti
- Tapahtumallisuuden kehittäminen
Helsingissä 2023
- Kulttuuri, merellisyys sekä torit ja
kauppahallit Helsingin
vetovoimatekijöinä

Tiivistelmä keskeisistä havainnoista

- Vuonna 2023 matkailijoiden rekisteröityjen yöpymisten määrä kasvoi Helsingissä 11,3 % edelliseen vuoteen verrattuna. Yöpymiset ylsivät vuoden 2018 tasolle. Geopoliittinen tilanne vaikuttaa heikentävästi Helsingin matkailuun. Venäläiset matkailijat puuttuvat ja lentoreitit Aasiasta Suomeen ovat pidentyneet.
- Kaupunkia on kehitetty matkailukohteena aktiivisesti. Helsinki tavoittelee asemaa maailman kestävimänä matkailukohteena. Helsingin sijoitus tavoitetta mittaavassa GDS-indeksissä oli neljäs – nousua vuoteen 2022 verrattuna oli kahdeksan sijaa. Tiedolla johtamisessa otettiin iso askel eteenpäin DataLokki -Helsinki Destination Insights-alustan avaamisen myötä.
- Tapahtuma-alan merkitys Helsingille ja Helsingin matkailulle on merkittävä. Helsingissä järjestettävät suurtapahtumat nostavat hotellien käyttöastetta (esim. Flow Festival, merkittävät urheilutapahtumat ja Olympiastadionin konsertit). Ilmalan areenan sulkeminen vaikeuttaa edelleen Helsingin tapahtumatilannetta ja kilpailukykyä.
- Kaupunki on kehittänyt tapahtumien toimintaedellytyksiä toteuttamalla uudenlaisia tapahtumapilotteja Kansalaistorilla ja Kaivopuistossa. Toimialan verkostoja on vahvistettu ja tapahtumien vastuullisuutta on kehitetty. Helsinki on vetovoimainen kongressikaupunki. Vuonna 2023 voitettiin 12 kongressia, joihin osallistuu yli 14 000 vierailijaa.
- Vuonna 2023 Helsingin kaupunginmuseon toimipisteissä kävi 433 422 vierailijaa, mikä oli selvästi enemmän kuin vuonna 2022 ja ylitti asetetun kävijätavoitteen 9,5 prosentilla. Hakaniemen halli avattiin pitkän remontin jälkeen uudelleen, mikä vahvistaa osaltaan Helsingin vetovoimaa.
- Matkailun, tapahtumien ja kulttuuripalveluiden kehittämisellä ja kasvulla on edelleen paljon potentiaalia tukea ydinkeskustan elinvoimaisuutta.

Helsingin kehittäminen matkailukohteena vuonna 2023

Helsingin matkailu jatkoi kasvuaan vuonna 2023

- Helsinki on Suomen suosituin matkailukohde monilla mittareilla mitattuna. Matkailijoiden rekisteröityjen yöpymisten määrä Helsingissä kasvoi vuonna 2023 11,3 prosenttia, ollen näin samaa tasoa kuin vuonna 2018. Kestävät arvot, vahva kulttuurielämä, uniikit tapahtumat, monipuolinen ruokatarjonta sekä luonnonläheisyys ja merellisyys ovat Helsingin ykkösvaltteja matkailukohteena.
- Helsinki on maailmalta katsottuna eksoottinen kohde, jossa ei ole kesällä turhan kuuma ja jossa ei ole samanlaista massamatka ilua kuin Etelä-Euroopassa. Myös Suomen Natoon liittyminen on nostanut Suomea ja Helsinkiä maailmankartalle. Viime vuonna avautui uusia matkailun vetovoimatekijöitä kuten Amos Andersons Hem -kotimuseo ja Kulttuurikasarmi. Helsinki Biennaali taideteoksineen valloitti Vallisaaren ja myös aiempaa enemmän muuta Helsinkiä. Mielenkiintoisia tapahtumia sekä näyttelyitä oli runsaasti tarjolla, majoitustarjonta ja palvelutarjonta monipuolistuivat sekä useita uusia ravintoloita avautui.
- Geopoliittinen ja talouden epävarmuus ovat kuitenkin vaikuttaneet Helsingin matkailun palautumiseen. Pitkittyneet Ukrainan ja Lähi-idän sodat luovat epävarmuutta vuoteen 2024. Pidempi lentoreitti Aasian eri kohteista Helsinkiin, Suomen avautuminen kiinalaiselle ryhmämatkailulle vasta elokuussa 2023, Japanin matkailun odotettua hitaampi palautuminen mm. taloustilanteen takia, Pietarin puuttuminen kansainvälisten risteilyalusten reitiltä, ison tapahtuma-areenan puuttuminen ja kuluttajien heikentynyt maksukyky ovat asioita, jotka ovat vaikuttaneet Helsingin matkailun kehittymiseen.
- Ilmassa on kuitenkin monia myönteisiä merkkejä. Ensinnäkin Helsinki kiinnostaa. Suomen ja Helsingin tunnettuus on kasvanut ja matkustussentimentti Suomea kohtaan on noussut. Helsinkiin ostettujen lentolippujen määrä on kasvanut huomattavasti edellisestä vuodesta. Tammikuussa julkaistu tieto pohjoismaisten ravintoloiden Michelin-tähtien julkistustilaisuudesta Helsingissä nosti Helsingin monen huulille. Lisäksi ruokavuosi 2024 on herättänyt odotettua suurempaa kiinnostusta. Kansainvälisen Viva City Challenge –voiton tuoman ulkopuolisen tuen avulla Helsingistä kehitetään ”Future proof destination”.

Kasvua kotimaasta ja ulkomailta

- Eniten ulkomaisia matkailijoita Helsinkiin saapui Yhdysvalloista, Saksasta, Ruotsista ja Britanniasta. Japanista sekä Kiinasta ja Hong Kongista kasvu on ollut suurinta, mutta määrät eivät ole vielä pandemiaa edeltävää tasoa. Matkailu näistä maista lähti odotettua hitaammin liikkeelle vuoden 2023. (Tilastokeskus, majoitustilastot)
- Kotimaanmatkailu lisääntyi Helsingissä merkittävästi vuonna 2022 koronapandemian jälkeen. Kotimaisten matkailijoiden määrät kasvoivat vielä tästäkin vuonna 2023, mikä todistaa, että suomalaiset haluavat edelleen matkustaa pääkaupunkiin ja löytää kaupungista uutta koettavaa.
- Yöpyjiä oli myös majoitusliikkeiden ulkopuolella esimerkiksi kotimajoituksessa. Arvio heidän määrästä on noin 15 prosenttia kaikista yöpymisistä. Lisäksi Helsingissä oli paljon päivämatkailijoita kuten kansainvälisiä risteilymatkailijoita ja kotimaisia päiväkävijöitä.
- Helsingin Sataman kautta kulkeneiden matkustajien määrä jatkoi palautumista koronavuosista, yhteenlaskettu kokonaismatkustajamäärä oli 9,1 miljoonaa. Risteilyaluksia saapui 98, mikä on vähemmän kuin edellisellä vuonna. Pietarin jäätyä pois risteilyreiteiltä Itämeren muiden kohteiden houkuttelevuus on nostettava. Linjaliikenteessä matkustajia kulki yhteensä 8,9 miljoonaa, mikä oli 12,2 % edellisvuotta enemmän. (Helsingin Satama)
- Lento- ja matkustajamäärät Helsinki-Vantaalla olivat tasaisia koko vuoden ajan (noin 10 000 kv-lentoa ja 2000 kotimaista lentoa/kk), ollen yhteensä 15,3 miljoonaa matkustajaa (+18,9 % vuoteen 2022). Uusia lentoreittejä avautui kuusi. Helsinki-Vantaalle lennetään suorita reittilentoja noin 130 kohteesta ympäri maailmaa. (Finavia)
- Koronapandemian aikana rakenteille lähteneistä hotelleista suurin osa on valmistunut. Vuonna 2023 avautui neljä uutta majoitusliikettä. Vuonna 2024 avautumassa on kolme uutta majoitusliikettä sekä muutamia olemassa olevien rakennusten konversioita ja hotellien laajennuksia. Käytännössä kaikilla uusilla hankkeilla on jonkinlainen ympäristösertifikaatti ja hotellitoimijat sitoutuvat kestävän matkailun tavoitteisiin. Hankkeet ovat kasvattaneet Helsingin majoituskapasiteettia useilla tuhansilla huoneilla. Kaupunki ei ole vuoden 2021 jälkeen enää aktiivisesti houkuttellut ulkomaisia toimijoita ja operaattoreita hotellisektorille.

Vuoden 2023 avainluvut rekisteröidyissä yöpymissä Helsingin matkailussa

Huonekäyttöaste (%)
56,3%
(+4,3%-yksikköä)

Huoneen keskihinta (EUR)
123,47 € (+1,0%)

RevPar(EUR)
69,92 € (+9,2%)

Ulkomaisen yöpymisen keskihinta (EUR) 80,68
(+3,9%)

Ulkomainen majoitusmyynti (EUR)
320 milj. (+13,0 %)

Kotimainen majoitusmyynti (EUR)
169 milj. (+3,7%)

Ulkomaisten yöpymisten määrä lähestyy kotimaisten määrää. Vuonna 2023 45,3% yöpymistä oli ulkomaisia (53,7% vuonna 2019).

Helsingin markkinaosuus Suomen ulkomaisista yöpymistä oli 32,7 % (34,2%, 2019)

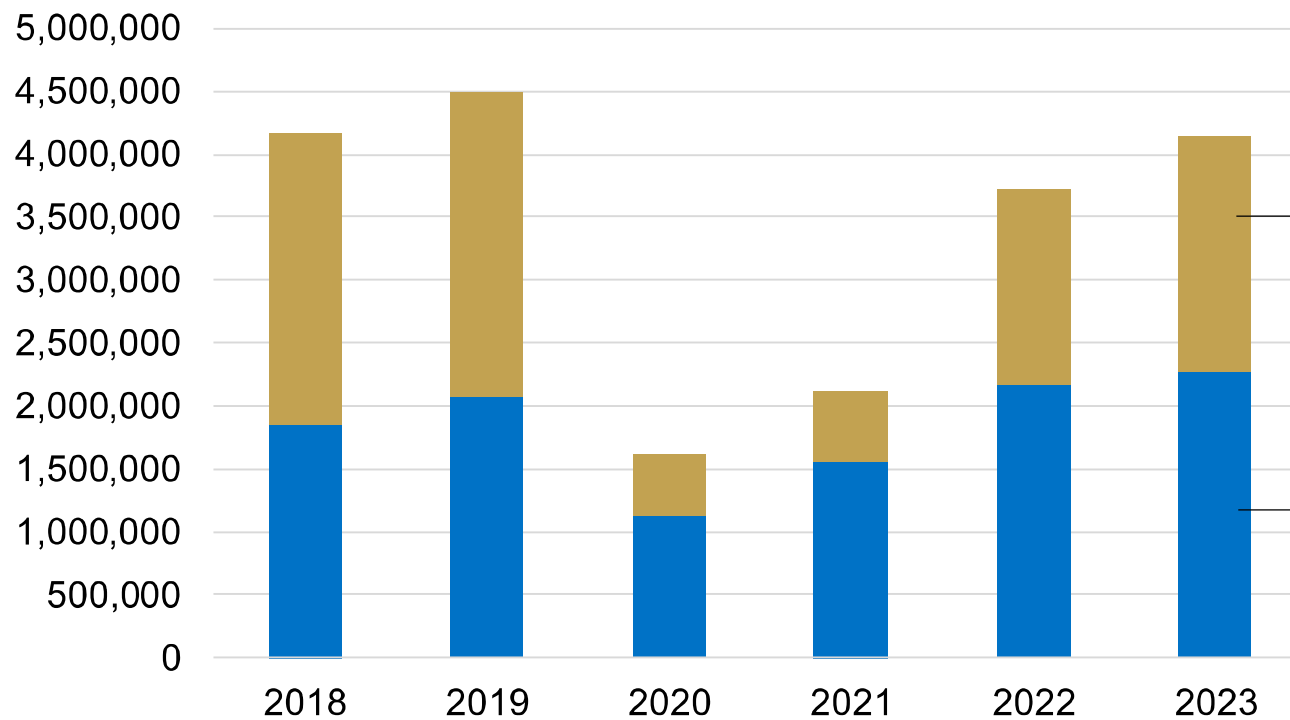
Helsingin matkailun kansainvälisyys lisääntyi ja näkymät vuoteen 2024 ovat hyvät.

RevPar = Majoituksen keskimääräinen myyntitulo käytettävissä olevaa huonetta kohden. Laskentakaava: RevPar = Huoneiden keskihinta*huoneiden käyttöaste.

Helsinki

Lähteet: Datalokki
Tilastokeskus, Rudolf-palvelu
Tilastokeskus

Helsingin rekisteröidyt yöpymiset 2018–2023

Helsinki

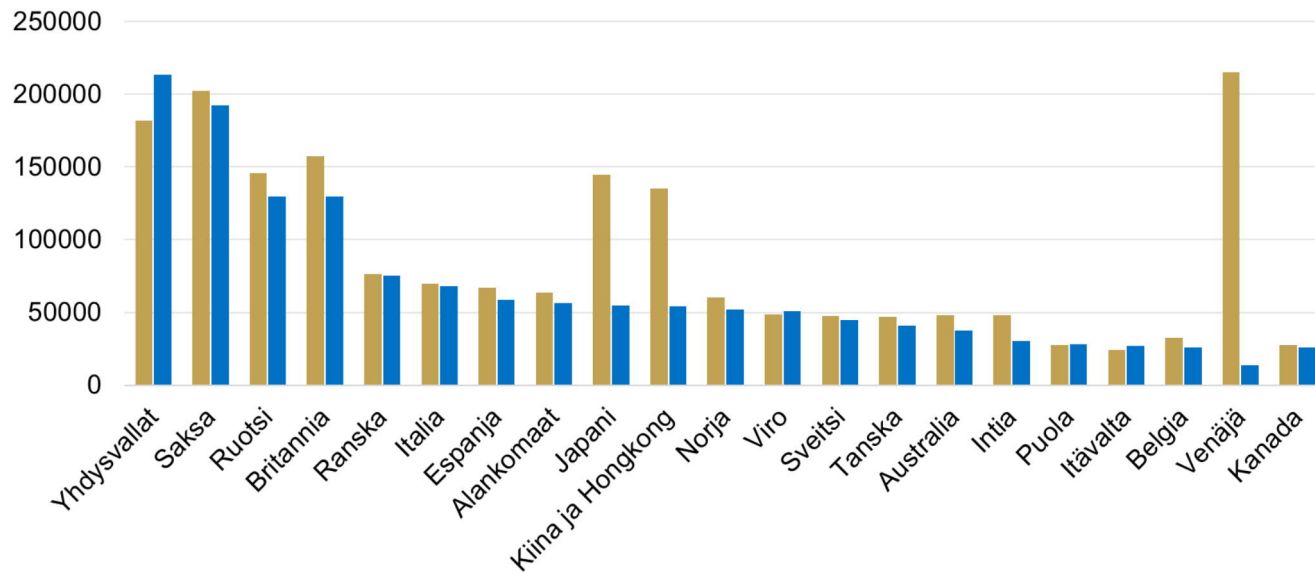
Ulkomaiset

Kotimaiset

Lähde: Tilastokeskus, majoitustilastot

@ MyHelsinki/Lapland Hotels Bulevard

Kansallisuuksien markkinaosuudet kansainvälisistä rekisteröidyistä yöpymisistä vuosina 2019 ja 2023

Tilastokeskus, Rudolf-palvelu

- USA nousi 2023 tärkeimmäksi kansainväliseksi markkinaksi. Kasvua USA:sta oli 44 % vuoteen 2022 verrattuna.
- 15 suurinta markkinaa tuovat noin 67 % kv-yöpymisistä .
- Suurinta kasvu on ollut Japanista (157 %) sekä Kiinasta ja Hong Kongista (169 %).
- Kansainvälinen kysyntä on kokonaisuudessaan kasvussa ja markkina jakaantuu vahvoihin kärkimarkkinoihin, kasvaviin potentiaalsiin markkinoihin ja laajaan joukkoon tärkeitä kohteita.

Matkailuneuvonta vierailijoiden apuna

- Matkailuneuvonnan kivijalkapiste Torikortteleissa ja digitaaliset palvelukanavat olivat tuttuun tapaan avoinna päivittäin. Lisäksi Helsinki helpit jalkautuivat kesäkaudella kauppatorin paviiljonkiin, kaduille ja satamiin.
- Matkailuneuvontaa tarjottiin monikanavaisesti ja henkilökohtaisesti myös chatin, sähköpostin ja puhelimen kautta.
- Palveltuja asiakkaita oli vuonna 2023 yli 128 000 (2022 yht. 162 000). Syitä hieman laskeneeseen asiakasmäärään olivat mm. muutokset matkailuneuvonnan chatin evästeasetuksissa sekä fyysisen palvelupisteen muuton aiheuttama löydettävyyshaaste. Laadullisesti matkailuneuvonta on tavoittanut edellisvuotta paremmin asiakkaita, jotka hakevat vilpittömästi vinkkejä matkalleen esim. palvelutarjontaan liittyen.
- Matkailuneuvonta työllistää vakituisesti seitsemän henkeä ja kausityöntekijöinä mm. opiskelijoita 10-18 henkeä. Matkailuneuvonta on monimuotoinen työyhteisö.
- Kesäkaudella asiakaspalvelua tarjottiin lähes 20 eri kielellä.
- Matkailuneuvonnan asiakaspalvelun yleisarvosana oli 4,75 / 5.
- Matkailuneuvonnan työssä keskiössä on vastuullisuus. Vastuulliset tuotteet ovat näkyvästi esillä ja matkailijoille suositellaan mm. kaupunkiin tutustumista kävellen ja paikallisia tuotteita. Neuvontakonseptia kehitetään systemaattisesti asiakasymmärrykseen perustuen ja digitaalisuutta hyödyntäen. Keskiössä on edelleen henkilökohtainen palvelu, jota digitaaliset ratkaisut tukevat.

Helsingin kestävyys matkailukohteena

- Helsinki tavoittelee asemaa maailman kestävimpanä matkakohteena. Keskeisin mittari on Global Destination Sustainability -index, jossa on mukana yli sata matkakohdetta eri puolilta maailmaa, ks. seuraava sivu. Helsinki on noussut indeksin sijalle neljä, kun vuonna 2022 Helsinki oli sijalla kaksitoista. Kehitys on ollut siis nopeaa ja oikeansuuntaista.
- Helsinki tavoittelee kansallista, Visit Finlandin ylläpitämän Sustainable Travel Finland (STF) -ohjelman destinaatiomerkkiä. Oleellinen osa ohjelmaa on yritysten sertifiointuminen sekä STF -merkin saavuttaminen. Helsingissä on noin 60 STF -merkin omaavaa yritystä (polulla 133 yritystä), joka on määrältään eniten koko Suomessa. Määrä on kasvanut noin 30 merkillä vuoden 2023 aikana.
- Helsinki tavoittelee Green Destinations -kestävän matkailun matkakohdesertifikaattia. Sertifikaatin hakeminen on käynnissä. Kyseessä on erittäin laaja kokonaisuus ja se sisältää kaikki kestävyysosa-alueet.
- Vuonna 2023 panostettiin erityisesti kahteen kestävyysosa-alueeseen. Helsingille tehtiin matkailun ilmastotiekartta, mitattiin Helsingin matkailun Co2 -päästöt sekä edistettiin yritysten ja tapahtumien hiilijalanjälkilaskentaa. Lisäksi vuonna 2023 valmistui matkailun ja tapahtumien inklusiivisuuden nykytila-analyysi ja toimenpideohjelma. Toimenpiteet ovat edenneet mm. seminaarin, koulutusten ja uusien ohjeistusten osalta.
- Paikallisten osallistamista on jatkettu vuonna 2023 tutkimusten, kyselyiden, tapahtumien ja tiedottamisen muodossa. Aukkaiden tyytyväisyys matkailuun on pysynyt hyvällä tasolla.

Helsinki Business Helsinki

@MyHelsinki/Jussi Hellsten

GDS -indeksin top 20

Helsinki

		2022	2023
1	Gothenburg	92,98	94,64
2	Oslo*	83,18	92,46
3	Copenhagen*	86,70	91,73
4	Helsinki*	82,80	90,49
5	Bergen	88,36	90,15
6	Aarhus	83,45	88,64
7	Aalborg	86,41	87,70
8	Glasgow	84,09	87,47
9	Bordeaux	85,10	87,10
10	Stockholm*	84,08	86,74
11	Belfast*	84,01	86,40
12	Zurich	80,16	84,35
13	Lyon	83,00	82,85
14	Goyang	78,34	82,66
15	Tirol	80,93	82,53
16	Middelfart	80,51	82,16
17	Singapore	71,14	81,83
18	Nyborg	uusi	81,64
19	Kerry	82,43	80,61
20	Skelleftea	71,84	80,54

*Pääkaupunkeja

Lähde: <https://www.gds.earth/2023-results/>

Helsinki älykkäänä matkailukohteena

- Helsingin tavoitteena on olla älykäs vierailukohde ja toimiva tapahtumakaupunki. Toukokuussa 2023 avattu DataLokki – Helsinki Destination Insights -alusta tukee tavoitetta tarjoamalla avointa ja päivittyvää tietoa Helsingin matkailun ja tapahtumien tunnusluvuista. Alustalla oli vuoden 2023 loppuun mennessä 2000 käyttökertaa, 50 tietoikkunaa, 40 kytkettyä tietolähdettä ja 74 kirjautunutta käyttäjää*. Käyttöönottoa tuettiin koulutuksilla, yritysverkostolle jaetuilla sanallisilla data-analyseilla sekä osallistamalla verkosto datan rikastamiseen omilla näkökulmillaan. Saatu palaute on ollut positiivista. Käyttäjäpalaute huomioidaan alustan jatkokehityksessä.
- Aloimme kerätä tietoa vierailijakokemuksesta lanseeraamalla 24/7 digitaalisen kyselyn, jossa ulkopaikkakuntalaiset arvioivat omaa kokemustaan Helsingissä. Kehitämme Helsinkiä matkailukohteena kyselyn tulosten perusteella, ks. seuraava sivu.
- Yritysten digitaalista tuotetarjontaa edistettiin klinikoilla ja matkailutuotteiden jakamisella tietokannoissa. Kansallisen matkailun tietokannan (DataHub) tuotemäärä kasvoi 256 tuotteesta 395 tuotteeseen. Kaupungin tapahtumatietokannassa (Linked Events) julkaistiin yli 2000 matkailullisesti vetovoimaista tapahtumaa. Toimipisterekisterissä tarkennettiin kohdekuvien käyttöoikeuksia näkyvyyden lisäämiseksi kolmannen osapuolen markkinointikanavissa.
- Rakentamamme matkailuyritysten tiedolla johtamisen valmiuskysely otettiin osaksi kansallista matkailun yritysvalmiuskyselykokonaisuutta.
- Osallistumisemme Euroopan matkailutietoavaruuden rakentamiseen liittyi keskeisesti Helsingin datastrategiaan, erityisesti avoimen datan ja tiedonsiirron automaation edistämiseen.
- Järjestämässämme matkailu- ja start-up -toimijoiden yhteistilaisuudessa syntyi uusia kumppanuuksia, esimerkiksi helsinkiläisen start-upin ja matkailukohteen välillä.

Helsinki Business Helsinki

*kaupungin työntekijöiden ja verkoston edistyneet käyttäjät, kenellä on käyttäjätunnus alustalle

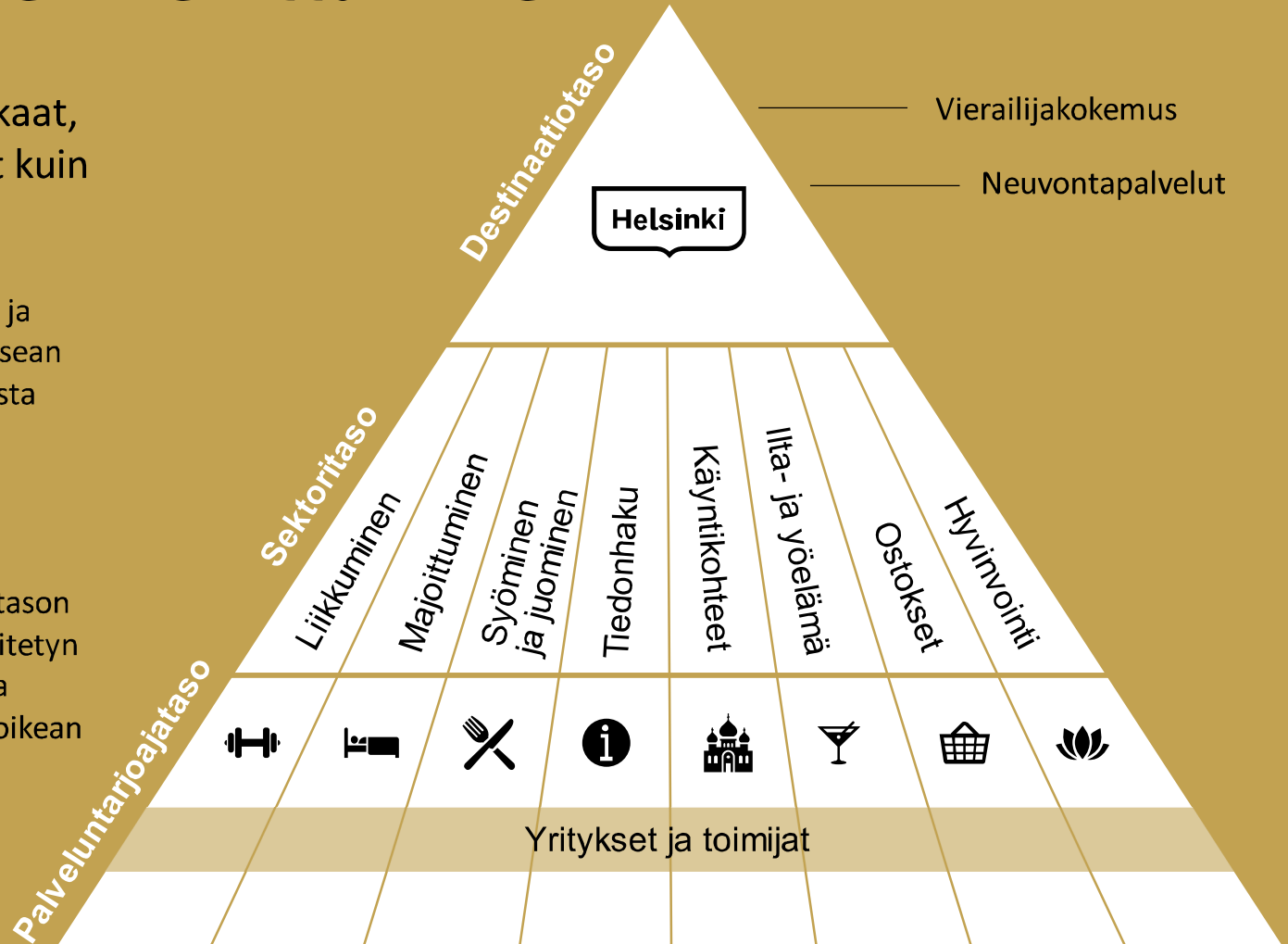
Picture: Yiping Feng & Ling Ouyang, Helsinki Partners

Vierailijakokemuksen kehittäminen

Toimivasta matkailusta hyötyvät asukkaat, tapahtumakävijät, paikalliset yritykset kuin muutkin toimijat.

Asiakkaiden vaatimusten kasvaessa laadukkaita ja vastuullisia elämyksiä toteuttamaan tarvitaan usean tahon ja toimijan pitkäjänteistä sekä innovatiivista yhteistyötä. Näin kehitämme vetovoimaa ja elinvoimaa.

Kesällä 2023 aloitettu vierailijakokemustiedon kerääminen kokoaa ensimmäistä kertaa sektoritason ja destinaatiotason palautetta vierailijoilta. Kehitetyn johtamismallin mukaisesti palautteiden pohjalta tarvittavat kehittämistoimenpiteet on ohjattu oikean vastuutahon hoidettavaksi.

Helsinki

**Business
Helsinki**

Helsingin tekijät -verkosto

- Helsingin tekijät -matkailu-, tapahtuma- ja ravintola-alojen kumppanuusverkostossa on tällä hetkellä noin 150 jäsentä, kun vuoden 2022 lopulla vastaava luku oli noin 100. Vuonna 2023 panostettiin aikaisempaa enemmän tapahtuma-alan yritysten mukaan saamiseen, joka onnistui hyvin.
- Verkosto kokoontui kolmeen laajaan verkostotapaamiseen, kaikille avoimeen matkailuseminaariin sekä toimialakohtaisiin tapaamisiin. Aamukahvitilaisuuksia, joissa jaetaan tietoa ja keskustellaan ajankohtaisista asioista, on järjestetty noin kahden viikon välein. Vuoden alussa järjestettiin myös Matkailun tekijät -rekrytilaisuus, joka oli avoin vain verkoston jäsenille. Mukana oli kymmeniä yrityksiä ja satoja työnhakijoita. Sekä yritykset että työnhakijat olivat tapahtumaan tyytyväisiä. Lisäksi verkoston jäsenet ovat osallistuneet vetovoiman kehittämiseen eri tavoin.
- Verkostolle suunnattu sähköinen yhteistyöalusta on aktiivisessa käytössä. Alustalle on myös avattu vuonna 2023 vain verkoston jäsenille suunnattu DataLokki -tietopankki.
- Palaute verkostolta on erinomaista. Yleinen tyytyväisyys verkoston toimintaan on kyselyn mukaan 4,2/5.

Matkailumarkkinointi, viestintä ja kongressimyynti

Kansainvälinen matkailumarkkinointi ja viestintä vuonna 2023

PR- ja viestintätyö

- **Helsinki Partnersin** PR- ja viestintätyön tuloksena Helsingistä julkaistiin 474 artikkelia kansainvälisissä medioissa, joista 48 % oli nk. ”ykköskategorian”, eli laadullisesti ja tavoittavuudeltaan hyvin kiinnostavissa, medioissa. Lisäksi lehdistötiedotteiden kautta saatiin 1 823 mediaosumaa.
- Mediatyön arvioitu tavoitettavuus oli artikkeleiden kautta 98 miljoonaa ja kasvua edellisvuoteen oli +69 %. TV-yleisö mukaan lukien arvioitu kokonaistavoitettavuus oli 250 miljoonaa. Kasvua toi mm. kiinnostus Helsinki Biennaalia kohtaan ja aktiivinen mediavierailijoiden emännöinti Helsingissä.
- Vaikuttajatyön kautta tavoitettiin yli 20 miljoonaa ihmistä 1234 maininnan kautta. Lehdistötilaisuudet järjestettiin Lontoossa ja New Yorkissa.

Sosiaalisen median kanavat ja verkkosivut

- **Helsinki Partnersin** hallinnoimien sosiaalisen median kanavien seuraajien lukumäärä kasvoi kaikissa yhtiön käyttämissä palveluissa ollen vuoden lopussa 503 236 henkilöä.
- Vierailijoille ja osaajille suunnatulla MyHelsinki.fi sivustolla mitattiin kansainvälisiä istuntoja 701 500 ja B2B -kohderyhmiin keskittyvällä HelsinkiPartners.com sivustolla 44 908. Johtuen digitaalisen markkinoinnin kiristyneistä evästekäytännöistä suora vertailu aiempiin vuosiin ei ole mahdollista, mutta arviomme mukaan merkittävää kasvua saavutettiin molemmilla sivustoilla.

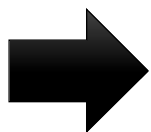
Helsingin kv-brändi ja markkinointi

- Helsingin kirkastettu brändistrategia, City for Good Life, otettiin käyttöön kansainvälisessä markkinoinnissa ja kuva-, video- sekä markkinointi- ja myyntimateriaaleja uudistettiin laajasti.
- Helsingin postiviinen mielikuva parani tutkitusti kaikilla valituilla kohdemarkkinoilla (Isossa-Britanniassa, Saksassa ja USA:ssa). Myös osajakohderyhmälle suunnatut kampanjat ylittivät tavoitavuudessa asetetut tavoitteet.
- Vuoden aikana tehtiin pohjatyötä vuoden 2024 suurimpien teemojen / projektien mahdollistamiseksi.
- Vuoden 2024 alussa lanseerattiin Helsinki-tasoinen ruokateemainen vuosi. Michelin Nordic palkintojenjakotilaisuuden emännöinti on sovittu tapahtuvan Helsingissä 05/24.
- Visit Finlandin kanssa yhteistyössä tehtävä Helsinki Happiness -kampanja lanseerataan maaliskuussa 2024 ja hyvin merkittävän verkkopalvelun ja digitaalisen alustan uudistusprojektin "MyHelsinki 2.0" työistö jatkuu aktiivisena, lanseeraus on suunniteltu tapahtuvan Q4/24.

Kongressimyyntin kehitys vuonna 2023

- Helsinki Partners vastaa kansainvälisten kongressien houkuttelusta ja myynnistä Helsinkiin.
- Ulkomaisten vierailijoiden houkuttelemiseksi toteutettiin vuoden aikana 718 myyntitapaamista (630 myyntitapaamista 2022) kansainvälisten asiakkaiden kanssa ja lisäksi 250 matkanjärjestäjäasiakasta vieraili Helsingissä (212 vuonna 2022). Yhteensä 14 eri kansainvälistä kongressijärjestäjää (12 vuonna 2022) ja 37 yritystapahtuma-agenttia teki tutustumismatkan Helsinkiin (yritystapahtumamyynniin panostettiin 2023 alkaen) ja 30 kansainvälisestä kongressista tehtiin tarjous (21 tarjousta vuonna 2022).

Vuoden aikana voitettiin 12 kongressia Helsinkiin tuleville vuosille, joissa on yhteensä 14 400 osallistujaa. Näiden kongressien taloudellisen vaikutuksen arvioidaan olevan 22,65 miljoonaa euroa. (5 kongressia, 15 000 osallistujaa, 23,9 milj. euroa vuonna 2022).

- Viime vuosina Helsingin hotellikapasiteetti on kasvanut merkittävästi, mutta isoihin, yli 500 hengen kongressi- ja tapahtumatiloihin ei ole investoitu samassa suhteessa. Ilmalan Areena on poissa käytöstä pakotteiden takia, joka vaikuttaa myös kansainvälisten isompien konserttien ja yritystapahtumien saamiseen. Helsingin kansainvälisen myynnin joukot ovat maailmalla yhtenä rintamana ja Helsinki vastuullisena tapahtumakohteena saa vähitellen jalansijaa. Yhtiö toimi tiiviissä yhteistyössä paikallisten matkailu- ja tapahtumalan yritysten kanssa sekä oli aktiivisessa vuoropuhelussa muiden kansainvälisten myynti- ja markkinointiorganisaatioiden kanssa.
- Kansainvälinen tunnettuus vaatii vielä työtä ja asiakkaita tuodaan jatkuvasti enemmän tutustumaan kohteeseen, jotta myynti lähtee entistä vahvempaan nousuun. Kansainvälisellä kongressikentällä Helsingillä on varsin hyvä maine ja UIA:n tilaston mukaan Helsinki oli 2022 maailman 12. suosituin ja Pohjoismaiden suosituin kongressikohde.

Tapahtumallisuuden kehittäminen Helsingissä 2023

Lyhyesti tapahtuma-alasta

- Tapahtuma-alan liikevaihto Suomessa miltei kaksinkertaistui vuosina 2012-2019 ja nyt koronan jälkeen ollaan taas hyvässä kasvuvauhdissa. Viime vuosi oli tapahtumalalle ennätysvuosi, tosin menestys jakautui epätasaisesti alan sisällä. Vuoden 2023 tilinpäätökset ovat vielä kesken, mutta ennakkotietojen mukaan vuosi 2023 voi ylittää jopa ennätysvuoden 2022, jolloin alan liikevaihdon laskettiin olevan 2,6 miljardia euroa.
- Alan kasvusta huolimatta tapahtuma-alaa ei edelleenkään täysin tunnusteta lainsäädännössä, tilastoissa, viranomaistoiminnassa eikä julkisissa palveluissa. Tämä valitettava ja vallitseva tilanne tuo monenlaisia haasteita ja esteitä alan toimijoille.
- Helsingin tapahtumatilannetta vaikeuttaa edelleen Ilmalan areenan sulkeminen helmikuussa 2022. Ylipäänsä Helsingin tapahtumapaikoissa sekä sisä- että ulkotapahtumien osalta asioissa on kehittämisen ja kehittymisen varaa.
- **Tapahtuma-alan tunnistamishaaste esimerkkien kautta:**
 - ✓ Kokoontumislaki kohtelee kaikkia tapahtumia yhteismitallisina, riippumatta esimerkiksi tapahtuman kokoluokasta
 - ✓ Aluehallintovirasto tulkitsee tapahtumien rakenteiden pystyttämistä ja purkua rakentamisena ja toimijoita kohdellaan eri tavalla eri avi:n alueilla
 - ✓ Suunniteltu tapahtumalippujen arvonlisäveron nosto 10%:sta 14%:iin vaikuttaa merkittävästi alan talouden kehittymiseen
 - ✓ Tapahtumaluvituksessa, anniskelulainsäädännössä, järjestyksenvalvonnassa sekä muun sääntelyn ketteröittämisessä on parannettavaa ja mahdollisuuksia nopeisiin ratkaisuihin, jos tahtotilaa löytyy.

Tapahtumien toimintaedellytysten kehitys vuonna 2023

1. Helsingin tapahtumallisuuden tiedolla johtamisen vahvistaminen

- Tapahtumien kävijätutkimukseen panostaminen: 15 tutkittua tapahtumaa, joista vastauksia saatiin 30 721 kpl ja tapahtumakävijöitä oli yli 400 000.
- Tapahtumallisuuden tiedolla johtamisen vahvistamista, tapahtumatutkimusta sekä yleisötapahtumien että kongressien ja yritystapahtumien osalta jatketaan ja kehitetään tulevana vuosina yhteistyössä alan toimijoiden kanssa.

2. Helsingin toimivuus tapahtumakaupunkina

- Tapahtumapilotit yhteistyössä Live Nationin kanssa Kansalaistorilla ja Kaivopuistossa. Tulokset hyviä ja mallia jatketaan mahdollisuuksien mukaan vuonna 2024 ja siitä eteenpäin. Tapahtumapilottien kautta on mahdollisuus saada uusia tapahtumakonsepteja Helsinkiin sekä uusia mielenkiintoisia tapahtumapaikkoja tapahtumien käyttöön ja samalla kehitetään kaupungin sisäisiä prosesseja.
- Tapahtumaluvitukseen liittyvä Luvat ja valvonta-hanke on etenemässä haasteista huolimatta kohti testausta keväällä 2024.
- Alan verkostojen vahvistaminen: Lokakuussa 2023 järjestettiin koronan jälkeen ensimmäinen Helsingin tapahtumaseminaari, jossa 260 osallistujaa. Helsingin tekijät-verkostoon liittyi 12 uutta tapahtuma-alan toimijaa. Tapahtuma-alan ulkoisen verkostotyön vahvistaminen ja kehittäminen tulevat olemaan keskiössä myös vuonna 2024.

3. Tapahtumien vastuullisuus entistä isommassa roolissa kehityksessä

- Tapahtumajärjestäjien avuksi toteutettu tapahtumien hiilijalanjälkilaskuri sekä sosiaalisen vastuullisuuden kompassi. Molempien työkalujen toteutuksessa on ollut mukana niin alan toimijoita kuin asiantuntijoita.
- Kestävyys keskiössä tapahtumakumppanuuksissa, suur tapahtumissa, pilottityössä, tapahtumallisuuden kehitystyössä.

Kuva Skyproduction

Helsinki on hyvä tapahtumakaupunki

Nostoja vuoden 2023 tapahtumatutkimuksista (tutkittuja tapahtumia yhteensä 15 kpl, tapahtumakävijöitä yli 400 000 ja vastaajia yli 30 000):

- Helsinki on tapahtumakaupunkina **avoin, turvallinen ja elävä** (tunnusluku 8,7 ja asteikko 0-10).
- Helsinkiläiset tapahtumat ovat **sosiaalisesti vaikuttavia** (tunnusluku 3,95 ja asteikko 0-5).
- Yleisötapahtumien **NPS-luvun** (Net promoter Score) keskiarvo on **75** (ylin 88 ja alin 55). Luku on erittäin korkea ja kuvaa hyvin asiakkaiden tyytyväisyyttä ja suosittelemista Helsingin tapahtumiin.
- Helsinkiläisten tapahtumakävijöiden **hiilijalanjälki on kansallisesti verrattuna matala**.
- **Helsingissä järjestettävillä suur tapahtumilla on merkittävä vaikutus elinvoimaan ja esimerkiksi hotellien käyttöasteeseen.** Vuonna 2023 käyttöasteeseen vaikuttivat eniten seuraavat tapahtumat: Flow Festival, Helsinki Cup, Helsinki Horse Show, Helsinki Pride, Suomi-San Marino jalkapallon EM-karsintaottelu, JVG-stadionkonsertti, Kaija Koo -stadionkonsertti, MAMMA MIA!-musikaali, Naisten 10, Sideways, Tuska Festival, U Nation.

Tapahtumakävijöiden rahan käyttö:

- Yhteensä rahaa käytetty tutkittujen tapahtumien yhteydessä 97 500 000 €, josta Helsingin ulkopuolelta tulleet 68 000 000 € ja paikalliset 29 500 000 €.

Lähteet: Salmi Eventlizer ja Sponsor Insight

Kuva Lauri Rotko

Urheilun ja kulttuurin suur tapahtumat

- Urheilun ja kulttuurin suur tapahtumilla on merkittävä vaikutus Helsingin keskustan ja koko Helsingin ja Suomen elinvoimaan.
- Toinen **Helsinki Biennaali** järjestettiin Vallisaarella, HAMissa ja mantereella Baanalla, Oodissa, Stoassa ja Kauppatorilla sekä verkossa 11.6.-22-10-2023. Biennaali on Helsingiltä merkittävä investointi kuvataiteeseen ja tapahtuma kasvatti Helsingin tunnettuutta kulttuuri- ja kuvataidekaupunkina. Helsinki Biennaalin aikaan Vallisaarella vieraili 55 900 kävijää (vuonna 2021 yhteensä 147 000 kävijää).
- Helsingin kaupunki mahdollisti osaltansa usean urheilun ja liikunnan suur tapahtuman järjestämisen Helsingissä, muun muassa
 - Toimimalla kumppanina ja sujuvoittamalla tapahtumanjärjestäjän prosesseja kaupungissa
 - Tukemalla tapahtumanjärjestäjiä taloudellisesti (sekä rahallisesti että myös VIK/tilavuokrasubventoinnit)
- Esimerkkejä urheilun ja liikunnan suur tapahtumista Helsingissä vuonna 2023 ja niiden taloudellisesta vaikuttavuudesta.
 - Helsinki Horse Show, joka keräsi 50 000 katsojaa ja taloudellinen vaikuttavuus arviolta 10,2 M€
 - HelsinkiCup, jossa noin 25 000 osallistujaa, taloudellinen vaikuttavuus arviolta 16,2 M€, minkä lisäksi työllisti satoja nuoria
 - Helsinki City Running day, jossa yli 15 000 osallistujaa ja taloudellinen vaikuttavuus arviolta 2,6 M€
- Lisäksi edistimme vastuullisten tapahtumien järjestämistä Helsingissä edellyttämällä kumppanitapahtumilta sekä ekologista että sosiaalista vastuullisuutta.

Helsinki

© Veeti Hautanen / Helsingin kaupunki

Nostoja yleisötapahtumien kävijämääristä Helsingissä 2023

❖ Helsinki City Running Day, 12.-13.5.	(15 000 juoksijaa)
❖ Samba Carnaval, 5.-11.6.	(30 000 kävijää)
❖ Sideways, 8.-10.6.	(26 000 kävijää)
❖ Helsinki-päivä 12.6.	(120 000 kävijää)
❖ Helsinki Pride -viikko, 26.6.- 2.7.	(100 000 kulkue)
❖ Tuska Festival, 1.-2.7.	(49 000 kävijää)
❖ Helsinki Cup,10.-15.7. +katsojat	(20 000 pelaajaa)
❖ Flow Festival, 11.-13.8.	(90 000 kävijää)
❖ Helsingin Juhlaviikot 15.8.- 1.9.	(220 000 kävijää)
❖ Helsinki Design Week, 8.-17.9.	(50 000 kävijää)
❖ Helsinki Horse Show,18.-22.10	(55 000 kävijää)
❖ Slush, 30.11.-1.12,	(25 000 kävijää)
❖ Tuomaan markkinat 1.- 22.12.	(350 000 kävijää)
❖ Uudenvuoden juhla	(70 000 kävijää)

Messukeskus: yli 1 milj. tapahtumakävijää

Olympiastadionin tapahtumat: Toimintavuoden 2023 aikana Olympiastadionilla vieraili yhteensä noin 725 000 henkilöä, josta **tapahtumakävijöitä** oli yhteensä **474 599**.

Kuva Jussi Helsten

Kulttuuri, merellisyys sekä torit ja kauppahallit Helsingin vetovoimatekijöinä

Helsinki kulttuurikaupunkina

- **Kulttuurin avustuksilla** tuotetaan merkittävä määrä kulttuuritoimintaa Helsingissä, mikä lisää ja ylläpitää Helsingin vetovoimaa ja työpaikkoja sekä samalla tuottaa palveluita kaupunkilaisille.
 - Vuonna 2023 kulttuurin avustuksia myönnettiin noin 18,9M€ yhteensä 487 eri toimijalle. Tästä kokonaisuudesta reilu 0,5M€ myönnettiin koronasta palautumiseen taiteen ja kulttuurin tekijöiden toiminnan jatkumiseen ja tukemiseen yhteensä 172 projektille.
 - Lisäksi myönnettiin noin 29,7M€ laitosavustuksia kuudelle toimijalle, kuten HAM Helsingin taidemuseosäätiölle sekä Suomen Kansallisooppera ja -balettisäätiölle, jotka vaikuttavat merkittävästi Helsingin kulttuuri- ja tapahtumatarjontaan.
- Vuonna 2023 tuettiin erityisesti kulttuurin toimijoita ja tekijöitä sekä tapahtumallisuutta koronasta palautumiseen varatulla erillismäärärahalla, muun muassa
 - **Espan lavalla** nähtiin kesällä 2023 valtava määrä helposti saavutettavia ja tasokkaita ilmaisia esityksiä, jotka keräsivät yli 155 000 katsojaa, kaupunkilaisten lisäksi myös turisteja
 - **Museoiden elämyskierros**, jonka keskeisenä strategisena tavoitteena oli erityisesti keskusta-alueen elävöittäminen, keräsi yhteensä 2000 kävijää yhden illan aikana
 - Jakamalla noin 450 nuorelle **kulttuuripassi** (100 euron lahjakortti lippu.fihin), joka sekä mahdollisti vähävaraisten nuorten pääsyn kulttuurin pariin pandemian jälkeen, että myös tukemalla kulttuuri- ja tapahtuma-alan toimijoita
 - Toteuttamalla alueellisten **kulttuurikeskusten tapahtumatuotantoja**, jotka tarjosivat alueen asukkaille ja kaikille helsinkiläisille tapahtumia, jotka heijastelivat myös alueiden asukkaiden toiveita.
- Vuoden 2023 aikana uusi arkkitehtuuri- ja designmuseo valmisteltiin kaupungin ja valtion päätöksentekoon ja Helsingin kaupunginvaltuusto vahvisti 14.2.2024 päätöksellään Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön pääomittamisen uuden museon toteutuksen mahdollistamiseksi. Tavoitteena on kansainvälisen huipputason museo, joka piirtää uuden kuvan Helsingistä designpääkaupunkina ja Suomesta muotoilun ja arkkitehtuurin edelläkävijänä.

Vetovoiman lisääminen kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla

- Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ylläpitämällä toimipaikoilla on merkittävä rooli Helsingin vetovoimatekijänä. Museot ovat Helsingin keskustan tärkeä ja edelleen kehittyvä vetovoimatekijä, ja monet niistä ovat kasvattaneet voimakkaasti kävijämääriään. Keskustakirjasto Oodi on vakiinnuttanut paikkansa Helsingin käytetyimpänä kirjastona ja on yksi kansainvälisesti tunnetuimmista matkailunähtävyyksistämme. Kaupungin oma musiikkiin keskittyvä taide- ja kulttuuritarjonta tapahtuu Musiikkitalossa, jossa Helsingin kaupunginorkesteri konsertoi viikoittain ja vierailunäyttämönä toimiva Savoy-teatteri operoi keskustassa myös ilmaiskonsertteja tarjoavaa Espan lavaa.
- Museoiden, orkesterin ja Oodin kävijät
 - **Helsingin kaupunginmuseo** oli Ateneumin jälkeen Suomen toiseksi suosituin museokohde ja sen toimipisteissä vieraili vuonna 2023 yhteensä 433 422 museokävijää (vuonna 2022 yhteensä 302 517 kävijää).
 - Helsingin **kaupunginorkesterin** syksyllä 2022 alkaneen konserttikauden teemana oli Suomi ja suomalainen musiikki. Kokonaiskävijämäärä Helsingin kaupunginorkesterin kaikissa konserteissa ja tapahtumissa oli **vuoden 2023 aikana noin 105 000** (104 972). Orkesterin Musiikkitalossa järjestämien sinfoniakonserttien ja vastaavien täyttöaste vuonna 2023 oli 82,7 %.
 - Helsingin kirjastot loivat merkittävää vetovoimaa 8 149 764 kävijällä vuoden aikana, joista keskustakirjasto **Oodissa** 2 477 668 kävijää.
- Kasvava leirintämatkailun suosio näkyi **Rastilan leirintäalueella**, jossa yöpyi yhteensä 110 601 henkilöä vuonna 2023, joista noin 45 000 oli ulkomaalaisia matkailijoita. Vaikka ulkomaisten matkailijoiden osuus pysyi edelleen hiukan alhaisemmalla tasolla kuin ennen pandemiaa, nousi leirintäalueen kävijämäärä vuoden 2019 ennätysellisen tuloksen tasolle.

Helsinki

© Helsingin kaupunki / Maarit Hohteri

Merellinen Helsinki

- Helsingin kaupunki on ollut vahvasti mukana edistämässä merellistä tapahtumatarjontaa, muun muassa Helsinki Biennaali 2023 sekä tulevien vuosien tapahtumia, kuten Helsinki Biennaali 2025 ja Tall Ships Races 2024.
- Vuoden 2023 aikana liikuntapalvelukokonaisuus on osallistunut aktiivisesti Merellisen Helsingin ohjausryhmän työhön sekä sen alaisuudessa toimiviin työryhmiin, joissa kehitetään niin vesiliikennettä, ravintolalaivojen toimintaa sekä saariston virkistyskäyttöä.
- Merellisten palveluiden vahvistaminen osana saarten ja ranta-alueiden palveluiden parantamista sekä omana työnä, mikä hyödyttää sekä kaupunkilaisten vapaa-ajanviettoa että myös vahvistaa Helsingin vetovoimaisuutta matkailun näkökulmasta. Työtä on tehty yhdessä yrittäjien kanssa.
- Helsingin merellistä vetovoimaisuutta ovat vahvistaneet myös liikuntapalveluiden perustoimintaan kuuluvana toimenpiteenä muun muassa uimarantojen ja saarten opasteiden uusiminen sekä talviuinnin kehittäminen muun muassa lisäämällä talviuintipakkoja.

Helsinki

© Helsingin kaupunki / KopterCam

Takaisin Hakiksen halliin

Helsingin ruokakulttuurin ja kulttuuriperinnön kannalta koettiin huhtikuussa 2023 merkittävä hetki, kun viisi vuotta remontissa ollut Hakaniemen halli avasi ovensa upeasti uudistettuna. Jälleennäkemistä juhlistettiin erilaisilla tapahtumilla ja kumppanuuksilla läpi vuoden.

Avajaisviikko

- Sneak Preview lounas ruoan ja kulttuurin kutsuvieraille, Avajaiset sidosryhmille ja avajaisviikonloppu kaupunkilaisille. Tapahtumat toteutettiin yhteistyössä ruoka- ja lifestylemedia Bella Tablen kanssa.

Open House Helsinki

- Arkkitehtuurin ja rakennetun kaupunkiympäristön festivaali Open House Helsinki toteutti yhteistyössä Kaupunkitilojen kanssa hallikierroksia toukokuussa.

Skidi Market

- Toiminnallinen kauppaleikki toteutettiin kesäkautena hallin pikkukävijöille yhteistyössä Skidit-kollektiivin kanssa.

Lähiruokakioski

- Kuratoitu joukko innovatiivisia, uusia lähiruokayrittäjiä uusine ruokakonsepteineen valtasi hallin Lähiruokakioskin parin viikon jaksoissa koko syksyn ajan. Yhteistyö toteutettiin osana Urban&Local -hanketta, yhdessä Forum Viriumin kanssa.

Halliween

- Halliween, kauhean herkullinen juhla! Halli houkutteli perheitä seikkailemaan kahden kerroksen kivoissa kauhuissa. Uusi tapahtumaperinne tehtiin yhdessä halliyrittäjien ja kaupungin tapahtuma- ja kulttuuritoimijoiden kanssa.

Joulu-Helsingin parhaat paikat

- Helsinkiläisen joulun herkut ja tunnelma haetaan halleista! Joulunalus aikaan halleissa esiintyvät Stadin slangikuoro ja lähikoulun musiikkiluokkalaisia.

Helsinki

Torien asialla

Helsingin torien potentiaali monimuotoisen kaupunkielämän ja pienimuotoisen, persoonallisen kaupankäynnin kiihdyttäjänä on vielä vajavaisesti hyödynnetty. Helsingin Kaupunkitilat teki asian eteen vuonna 2023 seuraavaa:

Toritarinoita Radio Helsingissä

- Radio Helsingin kuukausittaiset kaupunkiohjelmat toteutettiin huhti-syyskuussa Kaupunkitilojen ajankohtaisissa kohteissa. Lähetyksessä puhuttiin yrittäjien kanssa sesongeista, kohteista sekä kaupunkikulttuurista.

Torikortteleiden terrassilaajennus Senaatintorille

- Torikorttelit laajeni isoksi yhteisterassiksi Senaatintorin rinnalle. Terrassin pyörittämisestä vastasivat kortteleiden yrittäjät. Terrassi palveli myös presidentti Bidenin vierailun ajan kv-lehdistövieraita.

Toriterassit pienemmillä toreilla

- Hietalahden hallin yrittäjät pyörittivät vilkasta terassia torilla ja Töölön torin terasseista vastasivat ympäröivän kivijalan ravintolayrittäjät.

Rakastetut Maalaismarkkinat

- Kerran kuukaudessa Hakaniementori tulvii maalaismarkkinakävijöitä. Markkinat saivat lisätilaa väistöhallin purun jälkeen torilta. Maalaismarkkinat pystyttää TMK / Ari Kallas.

Toripäivässä hahmoteltiin torien tavoitetilaa

- Syksyllä Kaupunkitilojen järjestämä Toripäivä keräsi torien kehittämisestä kiinnostuneet keskustelemaan potentiaalista ja kunnianhimesta torien kehittämisessä. Toripäivästä haettiin myös vauhtia torien kunnostukseen ja ideoita erikoistamiseen.

Kirpputoreilua ja päivämyyntikokeiluja

- Hietalahden torilla toimi kesäviikonloppuisin kirpputori ja heinä-syyskuussa Ylä-Malmin torilla toteutettiin päivämyyntikokeilu yhteistyössä Malmin kirjaston kanssa.

Helsinki

7

Nostetaan helsinkiläisten todennäköisyyttä työllistyä

- Työllisyyspalveluiden toiminta vuonna 2023
- Työllistymistä tukevia erityisiä toimenpiteitä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla
- Työllistymisen tukeminen kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla

Tiivistelmä keskeisistä havainnoista

- Työttömyystilanne Helsingissä on heikentynyt vuoden 2023 aikana. Työttömyys oli joulukuussa 2023 1,2 prosenttiyksikköä korkeammalla kuin vuotta aikaisemmin.
- Työttömyyden noustessa myös kaupungin vastuulla olevan työllisyyden kuntakokeilun asiakasmäärä on noussut. Vuoden 2023 joulukuussa kuntakokeilulla oli asiakkaita 49 989 (10 % enemmän kuin vuonna 2022).
- Kuntakokeilun asiakastyössä työskenteli 328 henkilöä, jolloin yhdellä asiantuntijalla oli keskimäärin 152 asiakasta. Helsingin kuntakokeilussa asiakaspalvelun henkilöstömäärä asiakasta kohden on muuhun Suomeen ja TE-toimistoon verrattuna korkein, vaikka vuoden aikana asiantuntijamäärää voitiinkin lisätä 49 työntekijällä.
- Joulukuussa 2023 kuntakokeilun asiakkaista 59,2 %:lla oli voimassa oleva työnhaku-, kotoutumis- tai muu suunnitelma. Tilanne oli parantunut vuoteen 2022 verrattuna peräti 12 prosenttiyksiköllä.
- Työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa toimintaa on kehitetty muun muassa vahvistamalla tiedolla johtamista, toteuttamalla tulosperusteisia palveluhankintoja sekä aloittamalla työnantajapalveluiden rakentaminen. Toiminnan tuloksellisuuteen ja työllistymistä edistävien palveluiden kohdentamiseen asiakkaiden tarpeisiin on kuitenkin vaikuttanut pohjoismainen työvoimapalvelumalli ja sen tuoma hallinnollinen lisätyö.
- Vuoden 2023 aikana merkittävin kehittämissponnistus on liittynyt TE-palvelu-uudistuksen valmisteluun. 1.1.2025 vastuu julkisten työvoimapalveluiden järjestämisestä siirtyy valtiolta kuntien muodostamille työvoimaviranomaisille. Käytännön muutosohjelmaa viedään Helsingissä eteenpäin 11 osaprojektissa.

Työllisyyspalveluiden toiminta vuonna 2023

Työllisyyden kuntakokeilun avainlukujen kehitys

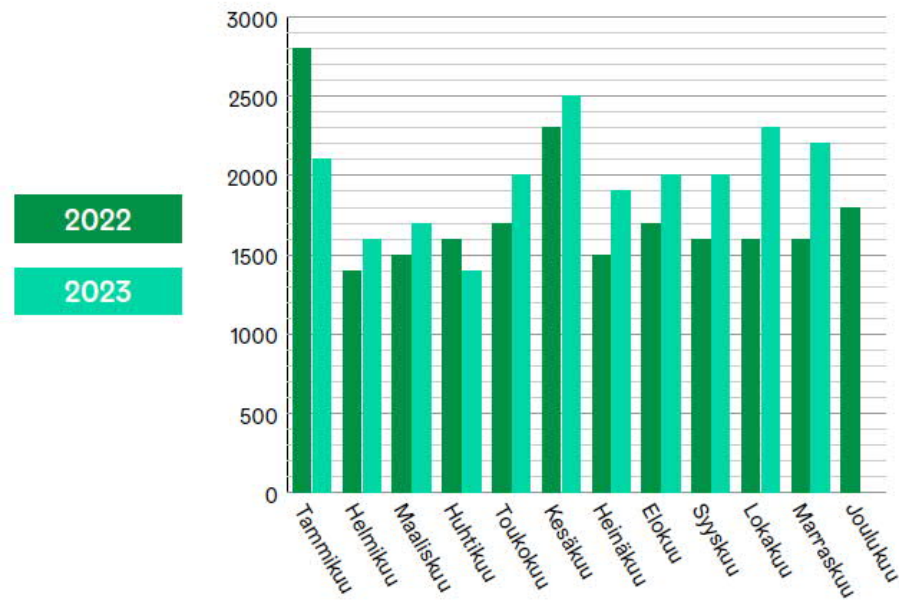
- Työttömyystilanne Helsingissä on heikentynyt vuoden 2023 aikana. Työttömyysaste oli vuoden 2023 joulukuussa 11,6 %, mikä on 1,2 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömiä työnhakijoita oli Helsingissä vuoden lopussa yli 40 000 eli yli 10 % enemmän kuin edellisvuoden lopussa. Tilastoitujen avointen työpaikkojen määrä tippui vuoden aikana jopa 40 %.
- Kuntakokeilun asiakasmäärä on noussut tasaisesti kokeilun alettua samalla, kun TE-toimistossa asiakasmäärä on pienentynyt. Vuoden 2023 joulukuussa asiakkaita oli 49 989, mikä on 10 % enemmän kuin edellisen vuoden joulukuussa.
- Kuntakokeilun asiantuntijatehtävissä (asiakastyössä) työskenteli 328 henkilöä, jolloin keskimääräinen asiakasmäärä oli 152 asiakasta/asiantuntija. Asiantuntijamäärä kasvoi edellisvuodesta 49 työntekijällä.
- Palveluiden piirissä oli 24,2 % asiakkaista, mikä on noin prosenttiyksikön vähemmän kuin edellisvuonna.
- Joulukuussa 2023 kuntakokeilun asiakkaista 59,2 %:lla oli voimassa oleva työnhaku-, kotoutumis- tai muu suunnitelma, mikä oli 12 prosenttiyksikköä enemmän kuin edellisen vuoden lopussa.
- Työmarkkinatuen kuntaosuus oli 89,1 M€ vuonna 2023, eli jokseenkin samaa tasoa kuin edellisenä vuonna.

Työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa Helsingin kaupunki on vastannut nuorten alle 30-vuotiaiden, maahanmuuttajien ja työnhakijoiden, jotka eivät ole oikeutettuja ansiopäivärahaan työllisyyspalveluista.

1.1.2025 alkaen vastuu julkisten työvoimapalveluiden järjestämisestä siirtyy kokonaan valtiolta kuntien muodostamille työvoimaviranomaisille.

Vuoden 2023 Helsingin kuntakokeilun avainluvut

Työhaun aloituksia

500+
palvelua henkilö-
asiakkaille

120+
palvelu-
kumppania

5
toimipistettä
Kamppi, Pasila,
Itäkeskus,
Viipurinkatu ja
Ohjaamo

asiakas-
yhteydenottoja
1000 000+
vuonna 2023

noin
46 000
kuntakokeilun
asiakasta
kuukausittain

500+
työntekijää, joista
noin 350 työsuhteessa
Uudenmaan
TE-toimistolla ja
noin 150 Helsingin
kaupungilla

Kehittämisen painopisteet työllisyyspalveluissa

- Vuoden 2023 aikana kuntakokeilussa tehtävää työtä on viety aiemmasta lain määrittämien asiakasryhmien mukaisista palvelukokonaisuuksista asiakkuuksien johtamiseen. Avainasiakasryhmiksi on määritelty pitkään työttömänä olleet, nuoret, kotoutujat, uudet asiakkaat sekä työnantaja-asiakkaat.
- Työllisyyspalveluissa on panostettu vahvasti laajan palveluvalikoiman rakenteistamiseen lokakuussa 2023 julkaistun Uudenmaan palvelumanuaalin kautta. Tämä selainpohjainen palvelu helpottaa asiakasohjausta ja tarjoaa jatkossa myös henkilöasiakkaalle paremman näkymän palveluvalikoimaan, mikä johtaa siihen, että asiakas saa entistä osuvampaa työllistymistä edistävää palvelua.
- Tiedolla johtamisen kehittäminen on ollut kuntakokeilussa yksi tärkeistä tavoista saada palveluista osuvampia ja tehokkaampia. Palveluista on alettu laatia tuloksellisuuskarttaa ja samaan aikaan tarkastellaan palveluiden vaikutuksia myös asiakasryhmien näkökulmasta. Taustana toimii vuoden 2023 aikana käyttöön saatu asiakastietovaranto. Helsingin kuntakokeilu on ainoana kuntakokeiluna ja tulevana työvoimaviranomaisena rakentanut datansiirto- ja varastointiratkaisun, jolla dataa voidaan hyödyntää palveluiden kehittämisessä, palveluun ohjauksessa ja hankintojen arvioinnissa.
- Kuntakokeilun tuloksellisuuden edellytyksiin on vaikuttanut erityisesti pohjoismaisen työvoimapalvelumallin tuoma hallinnollinen taakka ja velvoittavat tehtävät, jonka vuoksi palvelun kohdentamista sitä eniten tarvitseville ei voida täysimääräisesti toteuttaa. Valtion tietojärjestelmäkehitys työvoimapalveluiden tarpeisiin on pahasti kesken, mikä on haastanut digitaalisten palveluiden kehittämistä.

Työnantajapalveluiden kehittäminen

- 1.3.2021 voimaan tullut laki työllisyyden kuntakokeiluista ei siirtänyt kokeilukunnille TE-toimiston hoitamia lakisääteisiä työnantajapalveluita. Työnantajapalvelut olivat vuonna 2022 vielä pitkälti palkkatuen ja Helsinki -lisän myöntämistä sekä erilaisten rekrytointitapahtumien järjestämistä.
- Vuoden 2023 aikana Helsinki on lähtenyt aktiivisesti rakentamaan työnantajakumppanuuteen perustuvia toimintamalleja, joissa tavoitteena on vastata rekrytoivien yritysten tarpeisiin. Yritysyhteistyötä kehitetään monitasoisesti ja mm. uusia työrooleja ja rekrytoinnin tukimuotoja viedään eteenpäin uudistettavalla konseptilla.
- Työnantajapalveluiden valmistelua varten perustettiin keväällä 2023 pääkaupunkiseudun kaupunkien yhteinen projektitoimisto valmistelemaan hankintojen ja työnantajapalveluiden toiminnallisia kokonaisuuksia. Yhteistyö astuu voimaan vuoden 2025 alusta. Lakisääteisten työnantajapalveluiden osalta valmistelut ovat edenneet suunnitellusti.
- Palkkatukilainsäädäntö uudistui kesällä 2023. Kuitenkin palkkatuettuja ja Helsinki-lisällä tuettuja työsuhteita solmittiin lähes edellisvuoden tahtiin. Helsinki-lisän hakeminen digitalisoitiin vuoden 2023 aikana.

Merkittävät työllistymistä tukevat palveluhankinnat vuonna 2023

- Työllisyyspalveluilla on kaksi merkittävää omaa palveluhankintaa, jotka molemmat ovat vahvasti tulosperusteisia.
 - **Räätälöity valmennuspalvelu** on tarkoitettu pitkään työttömänä olleille asiakkaille, jotka tarvitsevat pitkäkestoista ja monialaista tukea työllistymisen polulla. Hankinta perustuu innovaatiokumppanuuteen, jossa palveluntuottajina ovat Hoivatie Oy ja Live-säätiö. Vuoden 2023 loppuun mennessä palvelussa on ollut yhteensä 663 asiakasta. Palvelun maksimiaika (12 kk) on päättynyt 479 asiakkaan kohdalla. Näistä 243 (48 %) asiakasta on työllistynyt avoimille työmarkkinoille, palkkatuella yksityiselle tai julkiselle sektorille tai aloittanut ammatillisen koulutuksen. Tulosta voidaan pitää loistavana huomioiden asiakasryhmän haastavuus.
 - **Kauppan, matkailun ja ravintola-alan työllistymispalvelun** tavoitteena on asiakkaiden nopea työllistyminen työvoimapula-aloille. Palvelukonsepti on kaksiosainen: kaikille tehtävä alkukartoitus sekä henkilökohtainen työllistymisen tuki (6 kk) niille asiakkaille, joilla edellytykset työllistyä suoraan avoimille työmarkkinoille. Palveluntuottajina ovat Y4Works Oy ja Wenhe Oy. Vuoden 2023 loppuun mennessä alkukartoituksessa on ollut 1021 asiakasta. Palvelussa on aloittanut 702 asiakasta, joista vieraskielisiä on ollut 310. Palvelu on päättynyt 160 asiakkaan kohdalla työllistymiseen ja 7 on aloittanut ammatillisen koulutuksen.

TE2024-uudistuksen valmistelu

- Helsingin kaupungin TE24-muutosohjelman tavoitteena on varmistaa, että kaupunki tarjoaa asiakaslähtöisiä palveluja helsinkiläisille työnhakijoille ja koko pääkaupunkiseudun työnantaja-asiakkaille 1.1.2025 alkaen.
- Kaupungin sisällä muutosohjelmatyö järjestäytyi työllisyyspalveluiden johdolla huhtikuussa 2023. Ohjelmaa koordinoimaan kutsuttiin kesällä kaupungin ylimmän johdon muodostama TE24-ohjausryhmä.
- TE24 muutosohjelmassa on tunnistettu 11 osaprojektialuetta, joiden kautta varmistetaan kaupungin kyky vastaanottaa uusi tehtävä ja toteuttaa työvoimapalvelut kaupunkiyhteisesti. Lisäksi osaprojektien avulla aloitettiin palvelun tarvitsemien toimintaedellytysten rakentaminen esim. asiakaspalvelun konseptit ja prosessit, toimitilaratkaisut ja sekä henkilöstösuunnittelu.
- Muutosohjelman projekteihin ja alaprojekteihin osallistuu suuri joukko kaupungin ja Uudenmaan TE-toimiston henkilöstöä. Projektien etenemistä seurataan yhteisellä muutosohjelmafoorumilla.
- Vuonna 2023 on toteutettu kattava riskienarviointi, jonka kautta on tunnistettu uudistukseen liittyvät riskit kaupungin prosessien mukaisesti. Riskejä seurataan säännöllisesti ja tarvittaessa ryhdytään toimenpiteisiin niiden minimoimiseksi. Tavoitteena on, että asiakkaan sama palvelu jatkuu katkeamattomana huolimatta järjestäjätahon muutoksesta.

Yhteistyön rakentaminen SoTePe:n kanssa

- Helsingiläisistä työttömistä 46% (1/24) on pitkäaikaistyöttömiä. Työttömyyden pitkittyessä terveydelliset rajoitteet lisääntyvät, joten työllisyyspalveluiden ja sote-palveluiden yhteensovittaminen entistä varhaisemmassa vaiheessa on oleellinen keino ennaltaehkäistä pitkäaikaistyöttömyyttä.
- Nykyinen TYP-toiminta on työllisyyspalveluiden, sote-pen ja kelan lakisääteistä yhteispalvelua. 2025 alusta nk. TyM-lain myötä palvelu on yhä useamman lakisääteinen oikeus.
- Työllisyyspalveluilla ja sote-pella on TYP-lainsäädännön nojalla yhteistyötä ja kaksi Työllisyyspalveluiden asiakastyön tiimeistä sijaitsee hallinnollisesti sote-petoimialalla.
- Vuoden 2025 alusta monialaisen palvelun lainsäädäntö muuttuu (jatkossa TyM), minkä vuoksi yhteistyöprosesseja on kehitetty jo vuoden 2023 syksystä alkaen.

Case: Työkypistemäärä

Kenelle?

Kaikille henkilöasiakkaillemme

Mistä on kyse?

Asiakkaan oma kokemus työkyvystä määrittää usein sitä, miten nopeasti henkilö työllistyy. Otimme syksyllä 2023 asiakaskohtaamisissamme käyttöön WHO:n kehittämän mikä on oma työkyky juuri nyt? -kysymyksen. Kysymys auttaa asiakkaan minäpystyvyyden arvioinnissa ja siihen vastataan asteikolla 1–10. Yksinkertainen kysymys auttaa ottamaan asian puheeksi asiakastapaamisissa.

Miten onnistuimme?

31.12.23 mennessä on saatu vastaus 1000 asiakkaalta.

Mitä jatkossa?

Yhtenäinen kysymyksenasettelu auttaa meitä tulevaisuudessa arvioimaan muun muassa erilaisten palveluiden vaikutusta asiakkaan työkykyyn ja sitä kautta työllistymiseen. Vuonna 2024 aiomme keskittyä toimintatavan vakiinnuttamiseen asiakastyössä.

Mikä on oma työkyky juuri nyt?

Työllistymistä tukevia erityisiä toimenpiteitä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on yhteiskunnallisesti merkittävä rooli koulutus- ja osaamistason nostamisessa

- Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla työskennellään tuloksellisesti koulutus- ja osaamistason nostamiseksi. Vuoden 2023 syyskuussa 99,4 % helsinkiläisistä peruskoulun päättäneestä ikäluokasta oli aloittanut opinnot peruskoulun jälkeisessä koulutuksessa. Ilman opiskelupaikkaa jääneiden tilanne kartoitetaan yksilöllisesti ja he saavat henkilökohtaista ohjausta sekä opintoihin että tarvittaviin tukipalveluihin hakeutumisessa.
- Toimiala kantaa merkittävää yhteiskuntavastuuta ollen mm. Suomen suurin tutkintokoulutukseen valmentavan (TUVA) koulutuksen järjestäjä. Vuoden 2023 aikana Stadin ammatti- ja aikuisopiston TUVA-koulutuksessa opiskeli 1480 opiskelijaa.

Perustiedot Stadin ammatti- ja aikuisopiston toiminnasta

- Vuonna 2023 Stadin AO:n opiskelijavirtauma oli yhteensä 22 480 opiskelijaa (josta tutkintokoulutukseen [sis. tuva-koulutus] osallistuneita oli 17 099 ja muuhun koulutukseen osallistuneita 5 381).
- Tutkintoja suoritettiin 4221.
- Ylivoimaisesti suurin koulutusala oli sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, johon kohdistui 22 % opiskelijavuosista. Seuraavina tulevat hius- ja kauneusalan pt (7,4%), media-alan ja kuvallisen ilmaisun pt (6,0 %), tuva-koulutus (5,4 %) ja sähkö- ja automaatioalan pt (4,2 %)
- Stadin AO:ssa voi kouluttautua yli 50:een eri ammattiin. Koulutuksiin hakeudutaan kevään yhteishaun lisäksi jatkuvassa haulla ympäri vuoden.

Opiskelijoiden sijoittuminen koulutukseen tai työhön vuosi valmistumisen jälkeen
(lähde: Tilastokeskus)

Vuosi	Stadin AO	Valtakunnan ka.
2021	80,3 %	82,3 %
2020	73,5 %	77,8 %

Amis-palautteen päättökyselyn kysymys: *”Koulutus paransi valmiuksiani työelämään siirtymiseen, siellä toimimiseen tai jatko-opintoihin”*

Vuosi	Stadin AO	Valtakunnan ka.
2023	4,3/5	4,3/5
2022	4,2/5	4,3/5
2021	4,3/5	4,3/5
2020	4,3/5	4,3/5

Oppisopimuskoulutusta lisättiin

- Varhaiskasvatuksen ja ammatillisen koulutuksen yhteisenä tavoitteena oli 20 % kasvu (218 aloittajaa) lastenhoitajan kelpoisuuteen tähtäävän oppisopimuskoulutuksen aloittaneiden määrässä. Tavoite saavutettiin ja em. oppisopimuskoulutuksissa aloittaneita oli yli 250.
- Nuorten aikuisten (18-29-vuotiaat) oppisopimusten määrä kasvoi vuonna 2023 verrattuna vuoteen 2022. Vuonna 2023 oli 621 oppisopimusta ja vuonna 2022 oli 522 oppisopimusta
- Ammatillinen koulutus, varhaiskasvatus ja sotepe tiivistivät yhteistyötään, rakentaen työelämäpedagogiikkaa ja toimintakulttuuria yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Toimiala tukee henkilöstönsä kouluttautumista. Vuoden 2023 aikana työnantajan tukemissa varhaiskasvatuksen opettajan monimuotokoulutuksissa on ollut varhaiskasvatuksesta osallistujia yhteensä 23 ja varhaiskasvatuksen sosionomin monimuoto- sekä polkuopinnoissa on ollut yhteensä 5 osallistujaa. Työnantajan tukemissa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen erityisopettajan opinnoissa on vuonna 2023 ollut yhteensä 10 osallistujaa.

Segregaation torjuntaa jatkuvalla oppimisella ja joustavilla työelämäpoluilla 1/2

- Ammatillisen koulutuksen ja elinkeino-osaston välistä yhteistyötä on säännönmukaistettu ja koulutustarjontaa on saatu kehitettyä entistä asiakaslähtöisemmäksi. Kuntakokeilun puitteissa järjestettyihin Nopeasti töihin - palveluihin osallistui 1528 osallistujaa. Lisäksi kuntakokeilun asiakkaille on järjestetty opinto- ja palkkatukityön ohjausta 2056 asiakkaalle.
- Stadin AO on aktiivinen JOTPA:n rahoitushauissa, joista on saatu avustusta jatkuvan oppimisen koulutuksiin. Saadulla rahoituksella on tarkoitus kouluttaa 360 uutta asiakasta sote-, varhaiskasvatus, tekstiili- ja muoti- sekä puhtausalalle. Jakautuen niin, että hoiva-avustajia 170, varhaiskasvatukseen 50, tekstiili- ja muotialalle 60 ja puhtausalalle 60. Lisäksi rahoituksella koulutetaan 60 uutta työpaikkaohjaajaa sote- ja varhaiskasvatusaloille.
- Helsingin aikuislukion nimi muutettiin Konepajan lukioksi 1.8.2023 alkaen ja lukion painotukseksi päätettiin verkostot ja työelämätaidot 1.8.2024 alkaen. Konepajan lukion nuorten lukiolinjalle otetaan 200 opiskelijaa kevään 2024 yhteishausta alkaen.
- Nuorten lukiokoulutuksessa otettiin käyttöön neljästi vuodessa toteutettava, yhteishakua täydentävä jatkuva haku.

Helsinki

Segregaation torjuntaa jatkuvalla oppimisella ja joustavilla työelämäpoluilla 2/2

- Yrittäjyyskasvatus, työelämään tutustumisjaksot ja kesäyrittäjyysohjelma tukevat nuorten opintoihin kiinnittymistä. Kesäyrittäjyysohjelman kaltaisten ohjelmien rakentaminen on tärkeää erityisesti niille nuorille, joilla on kiinnittymisen haasteita.
- Toisen asteen ja vapaan sivistystyön -24 sitovaksi tavoitteeksi päätettiin ristiinopiskelun rakenteiden luominen. Ristiinopiskelu mahdollistaa opiskelijoille yksilöllisemmät opinpolut, joka edesauttaa oman osaamisen potentiaalin saavuttamista. Mahdollisuus vaikuttaa omien opintojensa sisältöön myös lisää opiskelijan hyvinvointia. Lisäksi ristiinopiskelulla helpotetaan jatko-opintoihin siirtymistä ja vahvistetaan työelämävalmiuksia.
- Perusopetuksessa JOPO ja TEPPO tekevät työelämää tutuksi. Työelämä tutustumisten ja -yhteistyön avulla oppilaat saavat lyhyellä tähtämellä lisää koulumotivaatiota, mutta samalla pidemmällä tähtämellä he löytävät uusia näkökulmia omaan elämäänsä ja keksivät mielekkäitä suunnitelmia peruskoulun jälkeiseen opiskeluun ja työelämään. TEPPO-toiminnassa oli vuonna 2023 mukana noin 185 (kasvua vuoteen 2022 yli 50 %) oppilasta ja JOPOssa noin 70.
- Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa käynnistettiin vieraskielisten pedagogien työllistämisen polun pilotti, jossa kielikoulutuksen järjestää Työväenopisto. Vuoden 2023 aikana hakuinfoihin osallistui 82 henkilöä, joista 64 haastateltiin. Lyhytkoulutuksen aloitti 29, joista 15 eteni työkokeiluun.

Helsinki

Työllistymisen tukeminen kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla

Työllistymisen edistäminen kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla

- Kulttuurin avustukset tukevat ja lisäävät myös helsinkiläisten kulttuuritoimijoiden työllisyyttä. Vuosina 2022-2023 tuettiin erityisesti kulttuuriin ja taiteen ammattilaisia työllistämällä yli 600 alan ammattilaista sekä muita alan toimijoita koronapalautumisen erillismäärärahalla toteutettavissa kulttuuritapahtumissa ja tapahtumatuotannoissa, jotka keräsivät yhteensä noin 230 000 käyntikertaa.
- Nuorisopalvelut mahdollistivat 2 500 nuoren työllistymisen vuonna 2023 eri kanavin
 - Suurimpana **Kesätyöseteli**, joka mahdollisti 1 913 nuoren kesätyökokemuksen ja suurin osa heistä työllistyi pienyritykseen, jotka työllistivät ensimmäisiä kertoja.
 - **Jobd - ennaltaehkäisevän työllisyydenhoidon toimintamalli** tarjosi vuonna 2023 yli 300 nuorelle (keski-ikä 16,5 vuotta) yhteensä 2 145 työvuoroa lyhytkestoisia ja jatkotyöllistymistä edistäviä palkallisia työkokemuksia työuran alkuun. Nuoret tekivät helsinkiläisiä hyödyttäviä töitä muun muassa työskentelemällä apuna tapahtumissa tukien näin helsinkiläistä tapahtuma-alaa sekä järjestämällä toimintaa muille nuorille. Lisäksi jatkokehitettiin myös ikäihmisten yksinäisyyteen ja liikkumiseen tukea tuovaa toimintaa.
- Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala tarjosi kesätöitä yli 600 nuorelle kesällä 2023
- Työllistämisen edistämisen näkökulmasta kirjastopalvelut ovat tarjonneet digitukea ja -neuvontaa sekä mahdollistaneet tilojen käytön myös yritystoimijoille, erityisesti yritystoimintaa harrastaville ja maahanmuuttajataustaisille pienrittäjille.

Helsinki

© Helsingin kaupunki / Juho Kuva

Nuorten työllistymisedellytysten edistäminen Helsingissä

- Nuorisopalvelut työskentelee aktiivisesti nuorten työllistämisedellytysten edistämiseksi sekä tukemalla nuoria ensimmäisten työkokemusten saamiseksi usein eri toimenpitein. Pääpaino työllisyyttä edistävissä toiminnoissa on ennaltaehkäisyssä, työelämätaitojen oppimisessa ja ensimmäisten työkokemusten mahdollistamisessa, tarkoituksena ehkäistä nuorten ajautumista työttömyyteen tai raskaampien palveluiden pariin.
- Nuorisopalvelut tukevat nuoria digitaadoissa sekä työnhakemisessa, muun muassa järjestämällä nuorisotaloilla ja alueen kouluilla ympäri Helsinkiä kesätyöinfoja ja työnhakupajoja.
- Nuorisopalveluiden **Etsivä nuorisotyö** työskentelee aktiivisesti koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten, pääasiassa 18-24-vuotiaiden, saattamiseksi työelämään taikka opintoihin. Palvelu tavoitti vuoden 2023 aikana yhteensä noin 1 000 nuorta ja yhteistyötä tehtiin aktiivisesti työllisyyspalveluiden kanssa.
- **Ohjaamossa** nuoret saavat työhön ja koulutukseen ohjaavaa, yksilöllisten tarpeiden huomioivaa, palvelua sekä lisäksi myös työvoimapalvelut löytyvät saman katon alta. Ohjaamossa työskentelee myös muutama nuorisopalveluiden työntekijä ja heillä on keskeinen rooli nuorten työllistämisen edistämässä.
 - Yhteistyötä tehdään myös Etsivän nuorisotyön kanssa
- Nuorten työllisyyttä ja opintoja tukevaa koulutus- ja pajatoimintaa järjestetään myös yhteistyössä oppilaitosten kanssa, erityisesti Stadin ammatti- ja aikuisopiston kanssa esimerkiksi osana **Månsas deli kahvilatoimintaa**, jossa työskentelee 17-29-vuotiaita helsinkiläisiä työkokeilijoita, oppilaitosten opiskelijoita ja harjoittelijoita. Lisäksi myös **Tiivistämö** ja **Virittämö** tarjoavat työ- ja oppilaitosharjoittelupaikkoja sekä palkkatuollisia määräaikaista työsuhteita nuorille.

© Suvi-Tuuli Kankaanpää / Helsingin kaupunki

8

Edistetään työperusteista maahanmuuttoa ja kehitetään kotoutumista

- Kansainvälisten osaajien asettautumista tukevat palvelut
- Kaupungin palveluiden kehittäminen ja kaupunki työnantajana
- Kotoutumisasioiden koordinaatio ja kotoutumista edistävät palvelut

Tiivistelmä keskeisistä havainnoista

- Maahanmuuton merkitys Helsingin kasvulle on yhä suurempi. Ennakkotietojen mukaan vuonna 2023 nettomaahanmuuton osuus Helsingin väestönkasvusta oli 78 %. Kuntien välinen nettomuutto kääntyi Helsingissä jälleen kasvuun koronan jälkeisten vaikeampien vuosien jälkeen, mutta luonnollinen väestönkasvu on ollut kahden viime vuoden ajan hyvin pientä (ks. kalvo 7). Ilman maahanmuuttoa Helsinki ei juuri kasvaisi.
- Ukrainalaisten tilanne selittää nettomaahanmuuton korkeaa tasoa vain pieneltä osin. Kolmansista maista Suomeen suuntautuva työperusteinen maahanmuutto jäi vuonna 2023 edellistä vuotta matalammalle tasolle. Maahanmuuttoviraston lukujen perusteella merkittävä osa työperusteisesta maahanmuutosta suuntautuu Helsinkiin ja pääkaupunkiseudulle. Selvästi suurempi osa kolmansien maiden työperusteisesta maahanmuutosta liittyy ns. osaratkaisua edellyttävään työntekoon kuin erityisasiantuntijan tehtäviin. Erityisasiantuntijoiden osuus ensimmäisistä työperusteisista oleskeluluvista on ollut laskussa jo useamman vuoden ajan (osuus oli 8,6 % vuonna 2023).
- Kaupunki on luonut lakisääteisten kotoutumis- ja työllisyyspalveluiden rinnalla erityisiä palveluita, jotka tukevat maahanmuuttajien asettautumista ja vahvistavat heidän kiinnittymistään Helsinkiin. International House Helsinki (IHH) kokoaa useita viranomais- ja neuvontapalveluita samaan toimipisteeseen. IHH on tavoittanut vuonna 2023 selvästi edellisvuotta enemmän asiakkaita, minkä lisäksi toiminnan asiakastyytyväisyys on kasvanut. Kaupunki tukee osaajien houkuttelua panostamalla koko perheen kiinnittymiseen Helsinkiin. Tähän tarkoitukseen perustetulla Puoliso-ohjelmalla on jo yli 1300 jäsentä (vuoden aikana lähes 400 uutta jäsentä).
- Lisäksi kaupunki kehittää omia palveluitaan vastaamaan uudenlaiseen kysyntään – mm. englanninkielisen koulutustarjonnan riittävyteen kiinnitetään huomiota. Kaupunki on myös käynnistänyt omia rekrytointipilottejaan, joissa ulkomailta houkutellessa työntekijöitä kaupungin omiin työvoimapula-ammatteihin.

"Työllisten kokonaismäärä on 2000-luvulla kasvanut vajaalla 150 000:lla. Kotimaisia kieliä puhuvien työllisten määrä on kuitenkin vähentynyt 15 000:lla. Kotimainen työikäinen väestö alkoi vähentyä lähes 20 vuotta sitten. Vieraskielisten työllisten määrä sen sijaan on kasvanut 164 000:lla...

Koko 2000-luvun työpaikkojen kasvu on siis pelkästään maahanmuuttajien ja heidän jälkeläistensä varassa. "

Pekka Myrskylä:

[Maahanmuuttajat paikkaavat Suomen työllisyysvajetta | Tieto&trendit \(stat.fi\)](#)

Työperusteinen maahanmuutto vuonna 2023

- Ennakkotietojen mukaan vuonna 2023 Helsingin väestönkasvu oli 10 935 henkilöä, josta nettomaahanmuuton osuus oli 78 % (8520 henkilöä). Työperusteisen maahanmuuton osuutta kokonaisuudesta ei pystytä yksiselitteisesti kuvaamaan (esim. EU-maiden kansalaiset). Tiedossa on, että kolmansien maiden kansalaisille myönnettiin 2615 työperusteista ensimmäistä oleskelulupaa, joiden työnteon paikka on Helsinki. Kaikkien lupien osalta työnteon paikka ei ole tiedossa. Kotikunnan Helsingistä saaneita Ukrainan kansalaisia on luvussa mukana arviolta 1350.
- Vuodesta 2020 alkaen työperusteisissa oleskeluluvissa on ollut merkittävää kasvua. Vuonna 2023 hakemusmäärä jäi kuitenkin vuoden 2022 ennätyksellistä tasoa matalammaksi. Samalla erityisasiantuntijoille myönnettyjen työperusteisten oleskelupien osuus kaikista ensimmäisistä työperusteisista oleskeluluvista on laskenut. Erityisasiantuntijoiden osuus työperusteisista oleskeluluvista vuonna 2023 oli 8,6 %.
- Työperusteinen maahanmuutto keskittyy Etelä-Suomen isoihin kaupunkeihin.
 - Vuoden 2023 aikana Maahanmuuttoviraston tilastojen mukaan työperäisiä hakemuksia jätettiin koko maassa yhteensä 20 674. Viisi suurinta kansalaisuutta työperäisissä hakemuksissa olivat Filippiinit, Venäjä, Intia, Kosovo ja Kiina.
 - Sote-alalle on tehty ennätysmäärä myönteisiä osapäätöksiä ensimmäisiin työntekijän oleskelulupiin. Vuonna 2023 pelkästään sote-alalle Helsinkiin myönnettiin Filippiinien kansalaisille 553 työntekijän oleskelulupaa. Vuonna 2022 luku oli 76.
 - Filippiinien kansalaisten kasvanut työperäinen maahanmuutto Suomeen näkyy selvästi perhesidehakemusten määrän kehityksessä. Vuonna 2021 Suomessa työntekijänä oleskelevat filippiiniläiset jättivät yhteensä 241 perhesidehakemusta, kun taas vuonna 2023 hakemusmäärä nousi 973 hakemukseen (koko maassa).
 - Helsingissä lähes puolet erityisasiantuntijoista työskentelee ohjelmistoalan tehtävissä, kun taas esimerkiksi Turussa työskennellään rakennusalan erityistehtävissä.
- Helsingin vahvuus on pitovoimassa. Asettautumisen edistämisen palveluiden vahvistaminen ja mahdolliset muutos- ja kehittämistarpeet kotolain sekä kaupungin tavoitteiden näkökulmasta on tärkeää selvittää, suunnitella ja resursoida vuoden 2024 aikana.

Lähde: Maahanmuutto Suomeen. 1/2024. Maahanmuuttovirasto

Taulukko: Työperusteisten oleskelulupien jakautuminen kuutoskaupunkeihin (työnteon paikka on saatavilla 92 % tehdyistä päätöksistä)

	Työntekijän ensimmäisestä oleskeluvasta tehdyt myönteiset päätökset	Erityisasiantuntijoiden oleskeluvasta tehdyt myönteiset päätökset
Helsinki	2615	664
Espoo	359	225
Vantaa	359	50
Tampere	283	58
Turku	1354	128
Oulu	176	24

Helsinki

Business Helsinki

Kansainvälisten osaajien asettautumista tukevat palvelut

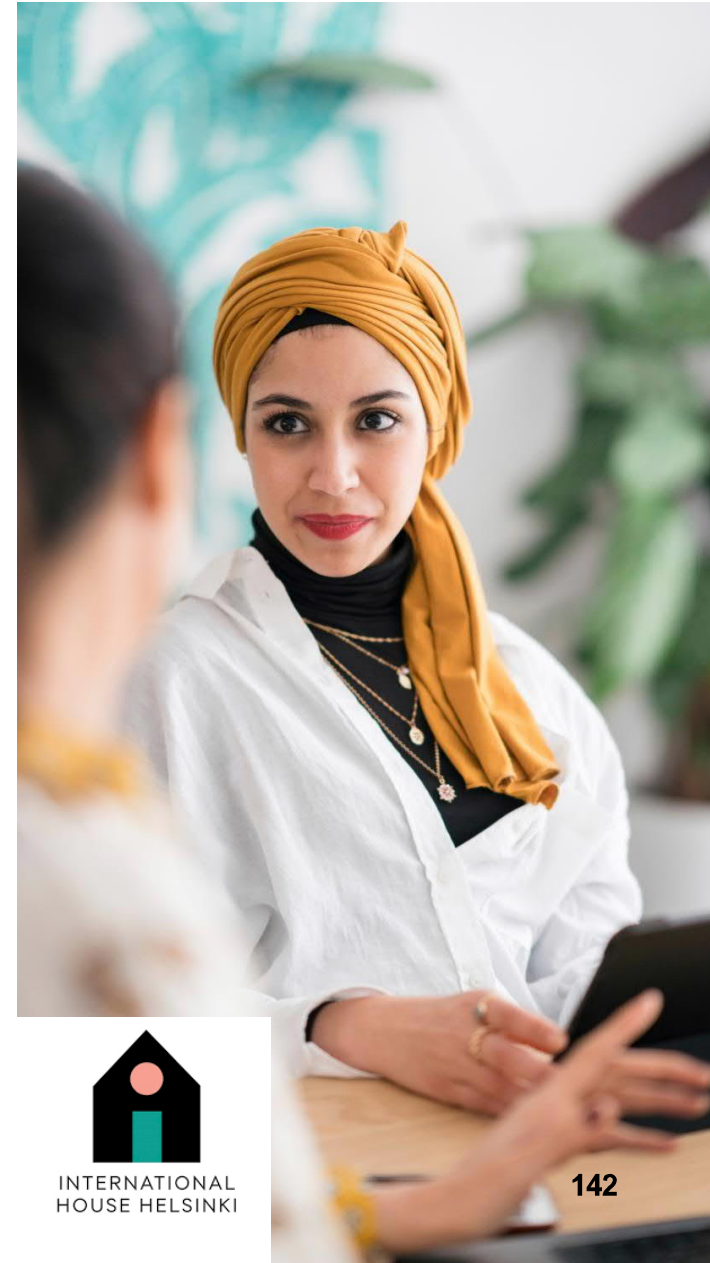
International House Helsinki

- International House Helsinki on seudullinen yhteispalvelu, joka tarjoaa monipuolisesti maahanmuuttajien tarvitsemia alkuvaiheen neuvonta- ja viranomaispalveluita saman katon alta. IHH:ssa ovat edustettuina Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupungit, DVV, Verohallinto, Kela, Maahanmuuttovirasto, TE-toimisto, Helsingin seudun kauppakamari, Eläketurvakeskus ja SAK.
- Toimintaa mittaavissa luvuissa on ollut vuonna 2023 selvää kasvua. Viestintästrategian, sekä digitaalisen markkinoinnin avulla verkkosivuston kasvu oli kaikista huomattavinta.
- Palautteen antamisen järjestelmät uusittiin ja kanavia kehitettiin. Palautteen määrä kasvoi huomattavasti, samoin tyytyväisyys palveluihin.

Tuloksia vuonna 2023 (vuosi 2022)

- Kokonaisasiakasmäärä pääkaupunkiseudun kaupunkien tarjoamissa ja valtion palveluissa oli 50 800 (46 520, kasvua 9,2 %). Helsingin kaupunki palveli yhteensä 7804 asiakasta vuoden 2023 aikana etänä ja paikan päällä. Näistä 1587 tavoitettiin ennakkovaiheen palveluissa.
- Verkkosivuston vierailijamäärät 111 598 (75 722, kasvua 47,2 %).
- Asiakaspalautteen laatu: 80 % tyytyväisiä tai hyvin tyytyväisiä (70 %, kasvua 10 prosenttiyksikköä).
- Asiakaspalautteen määrä: 3609 (987, kasvua 375 %).

Helsinki

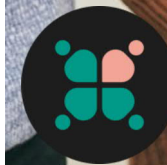
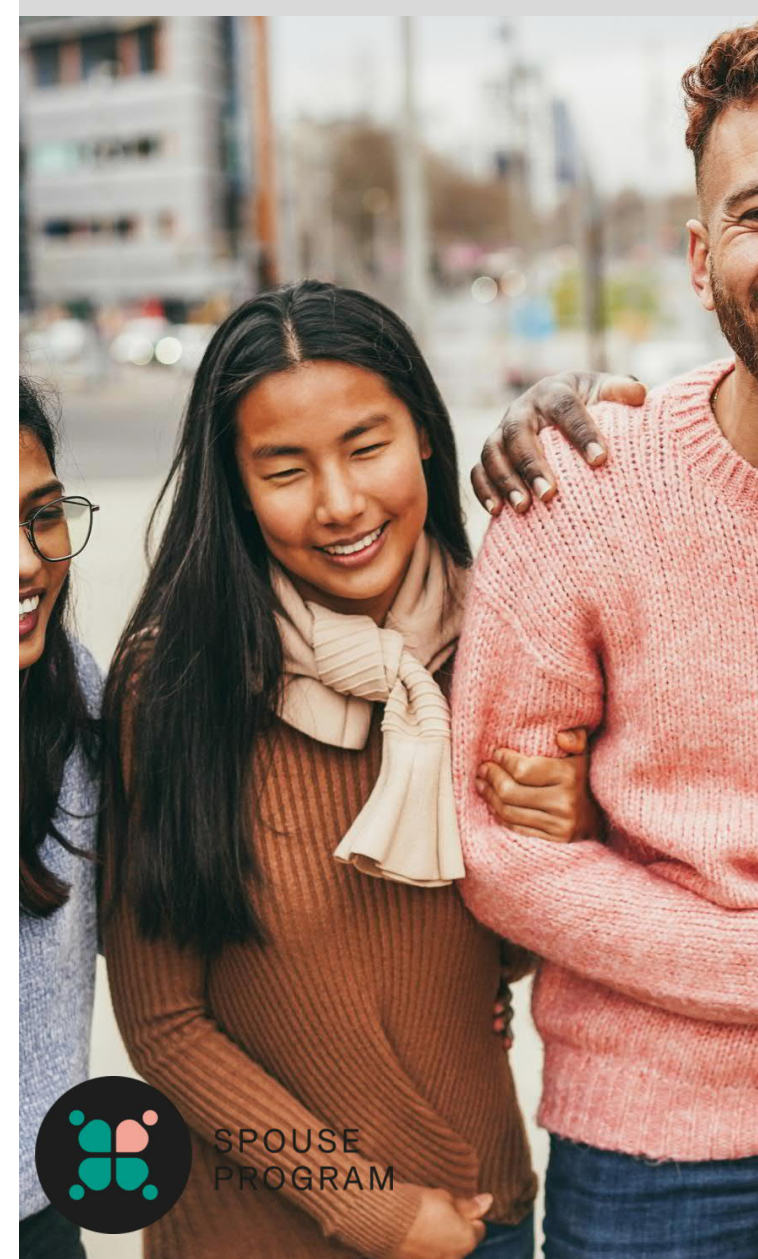
Puoliso-ohjelma

- The Spouse Program on palvelu pääkaupunkiseudulla asuville kansainvälisille puolisoille. Ohjelman päätavoitteena on tukea yrityksiä pitämään kansainväliset ammattilaisensa palveluksessaan auttamalla heidän puolisoitaan kotoutumaan ja pääsemään työmarkkinoille.
- Osallistuakseen monipuoliseen englanninkieliseen ura- ja sosiaaliseen toimintaan puolison on rekisteröidyttävä ohjelman jäseneksi. Ohjelma auttaa myös kumppaniyrityksiä rekrytoimaan korkeasti koulutettuja kansainvälisiä työnhakijoita jäsentensä joukosta.
- Puoliso-ohjelmaa rahoitti Talent Helsinki -hanke 31.3.2023 saakka. Sen jälkeen Helsingin kaupunki on rahoittanut ohjelmaa.

Tuloksia vuonna 2023

- Vuonna 2023 ohjelmaan rekisteröitiin 389 uutta jäsentä, yhteensä 1321 jäsentä. Lisäysprosentti 41%.
- 220 puolisoa sai ura- ja työnohjausta. Ura- ja työhöjauksen sisältöjä olivat LinkedIn-bootcampit, Suunnittele elämäsi Suomessa -koulutukset, Vaikuttavat esitystaidot -koulutukset sekä suomen kielen mentorointitapaamiset.
- 73 ilmoitti olevansa työnhakijoita, ja heistä 44 (60 %) työllistyi vuonna 2023.
- Puoliso-ohjelma järjesti yli 20 tapahtumaa, joista 12 oli uraan liittyviä. Tapahtumiin osallistui yli 480 henkilöä. Espoon kanssa yhdessä järjestettiin kaksi isoa vapaa-ajan tapahtumaa, joihin osallistui yli 230 ihmistä.
- Nykytilannetta ja tarpeita koskevaan kyselyyn vastasi 132 puolisoa (15 % kaikista lähetetyistä kyselyistä). Yleinen asiakastyytyväisyysaste säilyi yli 75 prosentissa.
- Toimintaan osallistui 30 aktiivista ja uutta yrityskumppania.

Helsinki

SPOUSE
PROGRAM

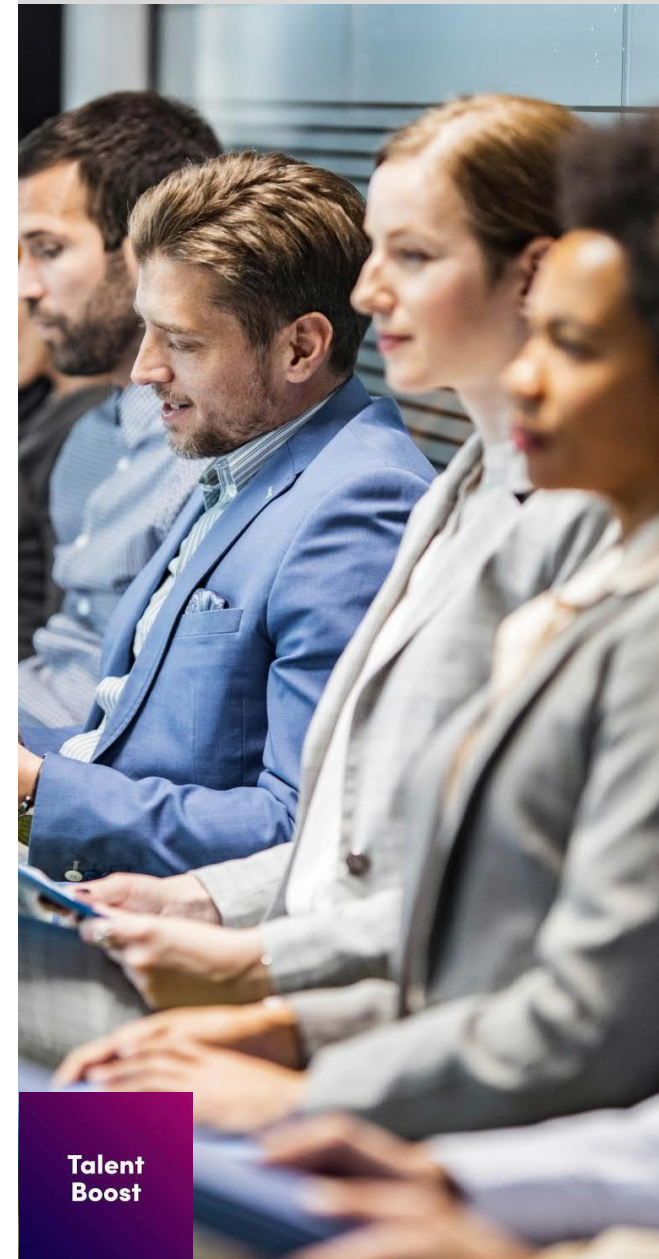
Talent Helsinki -hanke

- Talent Helsinki -hanke rahoitti International House Helsingin (IHH) ja Puoliso-ohjelman toimintaa huhtikuuhun 2023 asti, jonka jälkeen toiminta on keskittynyt työnantajien palveluihin. Hankeen rahoitus on turvattu 30.4.2024 asti.
- Hanke on pyrkinyt edesauttamaan kohtaantoa työnantajien ja kansainvälisten osaajien välillä luomalla uudenlaisia työnantajayhteistyön käytäntöjä, jotka tukevat työnantajia kansainvälisten osaajien rekrytoinnissa sekä helpottavat kansainvälisiä osaajia ja opiskelijoita työmarkkinoille kiinnittymisessä.
- Lisäksi hankkeen kautta on pyritty löytämään keinoja madaltaa työnantajien kynnystä palkata kansainvälisiä osaajia. Hanke on edennyt pääosin tavoitteidensa ja suunnitellun aikataulun mukaisesti.

Työnantajapalveluiden tuloksia vuonna 2023

- IHH Työnantajaneuvonta (Helsingin seudun kauppakamari, HSKK), noin 407 neuvontakertaa.
- Webinaarit työnantajille kv-rekrytoinnista (HSKK), 447 osallistujaa.
- 3 artikkelia sekä sosiaalisen median kampanja työperusteista oleskelulupaprosessista, 614 204 näyttökertaa (HSKK).
- 856 työnantajaan oltiin yhteydessä kansainväliseen työllistämiseen ja siihen liittyviin mahdollisuuksiin sekä suoraan kohtaantoon liittyen.
- Työnantajille suunnattuihin tapahtumiin osallistui yhteensä 157 työnantajaa.
- 12 vahvistettua työllistymistä yritysyritysyrityksen kautta.
- Ukrainalaisille naisille suunnattuun yrittäjävalmennukseen osallistui 7 naista, joista 4 perusti yrityksen.

Helsinki

Kansainvälisten osaajien houkutteluun liittyneet toimenpiteet vuonna 2023

- **Helsinki Partners** on kansainväliseen kaupunkimarkkinointiin sekä investointien ja osaajien houkutteluun keskittyvä Helsingin kaupungin omistama yhtiö.
- Tarkoituksena ja tehtävänä on kaupungin kansainvälisen kilpailukyvyyn ja vetovoiman kasvattaminen kaupungin strategiaan ja asettamiin tavoitteisiin perustuen.
- Yhtiö toimii osana laajaa kansallista ja kansainvälistä ekosysteemiä sekä tekee ja kehittää tiivistä verkostoyhteistyötä niin kaupunkikonsernin sisällä kuin sen ulkopuolellakin.

Tuloksia vuonna 2023

- Helsinki Exposed: 20 334 klikkausta
- Why Helsinki Deck: 101 lataukset
- Work Life Newsletter: 577 tilaajat
- 20 tapahtumaa
- Kaupungista kirjoitettu 22 artikkelia korkeatasoisiin julkaisuihin, kuten Forbes, Computer Weekly ja Times of India
- 1 rekry-pilotti: ruotsinkieliset varhaiskasvatuksen opettajat

Helsinki

Kaupungin palveluiden kehittäminen ja kaupunki työnantajana

Helsingin kaupunki kansainvälisten osaajien työnantajana

Kaupunki on asettanut tavoitteekseen kasvattaa merkittävästi vieraskielisten työntekijöiden ja harjoittelijoiden määrää ja osuutta kaupungin henkilöstössä. Tavoitteena on, että vuoden 2025 loppuun mennessä vieraskielisen henkilöstön osuus kaupungin koko henkilöstöstä on noussut vieraskielisten väestöosuutta vuonna 2020 vastaavalle tasolle, eli noin 17 prosenttiin.

Vuoden 2023 (31.12.2023) tilanne oli seuraava:

- Virallisesta henkilömäärästä muiden kuin suomen- tai ruotsinkielisten osuus on 9,3 %. Virallisesta henkilömäärästä 19,9 % äidinkieli ei ole tiedossa.
- Suurin vieraskielisten määrä on sosiaali- ja terveys- ja pelastustoimialalla (9,7 %). Sotepen osalta äidinkieli ei ole tiedossa 49,7 prosentilla henkilöstöstä.

Kehittämistyön tuloksia vuonna 2023:

- Puolisoiden ja perheen tukemisen mallia on kehitetty yhteistyössä muiden yksiköiden kanssa.
- Kaupunki on julkistanut KV-rekrytoinnin eettiset periaatteet.
- SOTEPE on kehittänyt pätevyitymisväylät uusille kv-taustaisille työntekijöille SOTE-alalla.
- International House Helsinki toteuttaa jatkuvasti Welcome-infoja uusille työntekijöille ja kartoittaa heidän tarpeitaan varhaisessa vaiheessa.
- Kanslia pilotoi suomen kielen opinnot työpaikalla kaupungin työntekijöille v. 2024.
- Pilotoidaan ”Monimuotoiseksi työyhteisöksi” -verkko-opinnot tukemaan työyhteisöjä ja esihenkilöitä.
- Korkeakouluharjoittelijat (Radhika Motan, Sabine Maselkowski) julkaisivat seuraavat raportit:
 - ”Report on the experiences of international interns in the City of Helsinki
 - ”Playbook” for collaboration within teams with diverse backgrounds

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan rooli ja merkitys veto- ja pitovoimatekijänä

Harrastamisen ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksien edistäminen

- Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala tarjoaa merkittävän määrän harrastamisen ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksia ylläpitämällä kirjastoja, liikuntapaikkoja, nuorisotiloja sekä kulttuurikeskuksia ja museoita.
- Osana perustoimintaa toimiala kehittää jatkuvasti palveluitaan vastaamaan paremmin helsinkiläisten tarpeita, huomioiden myös uudet asiakasryhmät. Työtä tehdään yhteistyössä kohderyhmien kanssa, kuten esimerkiksi vuonna 2023 Kulttuurikeskusten visiotyössä mukana ovat olleet niin alueen yritykset kuin paikalliset asukkaatkin.
- Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala on panostanut vuonna 2023 myös englanninkielisen ja muun kielisen palvelutarjonnan ja harrastustoiminnan kehittämiseen, muun muassa uudelleenmuotoilemalla Kulttuurin kummilapsitoiminnan, jotta tavoitamme paremmin myös muunkielisten väestön ja Harrastamisen Suomen mallin viestintämateriaalia on laadittu useilla eri kielillä ja selkosuomeksi, jotta informaatio tavoittaa laajasti perheitä.

Helsinki

© Juha Valkeajoki / Kultainen Sherpa / Helsingin kaupunki

Englanninkielisiä koulutuspalveluita vahvistettiin 1/2

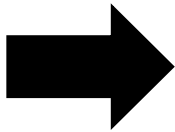
- Helsinkiin muuttavien on mahdollista hakea englanninkieliseen perusopetukseen jatkuvassa haussa ajankohdasta riippumatta. Jatkuvan haun sekä ryhmäkokojen kasvattamisen ansiosta kaikki Helsinkiin muuttavat englanninkielistä perusopetusta tarvitsevat oppilaat saavat paikan englanninkielisessä perusopetuksessa.
- Englanninkieliset ohjaus- ja neuvontapalvelut ovat parantaneet asiakaspalvelumme laatua ja asiakkailta on saatu kiitosta yksilöllisestä palvelusta. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla työskentelee kokopäiväinen koulutuskoordinaattori, joka palvelee englanninkielisestä ja kaksikielisestä opetuksesta kiinnostuneita perheitä.
- Englanninkielisen viestinnän asiantuntijan viran ansiosta viestintää toteutetaan entistä enemmän suomen ja ruotsin lisäksi englanniksi.
- Englanninkielisen ja kaksikielisen suomi-englanti-opetuksen valintakoesisällöt 7. vuosiluokalle hakevien osalta päivitettiin ja koesisällöt ovat aikaisempaa tarkoituksenmukaisemmat.

Helsinki

Englanninkielisiä koulutuspalveluita vahvistettiin 2/2

- Helsingin kaupungin järjestämän IB-opetuksen paikkamäärää päätettiin kasvattaa 100 aloituspaikasta 120 aloituspaikkaan syksystä 2024 alkaen.
- Stadin AO:ssa toteutetaan englanniksi matkailualan perustutkintoa sekä pelialan tutkinnon osia. Englantiavusteisuutta on edelleen lisätty tutkinto- ja TUVA-koulutuksessa.
- Työväenopistossa järjestettiin englanninkielellä oppimismahdollisuuksia ja kulttuurielämyksiä noin 100 kurssin/tapahtuman voimin. Lisäksi usealla kurssilla apukielenä käytetään englantia.
- **Lisäksi:** Opetus- ja kulttuuriministeriössä valmistellaan hallitusohjelman mukaisesti mahdollisuutta suorittaa kansallinen ylioppilastutkinto englanniksi. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta on nimetty henkilö kuuden suurimman kaupungin edustajaksi OKM:n asettamaan lainsäädäntöuudistuksen seurantaryhmään. Uudistus palvelisi kaupungin elinkeinopoliittisia tarpeita. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2024.

Englanninkielinen yo-tutkinto olisi tarkoitettu tarkasti rajatulle kohderyhmälle

- Englanninkielinen väylä olisi niille, joilla olisi mahdollisuus suorittaa lukiota englanniksi, mutta ei kotimaisilla kielillä.
- Opiskelijaksi otto kokonaan harkinnanvaraisella haulla.
- Kaikkien englanninkieliseen koulutukseen hyväksytyjen tulisi kuitenkin opiskella suomea pakollisena aineena.

Kansainvälisen rekrytoinnin kokeilut 2023

Kaupunkitasoisena tavoitteena on mahdollistaa ulkomailta rekrytointi kaikkiin tehtäviin, joissa kaupungilla on työvoimapulaa. Toiminnassa luodaan yhteiset menettelytavat ulkomailta rekrytointeihin ja kilpailutetaan kumppanit, jotka täyttävät kaupungin määrittelemät edellytykset.

- **Sotepe toteutti ensimmäiset rekrytoinnit ulkomailta vuonna 2023**
 - HSS Mehiläinen huhtikuu 2023, 24 hoiva-avustajaa oppisopimuksella.
 - Seure/Silkkitie marras-joulukuu 2023 50 sairaanhoitajaa ja 15 hoiva-avustajaa (Seure kilpailuttanut).
 - Sotepen tahtotilana säännöllinen rekrytointi ulkomailta, tarve nähdään suureksi ja jatkuvaksi. Sotepe valmistelee kilpailutusta rekrytointikumppaneista hoitohenkilöstön ulkomaisiin rekrytointeihin.
- Yhteistyössä Helsinki Partnersin, kasvatuksen ja koulutuksen toimialan (KASKO) sekä BBi Communicationin (BBi) kanssa toteutetaan kv-rekrytoinnin pilotti, jossa viisi (5) varhaisen kasvatuksen opettajaa rekrytoidaan ruotsinkieliselle puolelle Etelä-Euroopasta. Kokeilu jatkuu vuonna 2024.

Helsinki

Kotoutumisasioiden koordinaatio ja kotoutumista edistävät palvelut

Kotoutumisasioiden koordinointi

Yhteistyösopimus kotoutumisen edistämisen palvelujen tuottamiseksi kaupunginkanslialle 2023-2024

- Voimassa olevan kotoutumislain mukaisesti (1386/2010) kunta vastaa työvoiman ulkopuolisten kotoutujien palveluprosessista ja pakolaisten vastaanotosta.
- Sosiaali- ja terveystoimiala vastasi näistä palveluista vuoden 2022 loppuun saakka. Kun hyvinvointialueet perustettiin, järjestämisvastuu jäi kunnalle.
- Yhteistyösopimuksella mahdollistettiin se, että toimintoja voitiin jatkaa asiakaslähtöisesti.
- Elinkeino-osaston maahanmuuttoyksikkö koordinoi sopimusta.

Pakolaisten laskennalliset korvaukset kunnalle

- Vuoden 2023 alusta valtion pakolaisista maksamat laskennalliset korvaukset on maksettu erikseen hyvinvointialueille ja kunnalle.
- Elinkeino-osaston maahanmuuttoyksikkö seuraa kunnan laskennallisten korvausten tuloutumista kaupunginkansliaan. Vuonna 2023 laskennallisia korvauksia maksettiin yhteensä 5,7 miljoonaa euroa.

Tilapäistä suojelua saavien kuntamallia jatkettiin

- Helsinki tarjosi tp-suojelua saaville ukrainalaisille majoituskapasiteettia kaupungin vapaarahoitteisissa asunnoissa (113 asuntoa) noin 400 henkilölle vuoden loppuun saakka, jolloin Migri päätti järjestelyn (Kaupunginhallituksen päätös 6.3.2023).

Hallituksen esitys eduskunnalle kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

- Helsinki ei lausunnossaan kannattanut esityksen muutoksia lukuunottamatta hyvinvointialueen roolin tarkentamista pakolaisten vastaanotossa.

Kotoutumisen tuen määräraha vuonna 2023

- Työvoima ja maahanmuutto/maahanmuuttoyksikkö jakoi toimialoille ja Kanslian palveluille määrärahaa, jota käytettiin Helsingin kotouttamisohjelman mukaisiin toimenpiteisiin
- Tuloksia:
 - Kanslian viestinnän hanke kartoitti arabian-, venäjän- ja ukrainankielisten viestinnällisiä tarpeita, toteutti viestintäkokeiluja ja laati kaupunkitasoisia suosituksia viestinnän jatkokehittämiselle.
 - Kasko jatkoi Vanhemmat mukaan –toimintaa, jossa huoltajat opiskelevat suomen kieltä ja saavat yhteiskuntatietoa alkuopetuksen luokissa.
 - IHH kehitti etäneuvontaa ja asettautumispalveluita, mm. yksilö- ja ryhmäneuvontana sekä puoliso-ohjelmalla.
 - Kuvan Moniääninen Helsinki pureutui vastakkainasettelujen purkamiseen dialogisin ja polarisaatiostrategisin keinoin kaupunkiuudistusalueilla. Kulttuurin kummilapset –toimintaa kehitettiin kulttuurivähemmistöjen tavoittamiseksi.

Kotoutumislain kokonaisuudistus

1.1.2025 voimaan tulevan kotoutumislain mukaan kunnat ovat kokonaisvastuussa kotoutumisen edistämisestä ja yhteensovittamisesta

- **Lakiuudistuksen tavoitteet**

- Sujuvoittaa polkuja työelämään, tehostaa kotoutumisen edistämistä sekä parantaa työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien tavoittamista palveluihin.

- **Kunnalle tulevia uusia tehtäviä ovat muun muassa**

- Kotoutumiskoulutuksen ja monikielisen yhteiskuntaorientaation tarjoaminen, asiakkuuden hallinta uudessa kotoutumisen asiakastietojärjestelmässä sekä matalan kynnyksen ohjaus ja neuvonta.
- Laki velvoittaa entistä vahvempaan monialaiseen yhteistyöhön kunnan ja hyvinvointialueen välillä.

- **Valmistelun tilanne**

- Elinkeino-osaston maahanmuuttoyksikkö koordinoi valmistelua yhteistyössä kaupungin toimialojen ja työllisyyspalveluiden kanssa.
- Kunnan kotoutumisesta vastaava viranomaistoiminta tulee kytkeytymään osaksi kaupungin työllisyyspalveluja 1.1.2025 alkaen.

Kotoutuminen työllisyyspalveluissa

- Kotoutujien työllisyyspalveluissa palvellaan pääasiassa vasta maahanmuuttaneita työnhakijoita sekä palvelutarpeeltaan heihin verrattavia työnhakijoita.
- Vuonna 2023 asiakasmäärä kasvoi lähes 25 % mm. tilapäistä suojelua saaneiden ukrainalaisten asiakkaiden myötä. Heidän työllistymisensä edistämiseksi perustettiin erikoistunut tiimi, joka välitti töitä ja järjesti aktiivisesti mm. erilaisia rekrytilaisuuksia ja täydennyskoulutusmahdollisuuksia.
- Asiaksmäärien kasvusta huolimatta asiakkaita on pystytty ohjaamaan palvelutarvetta vastaaviin palveluihin ja kotoutuja-asiakkaiden aktivointiaste on lähes 70%. Asiaksmäärien kasvu on aiheuttanut ruuhkaa erityisesti kotoutumiskoulutuksissa.
- Kotoutuja-asiakkaisiin on haluttu työllisyyspalveluissa panostaa kuntakokeilun tavoitteiden mukaisesti. 2023 käynnistettiin kokeilut uusien kotoutujien nopeasta työllistymisestä työvoimapulasta kärsivälle HoReCa-alalle.
- Työllisyyspalveluissa valmistaudutaan koto2024-lakiuudistukseen, jonka myötä työllisyyspalveluista tulee viranomaispalvelu myös työvoiman ulkopuolisille kotoutuja-asiakkaille.

Kotoutumista edistettiin kielikoulutuksilla

- Työväenopisto ja Arbis vahvistivat edelleen rooliaan S2-opetuksen tarjoajana ja kasvattivat vieraskielisten opiskelijoiden osuutta (vuonna 2023 18,2 % opiskelijoista). Työväenopisto järjesti vuonna 2023 S2-opetusta 22 288 tuntia (noin viidesosa koko opetustarjonnasta), joissa opiskeli 4 113 opiskelijaa. Arbis järjesti S2-opetusta 3 096 tuntia, joissa opiskeli 1188 opiskelijaa. Suurin osa opiskelijoista hakeutui kursseille omaehtoisesti. Lisäksi työllisyyspalveluiden asiakkaita ohjattiin kursseille n. 500 henkeä.
- Arbis järjesti keväällä 2023 ukrainalaisille pedagogeille suunnatun kotoutumiskoulutuksen, johon osallistui 13 henkilöä. Nämä työllistyivät syksyllä kaupungin ruotsinkielisissä päiväkodeissa viikoittaisen kielikoulutuksen jatkuessa syksyllä.
- Työväenopisto järjestää KOTIVA-toimintaa pienten lasten kotivanhemmille. KOTIVA-kursseilla varhaiskasvatus järjestää kurssien ajaksi lastenhoidon. Osa kursseista toteutetaan peruskoulujen yhteydessä. Kursseilla opiskellaan suomea ja yhteiskuntataitoja. Toimintaa laajennetaan asteittain siten, että volyymi kattaa koko kohderyhmän vuonna 2025, jolloin toiminnasta tulee uuden kotolain myötä kuntaa velvoittavaa.
- Vuonna 2023 KOTIVA-toimintaan osallistui 434 opiskelijaa. Opetustunteja järjestettiin 4 214.
- Konepajan aikuislukion aikuisten perusopetuksessa suomen kieltä opiskeli lähes 500 aineopiskelijaa. Tutkinto-opiskelijoita oli n. 450, joista vieraskielisiä 92 %, joten suomen kielen opiskelu kulkee vahvasti mukana opinnoissa. O-tasolta lähteviä luku- ja kirjoitustaidon opiskelijoita oli noin 50.

